

كتاب ترجمه نقش فصوص لاسمعيل افندي

صح ٢١

و ١ ه
٩٥

الملك لله دخل في حفظ عبده
الحاجي بشير اغا دار السعادة
الشريفة لسنة ثمان وعشرين
ومائة وألف

هذه النسخة الجليلة والمجلة الجميلة من وقف حضرت مولانا صاحب الخيرات الحسان
صاحب ذيل الجود والاحسان منور مصابيح المقاصد بانوار العناية
مفتح معاقد المراصد بمفتاح الكفاية جامع محاسن العلم والعمل حائز مجامع البر
الاكمل الآن هو اغاء دار السعادة الحاج بشير وفقه الله للخير المزيد والبر الكثير
ممن هو على كل شيء قدير حرره الفقير اليه سبحانه وتعالى
محمد امين المفتش باوقاف الحرمين المحترمين
عفي له

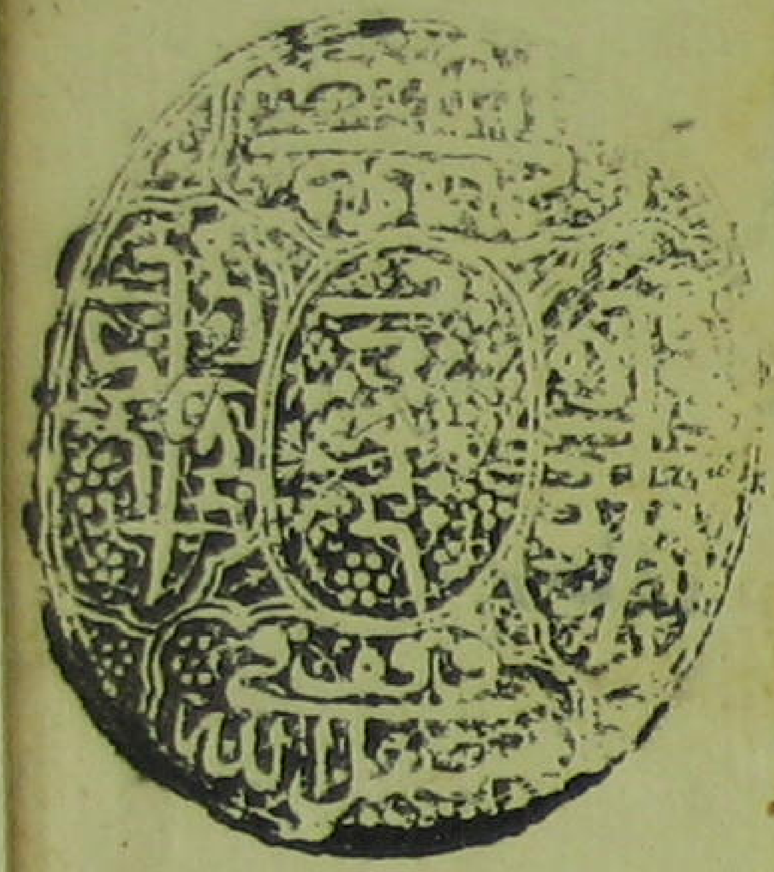

٣٤٧

بسم الله الرحمن الرحيم

حمد لا يعد ولا يحصى وشكر بي حد وبي نهايه اول عليم
وحكيم اولان خداي ذو العطايه كه فصوص قلوب
ارباب خصوصي نقوش حكمت وزيب وزيور معرفتله
مزين ومجلى قلوب صفايح صحايف وجودلريندن
افكار دنيا وزنكار ماسوايي مصقله تجلي احديتي
ايله سلوب جام جهان نماي ذاتلرين مرآت صور
مخدرات حقايق اسما وصفات قلدي وتحف تحيات
جهان افرين وتسليمات ذاكيات حضرت رب العالمين
اول سيد المرسلين وسند الاولين والاخرين
حضرتلرينك روضه رضيه سعادت قرين ومرقد
سنيه لطافت نشينلري اوزرينه في كل اوقات
وحين واصل وقرين اولسونكه فص حاللري
نقش معناي وما ارسلناك الا رحمة للعالمين

نفيسه

نصيبله مزين اولوب خاتم كماللري فحواي ولكن رسول الله
وخاتم النبيين عنوانيله معنون اولمشدر بيت پيروزه
فلك بندي دركف وجود . نام محمدا رهبندي نقش آن نكين
نقش نكين احديت ونكين نقش واحديت وخاتم جميع نبو
اوله وغنه بو نكته غرا وعلومت واشارت رعنا كفايت
ايدركه دهان كوهر فشان ودندان درنشانلري سنكله
شكسته اولوب سيان پرمياننه مجرسبته اولمشلردي بيت
چو خاتم بود جمع انبيارا . ازان برسينه بستي سنك خارا
چو بودش زير خاتم هردو عالم . ز دندانش سنك بردندان چو خاتم
وعقل كل ونفس نفس كل وجودلرينه فص ارقام وحروف
كاينات خاتم حقيقتلرينه مخصص اولدوغي واسطه
سيله جميع ملوئك ارائك عليين وساكنان اسمان وزمين
اول حضرتك وجود پرجودلريندن سايلين اولمشلردر
اي خاتم كمال تو اعقل كل نكين . وي مسند جناب تو
صد سدره نازنين . وصد هزار صلوات اجابت قرين
وبيشمار دعا وثناي تحسين وافرين اول حضرتك اصحاب
كزين وآل واولاد مهترين وبهترينلري اوزرينه هر لحظه
مبلغ ومهدي اولسونكه هر بري دين مبين وشرع متين
كمال عرفان ويقين ايله پيشوا ورهنماي مؤمنين ومسلمين
اولمشلردر . اللهم صلي علي محمد وعلي ال محمد في كل
اوقات وحين وعلي سائر الانبياء والمرسلين

والاولياء الكملين والمؤمنين الصالحين برحمتك يا ارحم
الراحمين اما بعد بو عليل وغليل وفقير وذليل اعني
شيخ اسمعيل المولوي الانقروي كشف الله له اسرار الصوري
والمعنوي زمانمزده اولان طالبان طريق ايقان وشاربان
رحيق عرفان اولان اخوانك محبت ومبلونن اول سلطان
زمره عارفان وجمله واصلان وكاملان قطب المحققين برهان
وشيخ الموحدين اعني محيي الملة والدين ابو عبد الله محمد
بن علي العربي الطائي الحاتمي الاندلسي رضي الله عنه
واحباه وجعل اعلى الدرجات مثواه حضرتلرينك كلمات سعادت
حياتن مضامينه طالب ومائل كوردم لكن اكثريا استخراج
الفاظ وتراكيب عربيه راجل اولدقلري سببيله بو لذته
نائل وواصل اوله ميوب بو دولتدن بي بهره وبي حاصل
قالمشلر ايدي واول حضرتك اغمض تصنيفاتندن واجمل
تاليفاتندن بري نقش فصوصدر كه مطمح نظر ارباب
خصوص ومطرح بصر اصحاب خصوصدر مع قلة الالفاظ
والعبارات كثرة المعاني ووفرة الاشارات دلالتي وار در
حقا بو بر كتاب مستطابدر كه كيمياي معانيسي قلب ناقصي
درجه كماله رسيده وعين الحيات الفاظ ومبانيسي تشنگان
حجاب وكثرته زلال وصال چشيده قلور • ولو نفخوا منها
نرى قبر ميت • لعادت اليه الروح وانتعش الجسم •
ظرف حروفنده الوف اسرار مندرج وسواد مدادنده صنوف

انوار مندرج در كواكب اسرار حقايقله مزين بر اسمان وشقايق
دقايق رقايقله مشحون بر بوستاندر سالك مسالك قربت
اولنلره ارايك وحدت ومدارك زلفتده راغب رغايب
معرفت وطالب مطالب سر هويت اولنلره صوامع اذكار
ولوامع فكرت وجوامع اثار وقوامع غربتدر • كتاب لاسرار الحقيقة
كاشف • رفيع لاستار الطريقة رافع • كتاب كريم يوضح
الحق لاهله • وشبهة ارباب الفوائد دافع • له الشرف الاعلى
وفي قصر لفظه • جواهرها عين اليقين منابع • فتبيانه
للحق كالصبح صادق • وبرهانه في الصدق كالسيف
قاطع • پس الى هذه الايام بو كتاب بلوغت نظام وكرام
انجامك شرحنده عبد الرحمن جامي دن غيري بر كمسنه نك
اقدامي مسموعم اولمادي اما اول حضرتك شرحنده الفاظ
عربي وعبارت فارسي ايله اختلاط وامتزاج ايلدوكي اجلدن
اكثر طالبه استنباط واستخراجي عسرت وصعوبتده خالي
دكلدر پس بو ذليل وقليل البضاعه عبارت تركيه ايله بو
اسلوب جديد اوزره شرح وبيان اتمكي روا وپسنديده
كوردم تا طالبان ايقان وراغبان علم وعرفان اولنلره
قرائت ومطالعه سي سهل واسان اوله وبوكا زبدة الفصوص
في نقش الفصوص ديمكله نام ونشان ويردم وبو پرنقصانك
بو كاره شايسته مرادي علم وعرفان ايله عنوان بولوب مشار اليه
بالبنان اولمق دكلدر بلكه بو وسيله ايله طالبان ومستر شدانك

خیرده عاسنه مظهر اولوب دُجی سلک شارحان و سمط محبان
وسعتفدان و کاملونده خولدظفر بولمقدر پس ارباب ذوق
وجدان واصحاب علوم و عرفان اولن صاحب دولتلرده
رجو ومسئولدرکه سمت عیب بینلکدن کذران اولوب بو
بر معایبه دیده عیب پوش ایله نکران اولدلر کلام مشهوردرکه
لکل جوادٍ کبوة • ولکل صارمٍ نبوة • ولکل عالمٍ هفوة • منحرف
فرسان حقیقته چه کسم • تا تیغ زبان کشیده ایده هوسم • اعوذ بالله
من طعن الطاعنین وتنقیص الجاهلین وسوء اوهام المتوهمین
وانا ویل المنکرین المعاندین ربنا افتح بیننا وبین قومنا
بالحق وانت خیر الفاتحین قال سلطان الواصلین
وبرهان الکاملین فصّ حکمة الهیة فی کلمة آدمیة
فصّ بر شئك خلاصه وزبده سنه درلر ودخی شول بوزك
قاشنه درلرکه صاحبنك نامی انده مکتوب اوله وایکی کمك
ملتقا ومجمعنه فصّ ده درلر مفصلنه نصّ درلر حکمت حقایق
اشیایه واوصاف ولوازمنه علی ما هی علیه عالم اولمقدر مقتضاسیله
عمل قلمقدر الهیة شول مرتبه جامعه نك اسمیدرکه اول مرتبه
جمیع اسما وصفاتی حاوی وجامع اولدر بو کتابده هر موضعده که
کلمه ذکر اولنمشدر مراد اول پیغمبرك روحیدرکه بو فصّك
اخرنده حضرت شیخ بویورر • وفصّ کلّ حکمة الکلمة المنسوبة
الیها • یعنی هر حکمتك محل نقوشی اولان بیلینك روحیدرکه
حکمتك کلمه روحنه نسبت اولنمشدر ارواح انبیایه

کلمات تعبیری بو جهتدندرکه حروف نفس رحمانیه ده
هر نبی بر هیئت اجتماعیه حرفیه کبیدرلر انکچون جمیع کائنات
موجوداته دخی کلمات الله اطلاق ایدرلر نته کیم بو ایتده بو
معنایه اشارت واردرکه حق جلّ وعلا بیورر • قل لو کان البحر
مدادا لکلمات ربی لنفد البحر قبل ان تنفد کلمات ربی
وکلمات لفظیه انسانیه ایله ارواح انبیا واولیا وجمیع
اشیانك ما بیننده وجه مشابهت بودرکه بو اعیان موجودات
جمیعا نفس رحمانیه دن عبارتدر ومشایخ نفس رحمانی
دیدکلری اولدرکه نفس تنفیس دن مأخوذدر تنفیس
باطنده ظاهره ارسال هوای حار ایدوب اندن هواء بارده
قلمقدر لترویح الوجود عن الکرب زیرا متنفس اولن
کمسه تنفس اتمزالا دفعا للکرب مشایخ بو موجوداته نفس
رحمانی دیدلر جمیع اسما واشیا مرتبه بطوندن ظهوره خروج
اتمکی طلب ایلدوکی مشابهتیله نته کیم نفس خارجه مرور ایدوب
خروج ده ظهور ایلدکده اول نفس انسانیده واقع اولن
تعیناته کلمات تعبیر اولنور کذلك نفس رحمانیده واقع اولن
تعیناته واعیان موجوداته دخی کلمات اطلاق اولنور وکلمات
لفظیه معانی عقلیه اوزرنه دلالت ایلدوکی کبی اعیان
موجودات دخی موجدینه واسما وصفاته بحسب ذاته ومراتبه
دلالت ایدر بو موجوداته کلمات تعبیر اولنمسنه وجه اخر بودرکه
جمیع اعیان موجودات کلمه کن دن حاصل اولمشدر پس

کلمات

که هر بر پیغمبره نسبت اولنمشدر

موجوداتدن کلمات اطلاق بو تقدیرجه سببک اسمنی مسببه
اطلاق قبیلندندر اولور پس انبیا و اولیا کلمات کاینات ده
اشرف کلمات و الطف موجودات اولدقلری اجلدن حضرت شیخ
انلری کلمه تعبیر بیوردی نته کیم حضرت حق قرآنده حضرت عیسی
حقنده • وکلمته القاها الی مریم بیوردی و بر محلده دخی
و یبشرک بکلمة منه بیوردی و حکمت الهیه نک کلمه ادمیه یه
تخصیص اولنمسی بوجهتدندر که ادم خلوقتی ایچون مخلوق اولدی
و مرتبه ادم عالمده اولان جمیع مراتبی جامعدر و جمیع اسما
و صفاتک ظهورینه قابلدر و ادمدن غیریده بو استعداد و قا بلیت
میسر دکلدر پس ادم اینه مرتبه الهیه و محل ظهور جمیع اسما
ربانیه اولدوغی ایچون حکمت الهیه اکا نسبت ولندی **بیت**
ادمی چیست برزخ جامع • صورت خلق و حق دروواقع •
متصل باد قایق جبروت • مشتمل بر حقایق ملکوت • صورت
نیک و بد نوشته درو • سیرت دیو و دد سرشته درو • پس
فص حکمة مبتدای محذوفک خبری اولور ای هذا فص حکمة
تقدیرنده اکر فصدن مراد خلوص معناسی اولورسه تقدیر معنا
الهیه منسوب اولان حکمتک زبده سی دیمک اولور و اکر محل
نقش مراد اولنورسه علوم و معارفله منتقش اولان نبینک قلبی
دیمک اولور پس تقدیر کلام بو اولور که مرتبه الهیه متعلقه
اولان علوم حکمتک خلوصه سی دیلو محلی متحققه و ظاهره در
کلمه ادمیه ده قال اعلم ان الاسماء الالهیة الحسنی یعنی

ولله الاسما

ولله الاسماء الحسنی کلامنک ماصدقی اولان حقک اسما کلیه سی که
طقسان طقوز در یا خود بیک بر اسم در اما اسماء جزئیه سی غیر
محصوره در زیرا اسما جزئیه دن مراد حقایق ممکنات اولان
تعینات الهیه در بو ایسه غیر متناهی در پس اسماء جزئیه نهایت
یوقدر • تطلب بذواتها وجود العالم یعنی اسماء الهیه اقتضا و
طلب ایدر بذواتها عالمک وجودینی اکر روحانی و لسون و اکر
جسمانی و لسون تا کیم کنز و انوار مکنونه و اسرار مخزونه لرینه
مظهر و اینه اولب هر بری خاصه و جمالنه مرایای کاینات ده
مشاهده قلندن اوتوری نته کیم بو حدیث قدسی بو معنایه
دلالت ایدر که جناب عزت حضرت داوده خطابا بیورردی
یا داوود کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق
لاعرف ذاتی اقتضا و طلب اسماء الهیه یه اسناد او لمسنه سبب
بودر که اسما صفاتله مقید اولان ذاتدر دیرلر و نفس ذات من
ده حیث اطلاقها نسبت حکمدن و وصف و رسم و نسبت اقتضا
بریسی یوقدر زیرا بو جهتده تعین و تقید اقتضا ایدر **بیت** مصدر عقل
هستی مطلق باشد • عالم هم اسم و فعل مشتق باشد • چون
هیچ مثال حالی از مصدر نیست • پس هرچه نظر کنی در و حق باشد •
و تا کیم اسماء الهیه هر بری کند و خواص و اثارینی و جمال و کمالنی
مرایا و مظاهر عالمده کوره مراد ایلدیلرسه فاوجدته العالم
جسدا مسوی یعنی الله تعالی بو عالمی ایجاد ایلدی روحه قابل
و مستعد اولمش بر جسد معتدل و مسوی بلا روح کبی

وبو مراتب غیر مجلوه کبی وحکم الهیه وسنت ربانیه نک شانندندرکه
بو مزاجی استویه و بو صورتی قالبی تعدیل قلمدیلر الا کاتح روح
اتمک کلکه تکمیل قلدی • وجعل روحه ادم • پس الله تبارک
وتعالی عالمی روحه مستعد اولمش بر جسد کبی قلدی پس
اول عالمک روحینی ادم قلدی وانی بو عالمدن مقصود
ومطلوب ونتیجه ایلدی • واعنی بادم وجود العالم الانسانی
یعنی بو سعادت هان حضرت ابو البشر مختص دکلدر بلکه
بو حقیقت انسانیه یه مراد ایلرم که جمیع کاملر متصفدر
پس هرکیم بو حقیقت کاملیه واصل اوله ادم و روح عالم اوله در
نداغی بحقیقت که در جهان بجه مانی • جهان و هرچه درو
هست صورتند و تو جانی • وعلم الاسماء کلها • والله تعالی
تعلیم ایلدی ادمه یعنی انسان کامله اسمانک کلی سن بالذوق
والوجدان وانی مظهر اسماء الهیه وجامع نسب ربوبیه قلدی
پس واجب الوجود ربوبیت وجهیله حیاته وعالمدر بعلمه و مرید در
بارادته وقادر در بقدرته و سمیعدر بسمعه و بصیردر ببصره
وهکذا قس سایر الاوصاف بیت یک صفت نیست از صفات
خدا • که نه در ذات تو بود پیدا • هم علیمی و هم سمیع و بصیر •
متکلم مرید وحی قدیر • همچنین از حقایق عالم • همه شی در
وجود تو مدغم • وانفاس نفیسه حضرت سلطان ولد خبر ویرندندرکه
بیوررلر چونکه ادمی حق تعالی افرید قابلیت انشو داد که اورا
۷ بسی بشناسد از هر صفت بی پایان خود اندک اندک درا و تعبیه

فرمود تا از ین اندکان بسیار و بیشمار را تواند فهم کرد چنانکه
از مشتی گندم انبار را و از کوزهٔ اب جوی را بنمایند و داد تا معلوم
شود که چه حد است و همچنین بینایی و شنوایی و دانایی و توانایی
الی ما لا نهایة • خلق را حق چو ساخت در ظلمت • نور رشان
ریخت بر سر از رحمت • اندر ایشان نهاد گوهرها • از صفات
قدیم و علم و سما • تا تو در خود صفات او بینی • و ز صفتها ش
ذات او بینی • همچو عطار کوزه و انبار • او ز درج دکان و در
بازار • اندکی او زند بسیار او • هر انار و ز بیکبار او •
هست دکان حق تن انسان • اندرو نقش صفات الرحمن •
پس تو در خود ببینی صفات خدا • گرچه اندک بود بدان ز صفا
گرچه سازند این صفات منیر • سیر کن از قلیل سوی کثیر •
ماحصل ای عزیز انسان کامل روی زمینده خلیفهٔ حق و ودیعه
وجود مطلقه در و کاشف اسمای حسنی و حقایق علیادر انکچون اعلام
وعطا ایلدیکه اول روح عالم و عالم اکا جسد کبیدر زیرا که الروح
هو مدبر البدن بما فیه من القوی پس حقیقتا روح جسد بر بدن
انده اولان قوتلر سببیله متصرف و حاکم در انده و کذلک یعنی
انسانک قوای روحانیه و جسمانیه سی کبیدر الاسماء للانسان
الکامل بمنزلة القوی یعنی اسماء الهیه انسان کامله مذکور قوای
روحانیه و جسمانیه منزله سنده در نتهکیم روح انسانی قوای روحانی
وجسمانی سببیله کما یشاء مدبر بدندر و مصرف اعضا و جوارح
تندر لکن انسان کامل دخی بو عالمده بواسطة الاسماء الالهیة

كيف يشاء مدبر ومتصرف در ذره احقايق واعيان عالم
اكا رعايا واول جليه خليفه در پادشاه كبي در شرق انوار
الهي وبروق اسرار نامتناهي اولا انلرك وجودنده طالع ولامع
اولبا انلردن ساير عوالمه منعكس اولور مثنوى چون خدا
اندر نيايد در عيان • نايب حقند اين پيغمبران • ني غلط
گفتم كه نايب با منوب • گر دو پنداري قبيح ايد نه خوب • ني دو
باشد تا تواي صورت پرست • پيش او يك گشت كز صورت
برست • ولهذا يعني عالم جسد وحقيقت انسانيه انك
روحي منزله سنده اولدوغندن اوتري • يقال في العالم
انه الانسان الكبير • عالم حقنده ديلور تحقيقا بو عالم انسان
كبيردر صورتا وانسان صغيردر معنا وادم انسان كبيردر
معنا وانسان صغيردر صورتا پس هر نه كه نسخه عالمده
مفصل موجود ايسه وجود ادمده مجمل موجوددر وموضوعدر
نتكيم حضرت مولانا بيورمشلردر چيست اندر خم كه اندر نهر
نيست • چيست اندر خانه كان در شهر نيست • اين جهان
خم است ودل چون جوي اب • اين جهان خانه است ودل شهري عجاب
ولكن بوجود الانسان فيه يعني عالمه انسان كبير قولي
صحيح اولمز لكن انسان كاملك اول عالمده وجودي
سببيله اكه انسان كبير تعبيري صحيح اولور زيرا بلو كوز
جسد انسان اولمز الا روحله • وكان الانسان مختصر الحضرة
الالهية • وانسان كامل بر كتاب مختصر ونسخه منتخب اولمشدر

ام الكتابدن

ام الكتابدن كه اول عبارتدر حضرت احديه جمعيت الهيه
دن ومرتبه الهيه جملة اسما فعليه ووجوبيه يي جامع وجميع ربوبيه يي
شامل بر مرتبه در الحق انسان بو جملهدن بر نسخه دركه اعجوبه
عرصه ملكوت ومجموعه حقايق ومعاني جبروتدر وعجايب
وغرايب صنايع وبدايع الهيه يي جامع بر كتاب وخلاصه
عوالم روحاني وجسماني وسماوات وارضي ودنيوي
واخروي حاوي بر شهر عجايبدر بيت سير وجودش
بلطافت رسيد • دور كالش بخلافت رسيد • كشور
اسما الهي گرفت • مملكت نامتناهي گرفت • ايليه شده كه
بر او چشم كس • چون نظر انداخت خدا ديد بس •
ولذلك يعني انسان كامل حضرت الهيه يي شامل بر كتاب
مختصر اولدوغندن حصه بالصورة حق تعالي صورت الهيه سيني
اكا مخصوص بالذكر قلدي اگر چه عالم دخي على صورة
الالهيه مخلوقدر لكن انسان مقصود بالذات اولدوغندن
صورت الهيه يي اكا تخصيص ايدوب نبيسي لساننده بيوردي
فقال ان الله خلق ادم على صورته وفي رواية اخرى على
صورة الرحمن پس حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم
ديديلر كه تحقيقا حق تعالي خلق ايلدي ادمي كنده صورتي
اوزره لكن بعض شارحلر صورتنده كي ضميرك ادمه عايد
اولمسي احتمالي دخي بر مسلكدر فعلى ذلك الاحتمال
روايت اخرايي بر ادبيوردیلر والحاصل صورتنده مراد اسما

وصفاتی در واسما وصفاتنه صورت اطلاقی بو تعینله درکه
نته‌کیم انسان صورتیله ظاهر وپیدا اولدیغی کبی جناب حق
دخی اسما وصفاتیله ظاهر وهویدا اولمشدر پس تقدیر معنا
الله تعالی آدمی اسما وصفاتی اوزره خلق ایلدی دیمک
اولور وجعله الله العین المقصودة من العالم حق تعالی
انسان کاملی ایجاد عالمدن عین مقصود وغرض اصلی
جمیع موجوداتدن قلدی کالنفس الناطقة من الشخص الانسانی
نته‌کیم تسویهٔ جسد شخص انسانیده وتعدیل مزاج جسما نیده
مراد کلی ومقصود اصلی نور ربانی وپرتو سبحانی اولان
نفس ناطقه درکه انک تسویهٔ قوالب تعینات وتعدیل
اجساد کاینات وممکناتدن مراد کامل الصفات اولان انساندر
نته‌کیم حضرت مولانا بیورمشلر **بیت** ظاهرا آن شاخ اصل میوه
است • باطنا بهر ثمر شد شاخ هست • گر نبودی میل وامید
ثمر • کی نشاندی باغبان بیخ شجر • پس بمعنی آن شجر از میوه
زاد • گر بصورت از شجر بودش ولاد • بهر این فرموده است آن
ذو فنون • نحن الآخرون السابقون • ولهذا یعنی ایجاد
عالمدن مراد انسان کامل اولدیغیچون نته‌کیم تسویهٔ جسد
انسانیدن مراد نفس ناطقه سی اولدیغی کبی • یخرب الدنیا بزواله
اول انسان کاملک دار دنیادن زوالی سببیله دنیا خراب
اولور نته‌کیم جسدک عند زوال الروح خرابی وفناسی مقرردر
زیرا حق تعالی بو عالمه انسان کامل واسطه سیله تجلی ایلدی

پس یعنی

پس یعنی وجود عالمه سبب وقیام اولان واسطه آخرته منتقل
ومرتحل اولنسه وتنتقل العمارة الی الآخرة لاجله دنیانک عمارتی
دخی انک زوالی وانتقالی اجلیچون آخرت جانبنه انتقال
ایلر کما ذکره الشیخ فی کتابه المسمی بالقسم الالهی بالاسم الربانی
الا تری ان الدنیا باقیة مادام هذا الانسان فیها والکائنات
یتکون والمسخرات یتسخر فاذا انتقل الی الدار الآخرة مارت السماء
مورا وسارت الجبال سیرا ودکت الارض دکا وانتثرت
الکواکب وکورت الشمس وقامت العمارة فی الآخرة بعده پس
بعد الانتقال من الدنیا الی الآخرة خزینه دار عالم آخرت اولوب
اهل آخرته فیض رسان اولور کما فی الدنیا فهو الاول بالقصد
پس انسان کامل اول الله قصدده زیرا ایجاد عالمدن غرض مقصود
وعلت غائیه اودر پس علت غائیه نک شانی مرتبهٔ علمده وارده
سقدملک ووجودده مؤخردر کما اشار الیه بقوله والآخر
بالایجاد واول انسان متأخردر سلسلهٔ وجودده ماعداسندن
زیرا اول وجود عینیده موجود اولدیغی قلم اعلی درکه عقل اول
دیرلر بعده اندنصکره عقول عشره اندنصکره نفوس فلکیات
اندنصکره عرش وکرسی وسایر اجرام فلکیه وعناصر اربعه وموالید
ثلثه پس بو جمله‌نک غایتنده انسان موجود اولدیغی کبی جمله‌دن
من حیث الخلقة مؤخردر لکن من حیث المعنی جمله‌دن مقدم
کما ذکر فی المثنوی مطابقا لهذا المحل **بیت** سنگ واهن اول
پایان شرد • لیک آن هر دو تنند وجان شرد • کان شرد اند

زمان والپس‌تر است • در صفت از سنک واهن برتر است •
چونکه مقصود از شجر آمد ثمر • پس ثمر اول بود آخر شجر • در
زمان شاخ از ثمر سابق‌تر است • در هنر از شاخ او فایق‌تر است
وهو الظاهر بالصورة یعنی اول انسان ظاهر صورت جسمیه
عنصریه سی ایله والباطن بالسورة ای المنزلة والشرف یعنی
باطن وغیر محسوس سدر منزلة وشرفیله زیرا منازل روحانیه
ومراتب معنویه امور معقوله دندر خارجده ظاهر کلدر فهو
عبد مربوب لله پس اول انسان کامل عبددر ومخلوق ومربوبدر
من حیث صورته البشریة والعنصریة نته کیم حضرت پیغمبر بیوردیلر
انما انا بشر مثلکم رب بالنسبة الی العالم ومعنا جهتندن
ومرتبه وروحانیت طرفندن رب ومالکدر افراد جمیع عوالمه
نسبتله زیرا انسان ذو نسبتین بر برزخ جامع ونسخهٔ کامله در
مکلف اولدوغی حیثیتدن عبد مربوب وخلیفه اولدوغی
حیثیتدن رب ومحبوبدر م هستی که در وظهور با ما حق اسـت •
در دید اهل کشف مرآة حق است • ولذلک یعنی آدم من وجه
عبد ومن وجه رب اولدوغی اجلدن جعله الله خلیفة الله تعالی
ای خلیفه سی ایتدی خلیفه قلدی تاکم من جهة الباطن رعایا سنک
طلب ایلدوکی شیء الله ذن اخذ ایلیوب من جهة النشأة
الجسمانیة انلره اعطا وایصال ایلیه پس بو ایکی جهتی جامع
اولدوغی جهتدن خلیفه نه اکالایق ولدیکر سوال اولنورسه که
خلیفه عاجز وناتوان بر کسیه لازمدر خالق کون ومکانه

نه لازمدر

نه لازمدر که خلیفه سی اوله تا انکله تدبیر مملکت قیله الجواب
نعم حق قادر مطلق در اما بنده کان ناتوانک اسرار الهیات وفتوح
ملک سمانه اطلاعه اقتدارلری یوقدر بلکه ارشاد خلیفه
بلکه قوت بشریه تنک رؤیة ملکه بیله طاقتی یوقدر کما قال الله
تعالی ولو جعلناه ملکا لجعلناه رجلا وللبسنا علیهم ما یلبسون
چون خدا اندر نیاید در عیان • نایب حقند این پیغمبران •
پس حق تعالی مخلوقیله کندو ما بیننده انبیا واولیایی خلیفه
نصب ایلدی تاکم بونلر واسطه سیله معرفت خدایه واسرار
کبریایه قابلیت تحصیل ایده لر وانبیا ووه خلفاء یعنی کذلک
انبیاء ادمدن کامل اولان انبیا واولیایی جناب حق خلفا
قلدی وسایر افراد انساندن هر بر کمسه دخی بو خلوقندن
بهره وحصه طوترکندویه متعلق اولان امورک تدبیر ایلمده کما قال اولان
رسول الله صلی الله علیه وسلم کلکم راع وکلکم مسئول عن رعیته
شهره پادشاهک مملکتده وصاحب منزلک منزلنده تدبیری
ادنا مرتبه تشخصک کندو مملکت وجودنده اولان تدبیر وحکومتی
کبی اما بو جمله‌دن خلافت عظمی انسان کاملکدر • ازبهشت
پادشاهی سجود جبرئیلی • ملک بیله نحو یحیای بنوا چه باشد •
تو کوهر نهفته درکاه کل کرفته • کرده از کل بشوی یای خوش لقا چه باشد
ولهذا یعنی انسان ربوبیت وعبودیتی جامع اولدوغی ایچون مادعی
احد من العالم الربوبیة الا الانسان لما فیه من القوة آحاد عالمدن
بر احد ربوبیت دعواسی وصفات ربوبیتله اتصاف ادعاسی

قلمدیجه الانسان انده اولن قوت ربوبیت وقدرت الوهیتدن
اوتوری پس انلرکه کندو نفسلرنده اوصاف ربوبیت وقوت وقدرت
الوهیتی مشاهده قلدیلر قبل انفتاح بصیرتهم من ضا عن الحقیقة
المطلقة توهم ایلدیلرکه بو اوصاف بالاصالة کندولرک اوله بو توهم ایلد
انا ربکم الاعلی دعواسن قلدیلر فرعون ونمرود کبی وانلرکه قوت
ربوبیتی کندولرده مشاهده قلدیلر مع ضاعن انفسهم وناظرا
الی الحقیقة المطلقة دعوای الوهیة ایلدیلر حضرت ابی یزید وحلاج
منصور کبی وبونلر امثالی قدس الله ارواحهم اما بو انا ایله اول
انا نوک ما بیننده فرق عظیم واردر م لعنة الله ان انا را در قفا •
رحمة الله این انا را در وفا • وما احکم احد من العالم مقام العبودیة
فی نفسها الا الانسان وکذلک افراد عالمدن بر فرد مقام عبودیتی
فی حد ذاتها محکم وراسخ قلمدی الا انسان انجق نتکیم قوت
ربوبیت واوصاف الوهیتی بر شیئ اخرده مشاهده قلسه توهم ایلرکه
اول اوصاف بالاصالة اول شیئ اولدر پس انک عبودیتنه مقر اولور شیئک اوله
کعبدة الاوثان متعبد الحجارة پس بجهتلر عبادت ایلر والجمادات
التی هی انزل الموجودات واسفلها ودخی انزل موجودات واسفل
کاینات اولن جمادات عبادت ایلر وفی الحقیقة بو عبادت ارباب
حقیقت واصحاب معرفت قتلرنده ینه حقه در نتکیم اکثر اهل تحقیق
بو ایت کریمه ایله بو معنایه اشارت بیورلدیلر که جناب حق عز شانه بیوردیلرکه
وقضی ربک ان لا تعبدوا الا ایاه والقضا هنا بمعنی التقدیر
لا بمعنی الامر الایجابی پس قضا بمعنی التقدیر اولیجق اندن

تخلف

تخلف ممکن اولمز وجمله نک ایلدوکی عبادت حقیقتده حقه اولور
وبینا الکامل والناقص تفاوت شهود حقیقتده وعدم شهود
حقیقتده اولور نتکیم گلشن راز صاحبی بو محلده تنبیها بیورلرکه
چو اشیا هست هستی را مظاهر • ازان جمله یکی بت باشد آخر •
نکو اندیشه کن ای مرد عاقل • که بت از روی هستی نیست باطل •
وگر کافر زبت آگاه گشتی • بجا در دین خود گمراه گشتی • ندیدی
کز بت الا خلق ظاهر • بدان علت شد اندر شرع کافر • تو هم
گر زو نه بینی حق پنهان • بشرع اندر نخوانندت مسلمان • که اکثر
محجوبین دیده حق بین ونور یقین صاحبی اولمدقلرندن جمال
مطلق مجالی اکوان ومظاهر اشکال الواننده کوریب اول جمال و
کمالی عین مظهردن قیاس ایدرلر پس بونلر دخی حقیقت
توحیددن بی خبرلردر اما اهل توحید معبود حقیقی هر شیده
دیدی حالده همان اول ذات مطلق بلورلر م در ذات وصفات
هر کرا باشد سیر • هرگز نبود در نظرش صورت غیر •
در مشربها و یکی شود باده و آب • در مذهب و یکی بود مسجد
دیر • فلا اعز من الانسان بربوبیته پس من حیث المرتبة
الانسانیة اعز وارفع برشی یوقدر اوصاف ربوبیتله اتصاف
اولدوغی سببیله ولا اذل منه بعبودیته وکذلک انساندن
اذل وانزل برشی یوقدر عبودیتی واسطه سیله نتکیم ربوبیت
ارفع جمیع مراتب اولدوغی کبی انک مقابلی که عبودیتدر انزل
جمله مراتبدر پس انسان ذو الوجهین آینه در که بر یوزنده ٧

حصايص ربوبيت بيدا وبريوزنده نقايص عبوديت هويدا در
جو احسن تقويمده اولن وجه ربوبيتنه نظر قلسك جميع
موجوداتدن اعلا واجل كوررسن وجون احسن اشكاله اولن
وجه عبوديتنه نظر ايتسك جملهٔ كايناتدن ادنا واسفل كوررسن
فان فهمت اكرسن ما سبقده ذكر اولنان معانيي فهم ايلدك ايسه
فقد ابنت لك عن المقصود بالانسان پس بن سكا بيان
وكشف قلدم لفظ انساندن قصد اولنان حقيقتك وجهندن
حجاب شكوك وابهامي نته كيم مقدما حقيقت انسانك تعريف
وتوصيفنده تصريح وتوضيح بيورلشدي فانظر الى عزته
پس بصر بصيرتكله نظر ايله عزت وشرفت انسانه بالاسماء الحسنى
انما اسماء حسنى ايله اتصافي سببيله وطلبها اياه واول اسمانك
اول انساني طلب قلمه سي واسطه سيله كه انكا مظهر كامل ومجلى
شامل اوله فمن طلبها اياه تعرف عزته پس سن تلك الاسمانك
انساني طلب قلمه سندن بلورسن انسانك عزت وشرفني
زيرا مطلوبك عزتي طالبك عزت وشرفي مقدارنجه در پس جميع
اسما الهي طالب حقيقت انساندر كما ورد في التورية يا ابن ادم
خلقتك لاجلي وخلقت الاشياء لاجلك ومن ظهورها بها وكذلك
اول انسانك تلك الاسما ايله ظهورندن واكا كمال افتقارندن
تعرف ذلته اول انسانك ذلتني بلورسن زيرا حق حكم غيرده
انتهارندن ادنا غيرك وجودنه احتياج وافتقارندن اشد ذلت
ودناءت يوقدر پس بو محلك فهمنده شدت صعوبت اولدوغندن

اونري

اونري حضرت شيخ طالبينه فهم ايلمك ايله امر ايده ب بيورديكه
فافهم ومن هنا پس اي طالب اسرار الهي فهم ايله ذكر اولنان
معاني وبو مقامدن يعني انسان من حيث الباطن رب
من حيث الظاهر عبد اولدوغي مقامدن تعلم انه سن
بلورسنكه تحقيقا اول انسان نسخة من الصورتين
الحق والعالم صورتيندن انتساخ اولنمش بر نسخه جامعه دركه
اول صورتيندن بري صورت حقدر كه انده جمعيت باطنه
صورتيدر وبري دخي صورت عالمدر كه تفرقه ظاهره سي
صورتيدر وبو ايكي صورتدن يدان ايله تعبير اولنمشدر كما
قال الله تعالى لابليس ما منعك ان تسجد لما خلقت بيدي اما
ماسوي الانسان يد واحده ايله مخلوقدر زيرا يا مظهر جمال الله
ملائكه كبي ويا مظهر جلالدر بعض ملائكه عذاب وشيطان كبي
پس انسان بو جهتدن جامع بر كوندر كه مرج البحرين يلتقيان
بينهما برزخ لا يبغيان ولا يتجاوزان معناسي انده عارفانه
كاملدن واضح وعياندر م بحر انكيش شيرين چون شكر
طعم شيرين رنك روشن چون قمر • بيم ديكر تلخ همچون زهر مار
طعم تلخ ورنك مظلم قيروار • هر دو باهم ميزنند از تحت و
اوج • بر مثال آب دريا موج موج • همچو در كان خاك و زر
كرده اختلاط • در ميان شان صد بيابان و رباط • تلخ و
شيرين زين نظر ناييد بديد • از دريچه معرفت دانسته ديد
فص حكمة نفثية في كلمة شيثية فصك وحكمتك وكلمتك معناسي

سبقت ايلدي تکرار احتياج بو قدر نفث لفظنده رخو ارسال
نفس ايتمکدر يعني اوفورمك نتکيم ارباب غرام بعضي مرضلك
صحتي ايچون افسون ايدوب اوفوررلر وبو محلده ارسال نفس
رحمانيده استعاره در يعني اعيان ممکنه اوزره افاضهٔ وجوددن
مستعار اوله ويا خود اول نبينك قلبنه القا او علوم وهبيه
وارسال عطاياي الهيه قلمه دن مستعار اوله کما قال رسول الله
عليه السلام ان روح القدس نفث في روعي ان نفسا لن
تموت حتى تستكمل رزقها الا فاجملوا في الطلب الحديث ومعناي
شيثك لفظ عبرانيده هبة الله ديمکدر وتقدير کلام بودر که
خلاصهٔ علوم وحکم که مرتبهٔ فياضيت حقه متعلق ومنسوبدر
انك حصولي على الموهبة والتفضل اولدي لا على الكسب
والتعمل ثابتدر ومتحققدر حقيقت روحانيت شيثده عليه السلام
وحکمت نفثيه نك کلمهٔ شيثيه يه تخصيص اولنمسنده علت
ووجه مناسبت بودر که حضرت شيث عليه السلام انسانه
تابنده هر نه علم که اکا فيض مطلقدن حاصل اولديسه على
طريق الموهبة والعطية حاصل اولدي وحضرت ادم ع م
بعد مفارقة الهابيل تسکين آلامه واضطرابه ايچون وهاب
حقيقيدن بر ولد طلب ايلدکده جناب حق جل شانه حضرت
شيثي اکا موهبت قلدي وحضرت شيثه هر نه کيم حاصل اولديسه
بلا کسب ولا کلفة محض عطيه وموهبت اولدي ايچون حضرت
شيثه عطاياي الهيه ومواهب ربانيه نك اکا تخصيص ايلدي

وحکم الهيه

١٢

تخصيص

وحکم الهيه نك ادمه ونفثيه نك شيثه ايلمه سنده نکته بودر که
ادم تعين اولي اجماليدر که مشتملدر جميع مراتب عالمه که صورت
مرتبهٔ الهيه در وبو مرتبه يه قريب اولن مرتبهٔ فياضيت سبحاني
ونفس رحمانيدر که حضرت وهاب وجواددن اعيان اکوان
اوزره انبساط وجوددن عبارتدر پس ادم جميع مراتبي جامع
برکون اولديسه مرتبهٔ الهيه ايله ما بينلرنده مناسبت اولوب
اکا تخصيص قلندي وبعد مرتبهٔ الهيه مرتبهٔ مبدائيت وموجوديت
دربو ايسه حاصل اولمز الا نفثهٔ نفس رحماني وفيوضات سبحاني
ايله پس شيث ع م دخي مظهر ثانيدر وموهبت رحمانيه اولديغي
اجلدن حکمت نفثيه يي کلمهٔ شيثيه يه تخصيص قلندي وبو فصلده
عطيات ومواهب الهيه دن بحث ايدوب بيورديکه اعلم ان
عطيات الحق على اقسام عطيات بفتح الهمزة وتخفيف
الياء عطية نك جمعيدر پس عطيات جمع الجمع اولور وبضم الهمزة
وتشديد الياء دخي جايزدر بو تقديرجه اعطيه نك جمعي اولور
على وزن اسنيه تقدير معنا بيلکل اي طالب اسرار الهي عطاياي
رباني ومواهب سبحاني برنيجه اقسام وانواع اوزرنده در منها اول
اقسامدن بعضيدر که انه يعطي تحقيقا اول حق جل شانه اعطا
ايلدي بنعم خاصه مجرد انعام وجوديني اظهار ايچون يعني بلا طلب
عوض من المعطى له من حمد وشکر او غير ذلك زيرا شول عطا که
دست وهابدن رسيده اولدر اول هان اظهار جود وسخادر
وانك مقابلهسنده موهوب لهدن حمد وشکر وثنا وعمل بر شي

عطيه عطانك جمعيدر

طلب ایتمز بو معنا المنعم قولی انعم الله اولدوغی تقدیرجه در
اما فتح ایله ~~اولورسه~~ تلاوت ایدلر اولورسه معناسی انه یعطی
المنعم المعطیه لذای لیعیش طیباً دیمک اولور ● زهی فیض
فضل تو از حد فزون ● نکنجد در افضال تو چند و چون ●
منزه عطایت ز شوب غرض ● مبرا نوالت ز نیل عوض ● من اسمه
الوهاب اسم وهاب ایدندن بلا سؤال حالی و قولی بو ید وهابدر
معطی اولان نعمتک تمامی جنت اعلاده اولور وهی یعنی بو اسم
وهابدن قابلیت و مستعدیته حاصل و واصل اولان عطیات
علی قسمین ایکی قسمه منطویدر و منقسمدر هبهٔ ذاتیه بر قسمی ذاته منسوب
و منتسب اولان موهبت و عطیتدر و عطیهٔ ذاتیه دن مراد اولدر که
انک مبدائی ذات اوله بغیر اعتبار صفة من الصفات معها اکرچه
عطیهٔ ذاتی دخی حاصل اولمز الا بواسطة الاسماء والصفات
زیرا حق جل شانه من حیث ذاته موجوداته تجلی قلمز الا وراء
حجاب اسماء ایدر وهبهٔ اسمائیه بر قسمی دخی موهبت اسمائیه در
و موهبت اسمائیه اولدر که انک مبدائی صفات الهیه دن بر صفت
اوله ذاتدن امتیاز و تعین اولدوغی حیثیتدن فالذاتیة لا تکون
الا بتجلی الهی پس عطایای ذاتیه اولمز الا تجلی الهیه ایله اولور
یعنی ذات حق تجلی ایلسه شول اسم جامع که آدی الله در جمیع
اسمائی مستجمع اولان اسمله تجلی ایدر زیرا بو ایله اولمزسه ذات
بحته اسم و رسم و حکم و تجلی و اطلاق و تقیید و بونلر امثالی
قابل کلمز پس بو معنادن اوتری تجلی ذات مضاف اولور

الوهبیة

الوهبیة مستصفا اولنه ذاته مطلق ذات بحته دکل پس تجلی ذات
تجلی ایله اولان عبدک صورتی اوزره و استعدادنجه اولور
زیرا ذات الهیه نک بر صورت معینه سی یوقدر که انکله ظاهر اوله
پس ذات الهیه بر مرآت صافیه کبیدر که انده متجلی له بقدر
استعداده صورتنی مشاهده قلور نته کم حق مرایای اعیانده
بحسب استعداداتها و قابلیاتها ظاهر و رونما اولور م اعیان
همه شیشهای کوناکون بود ● کافتاد بران پرتو خورشید وجود ●
هر شیشه که بود سرخ یا زرد و کبود ● خورشید دران هم بهمان
رنک نمود ● و عطایای ذاتیه نک بر نیجه مرتبه سی واردر اولا
فیض اقدسدر که ذات حقدن اعیان ثابته یه ذاتنده فایض اولور بو فیضله ١٠ اعیان ثابته و استعدادات حاصل و ایکنجیسی خ
اعیان ثابته دن طبایع کلیه خارجیه اوزره فایض اولور ثانیا
فیضدر او جنسی طبایع کلیه دن اشخاص موجوده اوزره
بحسب مراتبهم فایض اولنور و بو عطاء ذاتیه همیشه احدیت
التعیندر کقوله تعالی وما امرنا الا واحدة کلمح البصر او هو اقرب لکن
بحسب الاسماء والصفات والمظاهر والقوابل متعدده
و متکثر اولور اما عطایای اسمائیه بونک خلافیدر زیرا اسم
رحیمدن صادر اولان اسم منتقمدن صادر اولنک ضدیدر
هر بری مرتبهٔ معینه سنه مقید اولدوغندن اوتوری و مثلا
عطاء ذاتیه در الله و رب و قدوس و ملک و غنی و بونلر امثالی اسماء ذاتیه
اسملردر و اما الاسمائیة فتکون مع الحجاب اما عطایای اسمائیه
بر اسمک تعینی حجابیله اولور که اول تعینله اخر اسمدن ممتاز

اولور وفرحت بولور وارباب ذوق ووجدان واصحاب شهود و
عرفان ذاتيه واسمائيه نك مابيننده هر بر اسمك على الانفراد تجليسيني
فرق ايدرلر كشف وايقانلري حاصل اولور ميزان خاصّلر پس
تجلي اوچ قسم اولور بري تجلي ذاتدر وعلامتي انوار سطوات
ذاتده تجلي لهك ذات وصفاتي مضمحل ومتلاشي اولمقدر
وبوكه صعقه دخي ديرلر نته كم حضرت موسايه بو تجلي ايله تجلي
اولنمغله فاني ومتلاشي اولوب مغشي عليه نيچه زمان ساقط
اولدي واما بعض سلاطين بعد فناء التام بقاء حقانيله باقي
اولوب نور فيه انده جمال ذاتي مشاهده قلدلر انلرده تجلي ذاتده
متلاشي واضمحلال طاري اولمز بو مقام حضرت رسالت پناهه
مخصوصدر وكمال ايله اكا تابع ومتابع اولنلر دخي بوندن
مخصوصلردر ايكنجي قسمي تجلي صفاتيه در بونك علامتي بودر كه
اگر ذات قديم صفت جلال ايله تجلي ايدرسه اذا تجلي الله لشيء
خضع له فحواسنجه انده خضوع وخشوع ظاهر اولور و اگر
صفت جمال ايله تجلي ايدرسه انده رأفت ورحمت ولطف وكرامت
وسرور وانس حاصل اولور واوچنجي تجلي افعالدر وعلامتي
اولدر كه افعال خلقدن قطع نظر ايدوب بونلردن صادر
اولان خير وشر ونفع وضرر هر نه ايسه قل كل من عند الله مضمونجه
فاعل حقيقي حق كوروب اشيايي كالة محض كوره ولا يقبل القابل
هذه الاعطية وقابل اولن كمسنه قبول ايلمز سو اعطيه حقي اگر
ذاتي اولسون واگر اسمائي اولسون الا بما هو عليه من الاستعداد

الاقابل

الاقابل اولن كمسنه استعدادن اولن شي مقداري قبول ايده
م حق فشاندان نورها بر جانها ٭ مقبلان برداشته دامانها ٭
وانكه نثار نور را وا يافته ٭ روي از غير خدا بر تافته ٭ هر كرا دامان
عشقي نابده ٭ زان نثار نور بي بهره شده ٭ پس جناب حق جميع اشياء
تجليده وظهورده ونثاري نورده على السويه در لكن هر كس
دامن استعداد وقابليتي مقداري اندن استفاده ايدر وبو — [margin: واستناده]
معنا فعال لما يريد معناسنه منافي دكلدر زيرا جناب حقك
مشيتي بحسب حكمته در وانوك حكمتندندر كه هر شيئه بحسب
استعداده تجلي قله مثلا موضع رحمتده اولنه انتقام وموضع
انتقامده اولنه رحمت اتمز زيرا حكمته مخالفدر وهو قوله تعالى
واعطى كل شيء خلقه ثم هدى يعني بو استعداد الله تعالى
نك قولنك مضمونينه مدلولدر كه بو وجهله اعطا ايلدي
اول الله اشيادن هر شيئه خلقتني يعني استعداد كلي وجزئي — [margin: ويدن]
علما وعينا ما خلق له وما قدر لهني اگر اول شيئك شيئيتي
ثبوتيه اولسون وياخود وجوديه اولسون نته كم حق سبحانه
وتعالى مرتبه علمده قبول وجوده وسيله اولنلى استعدادات
كليه غير مجعوله يي اعطا ايلدي كبي مرتبه عينده دخي اشيايه
وجود ويرديه قبول احوال وجوديه يه واسطه اولن استعدادات
جزئيه مجعوله اعطا ايلدي ... اتمز بو نيچون فقير اولدي وبو
نيچون غني اولدي وبو نيچون عاصي اولدي واول بري نيچون
مطيع اولدي نته كم انسان نيچون انسان اولدي وكلب نيچون

کلبا ولدلک دنلدکی کبی بر احکم الهی هر شیئه عین ثابته
سنک اقتضا و استعدادنه کوره اعطا ایلر انده کرم اکا کوره
هدایت ایلر فمن ذلک پس حق تعالینک هر شیئه اعطا و مقدّه
قلدوغی جمله دنده الاستعداد یعنی بر قلموی و قابل اولوی اکر کلّی
اولسون و اکر جزوی اولسون الاستعداد سوزی مبتدا فمن ذلک
مقدم خبردر پس حضرت واجب الوجود و مفیض النعم و الجود بحسب
الفیض الاقدس رتبه علم ده جمله اعیانه صور استعداداتن و قا بلیاتن
اعطا ایلدی بعد ازان بحسب فیض مقدس اول اعیانه خارج
وجودده بحسب استعداداتهم و قابلیاتهم خلع و البسه وجودی
بو شیدرلدی پس بر شی قابل و مستعد اولمز الا انک فیض
اقدس ایله قابل اولور م داد حق را قابلیت شرط نیست •
بحکم شرط قابلیت داد اوست • بو رتبه یه نسبتله اولورکه کذلک
هر شی مقبول اولمز الا انک فیض مقدس ایله مقبول اولور بیت
اندیشه جودش که اراده بیند • وان ذکر نخشد که بانرا مزید •
وقد یکون العطاء عن سؤال بالحال از اولورکه عطا اکر ذاتی
اولسون و اکر اسمائی اولسون معطی لهک لسان حالدن سؤالندن
حاصل اولور مثلا فقیرک بین یدی الغنی قایم اولسی کبی ده لسان
حالدن سؤال ایتمک مناسب اولن بیت بو در که بیورلمشدر بیت
و فی النفس حاجات و فیکم فطانة • سکوتی بیان عندکم و خطاب •
لابد منه لابد و لازم درحالدن سؤالدن اول حال دخی اکر
استعداده منسوب و یاخود سؤالدن باعث اولن حال اولسون

[illegible]

وحضرت

وحضرت شیخ بو محلده استعداد ایله استعداده مقابل اولن
حالی فرق ایتمدی لکن فصوص الحکم ده فرق ایلدی بیوردیکه
فانه لابدّ فی نفس الامر عن سؤال ما باللفظ و بالحال و بالا
ستعداد پس معلوم اولدیکه بو محلده حال استعداده و
سؤالدن باعث اولن حاله شامل اوله اکر طرفینه بله شامل اولمز ایسه
لابد منه ده ضمیر لابدی رجوعی سؤال بالحال صحیح اولمز زیرا
کاه اولورکه معطادن عطا بغتة بغیر سؤال حالی ده اصلا
اولور پس بو سؤال اوندن اولن عطا لسان استعدادله
اسماء الهیه و اعیان ثابته نک سؤالیدر و استعداد له حال
ما بیننده فرق اولدرکه صاحب استعداد اولنلرک اکثری
استعداد و قابلیتی مکر اقطاب افراددن اولن عارفین
و مکاشفین بیلورلرکه سر قضا و قدره و اعیان ثابته یه
عالم اولدیلر اما صاحب حال کاینا ما کان بیلورکه سؤالدن باعث
اولن اول حین ده اولن حالیدر او عن سؤال بالقول
و یاخود سؤالدن ازا اولورکه لسان قالدن اولن سؤالدر اولور
ما امر معین ده مثلا رب زدنی علما دیمک کبی و یاخود امر غیر
معینده اولدر مثلا اللهم اعطنی ما فیه مصلحتی فانک تعلم حالی
و ما فیه صلاحی دیو بر تعیین مراد ایتمیه سن بلکه محبوبه مرادکی
تفویض ایده سن نته کیم شاعر تفویض ایدوب دیر بیت وکلت
الی المحبوب امری کله • فان شاء احیانی و ان شاء اتلفا •
علی قسمین یعنی بو سؤال بالقول ایکی قسم اوزره در سؤال

بالطبع برقسمی سؤال بالطبعدرکه سؤاله باعث داعیهٔ
استعجال طبیعیسی اوله خلق الانسان عجولا نخواسیجه زیرا
طبیعتنک شانندندرکه بر مراده وصولنه قبل حلول اوانه
عجول اولوره بوقسم اگر سؤال استعدادیه موافق اولورسه
حصولی میسر اولور والا اول مسؤله وصول متعسر اولور زیرا
الامور مرهونة باوقاتها مصداقنجه هر امر بر وقته وهر کار بر ساعته
منوط ومرهوندر پس قبل حلول وقته اکا عجله کاره فایده‌در
وسؤال امتثال الامر الالهیدر بو ایکی قسمک مابیننده بر سؤال
دخی واردرکه اول امر الالهیه امتثال وانقیاد سؤالیدرکه اول
امر الهی ادعونی استجب لکم دره بوقسم سائل سؤل عبد محضدرکه
انک عبودیتی شوب غرضله مشوب وجهت حالی امراض
اغراضله معیوب دکلدر ومطلوبه مرادی همان مراد اللهدر
وبو کونه داعی لشانه الله اگر سؤاله ایدرسه مرادی امتثال
امر حضرت ذو الجلالدر یوخسه وصول مراداته وحصول حاجاته
دکلدر کما ورد مطابقا لهذا المحل فی المثنوی م اوکدایی
خواست شاهی چون کنم • او منادی خواست عزت کی کنم •
چون طمع خواهد زمن سلطان دین • خاک بر فرق قناعت
بعد ازین • نالم اورا ناله‌ها خوش آیدش • از دو عالم ناله
وغم بایدش • زیرا بو مرتبه‌ده اولن صاحب سعادت مراد
دنیا واخرتدن مبرا ومطالب ومآربدن وجودی متعاددرلر اگر
حاللری سؤاله اقتضا ایدرسه سؤال ایدرلر واگر تفویض

وسکون

وسکونه اقتضا ایدرسه ساکت اولورلر وبو محلده سؤال وارد
اولورکه حضرت رضی الله عنه علی قسمین دیدیکی بعد ازان اقسام — شیخ
ثلثه ایراد ایلدی پس توفیق وتطبیق نیجه قابلدر الله اعلم
جواب بودرکه ممتثل امر الهی اولن سائلک سؤالی حقیقتده قصدی
بو قدر مقصود ومسؤلینک حصولی وعدم حصولی مراد
دکلدر پس بو تقدیرجه انک حقیقتده سؤال اولمز انجق — سؤالی
صورتده سؤال اولور پس حقیقتده سؤال ایکی قسم اولدوغندن
اوتری علی قسمین دیوب بو کونه سائلی بینهاده علی سبیل
الاستطراد کتورمش اولدی ولکن بو تقدیرجه انسب واولی
بوسیطه ایتمیوب قسمینده تاخیر ایتمک کرک ایدی کما وقع
فی الفصوص مکر اللهم قسم لخیر طویل الذیل اولدوغندن بناء
تاخیر ایدوب اکورمش اوله بعضی نسخه‌ده اوعن سؤال
بالقول علی اقسام واقع اولمشدر اگرچه بو تقدیرجه بو تکلفدن
خلاص اولور اما صحیح نسخه‌لرده علی قسمیندر پس بوندن کورد
اولنکه بی شعور اولوره سؤال بما تقتضیه الحکمة والمعرفة
ایکنجی قسمی شولدرکه سؤالدرکه حکمت ومعرفتک اقتضاسیله
اوله لاندر زیرا اول مقتضای حکمت ومعرفت سببیله سائل
اولن کیمسه امیر مالک یعنی متصرف وحاکم رعایاسنده
اگر رعایاسیده اهل عالم یاخود اهل مملکت اولسون ویاخود
اهل داری اولسون ویاخود مملکت وجودینک قوای روحانی
وجسمانی وعلمیه‌سی اولسون پس یعنی مطالب موقوف — وعملیه

على السؤال والدعاء وبعضهم على السكوت والتسليم للقضاء
پس بو مذكور اولان امتبرده ملكده اولان سالكه يجب عليه اوزرينه
واجبدر عقلا وشرعا ان يسعى فى ايصال كل ذى حق الى حقه
كه سعى ايليه بحسب المقدور رعايت ايده هر ذى حق حقنه ايصال
ايلمكده و بو معنايه دلالت ايدر حضرت رسالت پناهك
عليه السلام بو حديثى كه شيخ حضرتلرى بيوررلر مثل قوله عليه السلام
ان لاهلك عليك حقا ولنفسك ولعينك ولزوجك ولولدك
يعنى فائده اولان ازواج واولاد وعيالكه اهلكدر ياخود
قواى روحانى وجسمانى خانه وجودكده اهلكدر سنك اوزريكه
بونلرك حقى واردر پس لابددر كه بونلرى الماخلقه لهذا ايصال
قلدسن وكذلك نفسكك دخى اوزركده حقى واردر بر قواى
نفسك مطيتكدر فارفق بها پس لازمدر كه على ميزان الشرع
اكا دخى طعامدن وشرابدن ولباسدن حقنى اعطا ايدهسن وكذلك
چشمكك دخى سنك اوزركده حقى واردر نوم كبى و بو كه بكزرنلر
كل شغلدن قلميهسن وكذلك زوجكك دخى حقى واردر جماع
ووقاع وسائر بونلرى كبى وكذلك سنى زيارت ايدنلرك دخى
حقى واردر زور بفتح الزاء المعجمه جمع زايردر نته كيم صحيحيندر
اتفاق الشيخين حضرت رسالت پناه صلعم الا عطا بيورديلركه
الم اخبر على بناء المجهول نفس متكلمدر انك تصوم ولا تفطر
يعنى بن خبر اولنمدم مى يا عبد الله تحقيقا سن دائما صائم
اولورسن افطار ايتمزسن و تصلى الليل بونده محذوف واردر

مقدم اولان كلام بوكا دلالت ايدر يعنى فلوتنام دراتقديرى كلام
ودخى نمازقلرسن جمله كيجه لرده وايتمزسن فلو نفعل پس يا عبد الله
بويله اشلمه فان لعينك عليك حقا زيرا كوزوكك سنك اوزركده
حقى واردر طعامدن ولاهلك حقا واهلكك دخى حقى واردر
جماعدن فصم وافطر وصل ونم پس هم صائم اول وهم افطار ايله
وهم نماز قيل وهم اويو حضرت صدر الدين قنوى اعجاز البيان
بيورلر كذا اخبرنى شيخى وامامى وامام الاكملين رضى الله عنه
انه متى تحقق بما استعمل قوة من قواه الا فيما خلقت له وان قواه
شكرته عند الحق لاقامة العدل فيها ونصر تعز اياه فيما خلقت له
وان قواه شكرته وهذا منا على صفات مرتبة الكمال عند
ما الكمال فكيف بانى من عرفنا انشاء الله فص حكمة سبوحية

فى كلمة نوحية سبوح بمعنى المسبح بفتح الباء على صيغة
اسم المفعول تقدس بمعنى مقدس اولدوغى كبى وحضرت
نوحله حكمت سبوحيه نك مابينده وجه مناسبت بودركه
حضرت نوحك شريعت سعادتلرينه تنزيه حق غالب ايدى
زيرا اول رسلين دندر رسولك شاننده كه اشتى نقايص
امكانيه دن منزه اولان واجب الوجود بالذاته دعوت قلدى واسم
غيرينه مسمى اولان الهيه نفى قله اكرچه اول اصنام والهه
مجلاى الهى اولدوغنى بيلورسه ده پس حضرت نوحك قومى
اصنامه عبادت قلمق غالب ايدى وحضرت نوح عليه السلام
بونلرى عبادت اصنامدن تنزيه قلوردى بو مناسبتله حكمت

سبوحیه کلمهٔ توحیدیه مقاومت اولندی و حکمت نفثیه‌ده
تأخیرینه سبب بودر که بعد المرتبة الالهیة و المبدائیة عالم ارواحده
و انلرده نقایص امکانیه‌دن حقی تنزیه ایلمک غالبدر زیرا بونلرک
صح جمیع کمالاتی بالفعل موجوده‌در و بونلرک نقصانی بحسب وجوداتهم
المتعینة و ذواتهم المتقیدة ایچون احتیاج و امکاندر پس انلرده
تنزیه اولنمازلر الا احتیاج و نقصاندن پس صفت تنزیه عالم ارواحلرده
غالب و مناسب اولدیلر بو حکمتی حکمت نفثیه‌دن افاده ایلدی تقدیم
معنا خلوده حکمت سبوحیه و تنزیهیه و بلوده محل نقوش حکمت
سبوحیه حقیقت توحیدیه‌ده متحقق و ثابتدر التنزیه حق سبحانه و تعالی
تنزیه ایتمک من المنزه منزه اولانلر عبدن تخلیص للمنزه منزه اولان
جناب حقی تحدید و تقیید در اذ قد میزه زیرا عبد منزه جناب حقی
تمییز ایتمش اولور عما لا یقبل التنزیه شول امور جسمانیه و نقایص امکانیه
بلکه کمالات انسانیه‌دن که تنزیه قبول ایتمزلر و حقی بو امورده‌ن
تنزیه ایتمک تحدید و تخصیصدر ما سواهن المرتبة حال انکه بو ایله دکل
زیرا جمیع موجودات باسرهم مظاهر حقدر و حق بمقتضای و هو معکم
اینما کنتم هر حالده بونلر ایله بیله‌در بلکه من وجه بو صورده ظاهر اولان
حقدر و بو صورلر بالاصالة حقک و بالتبعیة [illegible] کم مولانا نظام الدین
نیشابوری «واذا سألك عبادي عني فاني قريب» ینده بیورر
لا ذرة من ذرات العالم الا و نور الحق محیط بها قاهر علیها اقرب منها
اقرب من وجودها ایتها لا بمجرد العلم فقد ولا بمجرد الصنع و لا ایجاد
بل بنحو اخر لا ینکشف المتعال عنه عن الخیال و بو قیاسه کوره‌دن

پس اطلاق دخی لمن یجب لرفعه الوصف تقیید شول جنابه که حقدر
بو اطلاق وصفیله توصیف ایتمک واجب اولدی اطلاقی ایله تقییددر
فمانه پس بو اطلاقی ایله تقیید ایتمک فتنه‌در بو قلمه الا المقیدة الاطلاق
ایله مقیدا اولمش وجود واردر علاوه باطلاقی ایله تقیید اولن
وجوددر که عبد منزه انک مرتبه سنی سائر مقیدلرک اوزرینه عالی
و رفیع قلمش اولور سبب الاطلاق حال بوکه بو مقوله اوزره
اولان اطلاق قید محضدر که اطلاق حقیقیدر اطلاق حقیقی
اولدر که ضد تقیید اولمیه بلکه بر اطلاق اوله که عین وحدت و
کثرت و اطلاقی و تقییدی جامع اوله و احکامدن بریسی اخریدن اولی
اولمیه بلکه طرفینی ایله بو اطلاق تستبد علی السواء اولدیکن تنزیه
عقلی ایله منزه اولان ناقص المعرفه‌در انجق انکه وجود مطلقی
مقید و محدود در کذلک مشبهه دخی مقیددر زیرا تشبیه
دخی تحدید و تقییددر شول وجود مطلقه که انک حقیقی بودر
اما شول کمسه که میان تشبیه و تنزیهی جمع ایلیه عارف و محقق
و کامل و مدقق اولدر نیتکم فصوص الحکمده حضرت شیخ بیوررلر
فان قلت بالتنزيه كنت مقيدا • وان قلت بالتشبيه كنت محددا
وان قلت بالامرين كنت مسددا • وكنت اماما في المعارف سيدا
پس تنزیه‌ده شایبهٔ تقیید و تشبیه‌ده غائلهٔ تحدید اولمیجق اکر
قابل تنزیه اولورسک تقیید و اکر مائل تشبیه اولورسک تحدید
اولورسن اما اکر بو ایکی امری جامع اولورسک طرفین اعراض و رفع
امام و مسدد اولورسن بیت ای زبان کور اعیان جون نهان

وان زمان اورا نهان جوبی عیان • كه عیان جوبی نهان انكه بود
در نهان جوبی عیان انكه بود • ور بهم جوبی جو بیرون ست او • آن زمان
ازهر دو بیرونست او • پس انكه تنزیهی من حیث الحقیقة والذات
والتجرد عن مظاهر الكائنات در و تشبیهی باعتبار الظهور فی مرائی
الاكوان والتجلی فی ملابس الاشكال والاكوان در پس عارف محقق
طرفینده بیلدر مشاهده حق قلور بنور الحق حضرت مولانا مثنویده
بو محله مناسب بیورمشلر بیت كاه خورشید وگهی دریا شوی •
گاه كوه قاف گه عنقا شوی • تو نه این باشی نه آن در ذات خویش
ای برون از وهمها وز بیش بیش • از تو ای بی نقش با چندین صور
هم موحد هم مشبه خیره سر • واعلم ان الحق الذی طلب ان یعرفوه
سن ای طالب عرفان و راغب راه ایقان تحقیقا شول طریق حقه كه
حق تعالی قولیله كندی بیلمك طلب ایلدیكی بحكم فاحببت ان اعرف
فخلقت الخلق لاعرف و بر نحوای وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون
قال ابن عباس رضی الله عنه ای لیعرفون والمراد بهذه المعرفة
الحاصلة من التصفیة لا من النظر ترجمه خاطره كی رقم فیض
پذیرد هیهات م سكر از نقش بر اكنده ورق ساده كنی • هو ما جاءت
به السنة الشرایع او طریق حق كه حق تعالی عبادینه كندو بی اول
طریق ایله بیلمك طلب ایلدی انبیا و مرسلین اوزره منزل اولان
شرایعك السنه سی كتوردكی برهان و ایراد ایلدكی اسرار و عرفان
فی صفة او لحقك وصفنده كه اول تنزیه ایله تشبیهی جمع ایلدی قلم قدر
زیرا حق سبحانه وتعالی كندو بی هم تنزیه ایلدی وهم تشبیه ایلدی

وایده واحد

وایده واحده تنزیه و تشبیهی جمع قلدی یا نه كم بیوردی لیس كمثله
شیء پس جمیع شیئلرك اوجهان الوجوه مماثلته نفیه تنزیه در كاف
زائده اولدوغی اعتبار ایله و قوله وهو السمیع البصیر تشبیه در زیرا
بو صفتلرهم الكا و هم انك غیری عبارتده اطلاق اولنور و اكر كاف
زائده اولمز ایسه نصفا اولده دخی تشبیه اولور زیرا تقدیر كلام لیس مثل
مثله شیء دیمك اولور پس اثبات مثل قلمش اولور و نفی مماثلت اول
مثبت اولان مثله اولور حضرت شیخ فتوحاتنده بیورور كه كاف
زائده اولدوغی اعتبار ایله مثبت اولان مثلدن مراد انساندر بحكم
خلق الله آدم علی صورته پس بو فقره اولده عین تشبیه بولنور
نفس تنزیه ده و كذلك نصف ثانیكه وهو السمیع البصیردر عین
تنزیه بولنور نفس تشبیهده زیرا علم بلاغت و فصاحتده قاعده
مشهوره در كه نجی سند الیه ضمیر مقدم اولسه و مسند معرف
باللام اولسه حصر افاده ایدر كقولك فلان هو الرجل ای الرجولیة منحصرة
فیه لا تتجاوزه پس بو محلده بویله دریعنی همان سمیع و بصیر اولدر بو
صفتلر همان اكا مخصوص در و حقیقتده شنوا و بینا اولدر بو
نفی قلمش اولنور پس اهل كمال اولدركه قرآن نه واقع اولدوغی اوزره
تنزیه و تشبیهی جامع اولوب طرفینده اولان برینه زیاده میل ایتمیه
عقل او لحقك وصفنده السنة شرایعك كتوردكی و ما تشبیهینه
عقل تعدی و تجاوز ایتمیه قبل ورود الشرع شرعك ورودندن اول كه
معارفی اخذ ایلمزدن مقدم بیت عقل كار اموز اینجا ابتر است •
كیمیاكمان ازحق و انش برتر است • بلكه تنزیه تصدیق ایلدوكی كبی

تشبيهه دخي تصديق ايله زيرا بو عالم صورت حقدر حق بو عالمه
نسبت نفسي وقوابي مدبر اولن روح شابه سنده در انكچون حضرت
نبي عليه السلام معرفت حقي نفسه ربط ايدوب من عرف نفسه فقد عرف
ربه بيوردي فالعلم به يس اول عقلا حضرتده علم تنزيهدر عن سمات
الحدوث جناب حقي جميع سمات حدوثدن ونقايص امكانيه دن تحقيق
تنزيه ايلمكلكدر زيرا عقلك شاني انجق تنزيه در اني قلمقدر فالعارف
صاحب معرفتين يس عارف ايكي معرفت صاحبيدر معرفت قبل
ورود الشرايع بو معرفت قبل ورود الشرايع اولنان ادراك وعرفاندر
انكله تنزيه الهي حاصل اولور بمقتضاء عقله وفكره ومعرفة
تلقاها من الشارع وبر معرفت دخي اولدركه اني تلقي وقبول ايدر
واضع شريعت حضرتلرندن وشارعدن اخذ ايلدوكي معرفت تنزيه ايله
تشبيهدر مابينني جمع ايلمكدر كما ورد في القرآن والاحاديث بيت
دست در كفته يزدان زن واخبار رسول ● هرچه بيني بجز اين هرچه
فسانه است وهوس ● ولكن شرطها اولكن معرفت ثانيه نك شرطي
ان يرد علم ما جاءت به الي الله عارفا اولنلر كه اني رد وتفويض ايله
شايعك كوردوكي اوزره الهتدن يعني شول جسمتي مشعر الفاظ
وتشبيهي موهم كلام كه قرآن عظيم واخبار رسول كريمده كه واقع
اولمشدر كما سوا الرحمن علي العرش ويد الله فوق ايديهم ولتصنع
علي عيني ووضع الجبار قدمه في النار وقلب المؤمن بين الاصبعين
ووضع كفه بين كتفي ● وضحك بدت نواجذه ● ورأيت ربي حتى
في صورة شاب امرد قطط وبونلركبي اشباهي يس بونلر بلا تاويل
تصديق
تصديقا ايليه اكر حقيقتلري كشف اولديسه فبها ونعمت ولا
السنه شرايع ايراد ايلدوكي وزره بمقتضاي فان تنازعتم
في شيء فردوه الي الله جنابه حقه تفويض وتسليم اولنه
انكچون ابو حنيفه [redacted] بو مسئله ده توقف ايدوب تاويلي حضرت
جايز كورمدي نته كم فقه اكبرنده بيورمشلركه يدي ذكر ايدي معناسنه
تاويل جايز دكلدر ديو معناتاويلدر راضي اولمدوغني مشعر دركم
به پاي عقل نتوان رفت اين راه ● بعلم ازوي نشايد
كشت آكاه ● درين ره چون اميد منزلي نيست ● بجز حيرت
كسي را حاصلي نيست ● فان كشف له عن العلم بذلك يس
اكر الله تعالي اول عارفه متشابهاته اولان علمدن حجاب نقابي
كشف ايلرسه فذلك يس اول كشف من باب العطا الالهي الذاتي
وقد تقدم في فص شيث عليه السلام يعني كشف مذكور عطاياي
الهيه دن اولدوغي قبيلندندر كه تحقيقي فص شيثيه ده تقدم ايلدي
والحاصل حضرت شيخك مرادي تشبيهلري نفي تاويلدر كما قال في فتوحاته
الاستواء حقيقة معقولة معنوية تنسب الي كل ذات
تعطيه حقيقة تلك الذات ولا حاجة لنا الي التكلف في صرف
الاستواء عن ظاهره وكذا قال هناك بحر العماء برزخ بين الحق
والخلق وفي هذا البحر اتصف الممكن بعالم وقادر وجميع الاسماء
واتصف الحق بالتعجب والضحك والفرح والمعية واكثر النعوت
الكونية فرد ماله وخذ مالك فله النزول ولنا العروج بيت
اي برادر تر ابدان منزل ● چون نهادست ره قدم چه زني ●

سن خود بانو چون نکرد اظهار • جای خاموشیست دم چه زنی

فص حکمة قدوسیة فی کلمة ادریسیة قدوس تقدیسدن

مشتقدر یعنی المقدس در بروزن اسم مفعول تقدیس لغتده تطهیر

درلر و اصطلاحده جناب حق شانه لایق اولمیان امکاندن

و احتیاجدن و نقایصدن کوندن و بونلر امثالی صفتلردن تطهیر

و تنزیه ایتمکه درلر و بو اسم سبوحدن من حیث الکیفیة والکمیة

اشد و ابلغ و اکثردر انکچون کلامده تاخیر اولنوب سبوح قدوس

دینور پس ابلغیتی جهتندن حکمت سبوحیتده تاخیر ذکر اولندی

مع هذا نوح علیه السلام زمانی ادریسدن مؤخردر بو وجهده قابلدرکه

تسبیح بحسب مقام الجمع تنزیه اوله فقط و تقدیس بحسب مقام الجمع

والتفصیل تنزیه اوله پس کمیت و کیفیت جهتندن اکثر و ابلغ اولور

و بوده مذکوردر مشهوردرکه تنزیه نوح علیه السلام تنزیه عقلیدر تنزیه ادریس علیه السلام

عقلی و نفسیدر پس بو حکمتک مقدم اولان حکمته من وجه مناسبتی

اولدیغچون الکا ارداف ایلیوب حضرت ادریس علیه السلامه تخصیص ایلدیکه

ریاضت کامله ایله نفسنی شواغل بدنیه دن تطهیر و عقل و روحنی

صفات ردیه و اخلاق حیوانیه دن تقدیس قلدی و غلبات روحانیتی

حیوانیتنه غالب اولوب اکثر زمانده بدنندن منسلخ اولوب سماواته

عروج ایدوب ملایکه ایله مخالطه و ارواح مجرده ایله مجالسه و موانست

ایدردی شانی شریفلرنده بوده مشهوردر و مسندرکه اون التی سنه

طعام و شرابدن و سنه و خوابدن منقطع اولوب عقل صرف و روح

محض اولمشلردی پس نتیجه تقدس هر شیدن علوی مقتضی

اولدیغنده

اولدیغندن اوتری جناب حق جل شانه الکا منزله رفیعه اعطا

قلوب شانلرنده ورفعناه مکانا علیا آیتی بفیله عالی قلدی بو جهتدن

حضرت شیخ رضی الله عنه بحث علو و مکانتی مکان بو فصه تخصیص

ایدوب تحقیق و تفسیرینه شروع ایدوب بیوردیلرکه العلو علوان

علو ایکی قسمدر علو مکانی بر قسمی علو مکانتدر پس اکر بو علو مکان

حقه نسبت اولنسه مثل قوله تعالی الرحمن علی العرش استوی

الله تعالینک بو قولی مثلی بو معنایه دلالت ایدرکه عرش او ذات

اول رحمنک استیلا و تصرفیدر دیمک اولور پس عرش جمیع

اجسامی محیط بر فلکدرکه اعلوی جمیع اماکندر و رحمن

انکا مستویدر باعتبار ظهوری فیه پس انکچون علو مکان متحقق

اولور لکن باعتبار ظهوری و اسماء و صفاتی و اما بحسب ذاته منزه

عن المکان متعال عن الزماندر و العماء قوله اوزره معطوفدر ای

و مثل العماء یعنی حضرت پیغمبرک فی العماء قولی دلالت ایلدیکه

کذلک حقه مکان باعتبار الاسماء و الصفات و الظهورات

متحقق اولور بو حدیث شریفک سبب ورودی بودرکه بر اعرابی

حضرت رسالت پناهدن صلعم سؤال ایلدیکه یا رسول الله این کان

ربنا قبل ان یخلق الخلق حضرت پیغمبر علیه السلام بیوردیلرکه کان فی عماء

ما فوقه هواء و لا تحته هواء عما لغتده سحاب رقیقه درلر چونکه

ابر محسوسک قیامته فوقنده و تحتنده هوا اولمق لازم ادیگی

حضرت رسالت پناه انی نفی بیوروب دیدیلرکه ایله عماکه انک فوقی

و تحتنده هوا اولمیه و عما بو قومک اصطلاحنده مرتبه احدیة

دیرلر واحدیت بر مرتبه درکه تعین واسم ورسم نعت وصفات
معتبردر وبو مرتبه یه عما تعبیری جمیع مخلوقک دیدهٔ ادراکی انی
مشاهده دن عاجز اولدوغی چوندر وبعضلر مرتبهٔ عمار مرتبهٔ واحدیتدن
دیمشلر وبونلر درلرکه نتکم غیم رقیق حائل بین السماء والارضدر
مرتبهٔ واحدیت دخی حایل بین سماء الاحدیت وارض الکثرتدر
وبو محله مناسب اولدیغی بو مقامده السماء والعماء اوزره معطوفدر
ای ومثل السماء تعدید یعنی ظهورات الهیه واسما وصفات ربانیه
بو مظاهره مکان مثابه سنده اولدوغندن حق تعالی نک بونلرده تجلی
دلالت ایدرکه وهو الذی فی السماء اله وفی الارض اله قولی اوله
ویاخود ثم استوی الی السماء قولی اوله ویاخود حضرت پیغمبرک
ثم ینزل الله کل لیلة الی سماء الدنیا قولی مراد اوله ویاخود بونلرک
امثالی آیات واحادیث اوله پس مراد بو مظاهر اشیا جناب حقک
صفات واسماسنه مکان مثابه سنده درجهک اولا وعلو مکانه
ایکنجی قسمی علو مرتبه در وبو معنایه شاهد مثل قوله تعالی کل شیء
هالك الا وجهه در یعنی کل شیء هالکدر الا اول اللهک ذاتی وکل
پس حق ملوک الاشیاء باقی قالمق وجلیه مرجع ومصیر اولمق وصفت
الوهیتله منفرد اولمق بر مرتبهٔ عظیمه درکه بونک فوقنده بر مرتبه دخی
متصور دکلدر والناس بین علم وعمل وناس دخی علم وعمل مابیننده
دائرلردر فالعمل للمکان پس عمل عاملینه تحصیل مکان عالی ایچوندر
والعلم للمکانة وعلم عالمینه تحصیل مرتبهٔ رفیعه ومنزلهٔ عظیمه ایچوندر
وعلو مکانک عمله وعلو مکانتک علمه تخصیصی ولنعمه سوی انکچوندرکه

عمل جسدک کاری وعلم روحک شعاریدر پس مکان جسدک
ومکانت روحکدر وعملک علمه نسبتی جسدک روحه نسبتی کبیدر
والعلم روح العمل والعمل جسده پس علو مکان عاملینک وعلو
مکانت ومرتبت عالمینک اولور وبینهما بی جامع اولنلر علو بینه
واصل اولور • ختام مرسلیماسنه علم • جمله عالم صورت وجانی
علم • مفتاح رموز حقایق ومصباح دیجور خلوتی علمدر نظام
سلسلهٔ وجود وقوام مرتبهٔ شهود علمدر بیت الناس موتی
واهل العلم احیاء • والناس مرضی وهم فیهم اطباء • الناس
ارض واهل العلم فوقهم • سماء نور ومافی النور ظلماء • والعالم
راس الخلق کلهم • وسائر الناس فی التمثیل اعضاء • واما
علو المفاضلة واما صیغه تفضیلله معبر عنه اولنن علو فقوله تعالی
وانتم الاعلون یعنی علو مفاضلة شول علودرکه حق سبحانه وتعالی
امت محمده مخاطبا بویوردی یا امت محمد سز سائر امم دن اعلوسز حیثیتی
المنزلة والمرتبة والله معکم والله سبحانه وتعالی بو علوده سزکله
بیله در من حیث تجلیه وظهوره وان کان من حیث ذاته واطلاقه
یتعالی عن المکان لا عن المکانة زیرا مکان خواص اجسامدندر حق
سبحانه وتعالی مکاندن وزماندن وخواص اجسامدن منزهدر
اما مکانت امر معنوی در پس علمیله ونصرتیله وعلوشانیله وسائر
صفاتیله انسانیله بیله اولسه جایزدر م کر بعلم ایم ان ایوان
اوست • ور بجهل ایم ان زندان اوست • ور بخشم وجنک
عکس قهر اوست • ور بصلح وعذر عکس مهر اوست • پس

واللّه معکم دنصکره حق سبحانه وتعالی قولی یترکم اعمالکم قولیله
بو اشتی تشریف بیوردیلر تا علو مکان ومکانتی جامع اولالر
یعنی سزلک اعمالکزی ترکو ای اسم محمد ناقص و زایل قلمز بلکه
بحسب اعمالکم سزی درجات عالیه ومقامات سامیه یه واصل ونایل
قلور وسز علو مکان ومکانتی شامل اولورسزدیمک اولور فهذا
راجع یعنی شول علو مذکور راجعدر الی تجلیه فی مظاهر اول
حقک مظاهر مختلفه ده اولان تجلیسنه تاکیم تمایز دخی وتغایر
اعتباری حاصل اوله والا فی الحقیقه مرتبه احدیته نسبتله اعلی لک
وادنالک متصور اولمز فهو سبحانه فی تجلی ما اعلی منه فی تجلی آخر مثل
لیس کمثله شیء پس حق سبحانه وتعالی بحسب المراتب والمظاهر
بر شیده اولان تجلی سنده بر شیء اخرده اولان تجلیسی اعلو در نته کیم بو مرتبه
نسبت تجلیده نفی مثلیت بیورر لیس کمثله شیء بیمکله اگر کاف زایله
اعتبار اولنور ایسه واگر کاف زاید اولمز ایسه مثلینک مثلینی نفی ایچون اولور
ونفی حکم ان اللّه خلق آدم علی صورته انسان اولور ومثل قوله تعالی
انني معکما اسمع وأری ودخی بو مرتبه یه نسبت اللّه تعالینک موسی ایله
هارونه اولان قولی کبی که انده خطاب بیوررلر ای موسی وهارون
بن سزکله بیلیرم بنا شیدورم دیو کوررم یعنی سزک صورتکزده
متجلیم وسامع ورائیم سزده وسزبنمله سامع وبنمله بصیر
عالم ومرید وقدیرسز ومثل جعت فلم تطعمنی دخی بوحدیث قدسی
کبی که جناب حق جل شانه بیوررلر ای آدم اوغلی بن اج ذکر اولدم
سنی بکا طعام ویرمدک دیو شیخ حضرتلری رضی اللّه عنه فتوحاتده

باب سادس

باب سادس وسبعین ومائتینده بیوررلر که لما جاع بعض عبیده
قال للارض جعت فلم تطعمنی ولما عطش آخر من عباده قال
سبحانه لعبد آخر ظمآن فلم تسقنی ولما مرض آخر من عباده قال
لآخر من عباده مرضت فلم تعدنی فاذا سألوه هؤلاء العبید
من هذا کله یقول اللّه لهم اما علمت ان فلانا جاع فلو اطعمته
لوجدت ذلک عندی واما علمت ان فلانا عطش فلو سقیته لوجدت
ذلک عندی واما علمت ان فلانا مرض فلو عدته لوجدتنی
عنده والخبر صحیح وفی المثنوی م امداز حق سوی موسی
این عتیب • کای طلوع ماه را دیده ز جیب • مشرقت کردم
ز نور ایزدی • من حقم رنجور گشتم نامدی • گفت یارب نیست
نقصان مر ترا • عقل گم شد این سخن را بر گشا • گفت آری بنده
خاص گزین • گشت رنجور او منم نیکو ببین • هست معذوریش
معذوری من • هست رنجوریش رنجوری من • هر که خواهد
همنشینی با خدا • گو نشیند در حضور اولیا • فص حکمة
مهیمیة فی کلمة ابراهیمیة مهیم اسم مفعولدر تهییمدن هیمانندن
مشتقدر هیمان شدت عشقده افراط محبتدن حاصل اولان ولهه
دیرلر وعشق ومحبت تجلیات حضرت جمال مطلقدن حاصل اولور
وهیمان تجلیات جلالیه دن حاصل اولور ملوک مهیمین ومناسبت
مجذوبینه وکمل اولیایه دخی بو جذبه وهیمان دن نصیب واردر
یا بدایت سلوکده ویا نهایت سلوکده پس بو جذبه وهیمان حکم
مهیمینه داخل اولورلر وبو حکمت مهیمیه نک حضرت ابراهیمه صلوات اللّه

علي نبينا و عليه تخصيص اولنمه سنده وجه مناسبت بودر كه جناب حق
جل شانه مظاهر كونيه ده سارى اولان هويت ذاتيله وصفات
ثبوتيه سيله اولاد ادمدن بر كسيه تجلي قلمدي ابتدا الا حضرت
ابراهيمه پس بعد مرتبة التنزيه و التقديس مرتبه تشبيه در كه صور مظاهرده
اولان مرتبه تجلي الهيه در كه تشبيهي موجب در پس حضرت شيخ رضي الله عنه
حكمت تسبيحه و تقديسيه بو حكمة تعقيب ايله دي كلمه ابراهيميه
بوني تخصيص قلدي زيرا اول حضرت عم مظهر محبت و خلتدر كه
سودي هيمان و حيرتدر و بو محبت و خلت و صلت و قربتدن
سائر دارثان انبيا دخي حصه دار اولدي و غيري اوترك پس حقله
عبدك ما بيننده اولان محبت و قربتك تحقيقنه شروع ايله دي
بيورديلر كه لابد من اثبات عين العبد يعني لابدر و لازمدر كه
عبدك عيني مقام فنا في الله ده ثابت و باقي اوله زيرا افناده
مراد اضمحلال عين عبد دكلدر بل المراد اندراج النور الضعيف
في النور القوي كاندراج الكواكب في نور الشمس در پس فنا
عبارتدر استيلاي ظهور هستي حقدن وجود موهومي عبد اوزره
پس وجود عبد نور حقله منصبغ اولدقده كنده عينيته شعوري
قلميوب حكم غالبك اولور م صبغة الله هست رنكم خم هو •
پيسها يك رنك كردد اندر او • رنك اهن محو رنك اتش است •
ز اتشي ميلافد خاموش است • شد ز رنك و طبع اتش
محتشم • كو بيا دمن اتشم من اتشم • چون بسرخي كشت
همچون زر كان • پس انا النار است لافش بيكمان • ادمي چون

نور كيبرد اد نحا • هست مسجود ملوك زاجتبا • وحينئذ يصح
ان يكون الحق سمعه و بصره و لسانه و يده و رجله بو تقديرجه
صحيح اولور كه حق سبحانه و تعالى عبدك سمعي و بصري و لساني
و يدي و رجلي اولدر مقتضاي حديث قدسي يعني قول
اللهم بو افلا تقرب قلدقده جناب حق سلطان حبني اكا غالب
قلوب ظاهري و باطني نوار حقله منصبغ اولور بالكله شنوا
و بالكله بينا و بالكله كويا و بالكله بويا اولور نعم قواه و جوارحه
بهويته على المعنى الذي يليق به پس جناب حق جل شانه تجلي
هويتله ظهور و سريانيني عبدك قواي باطنه سي و اعضا و جوارح
ظاهره سنده زيرا سمع و بصر اسماء قوادر و يد و رجل اسماء اعضا و جوارحدر
پس حديث شريفده تنبيه اولور بلكه بو معنايه كه حق جل شانه
عبدك عين باطني و هم عين ظاهري اولدي اما بو قرب حلول و اتحاد
معناسي اوزره اولان قرب دكلدر بلكه شول معنا اوزره اولان قرب
و اتصالدر كه انك شانه لايق اوله بلا حلول ولا اتحاد نته كم حضرت
مولانا بو قرب و اتصالدن شويلرنده خبر ويروب بيورديلر كه •
از انا چون رست اكنون شد انا • افرينها بر اناي بي عنا • از انا يي
از دل و ننك شد • اين انا يي سر كشت و ننك شد • كي شود
كشف از تفكر اين انا • اين انا مكشوف شد بعد الفنا • اتصالي
بي تكيف بي قياس • هست رب الناس را با جان ناس • و هذه
نتيجة قرب النوافل بو شول اوزره اولان قربه نتيجه قرب نوافلدر بو لوكه
عبد ظاهر اولب حق انده مختفي و مستور اوله و قوله الذي قوا

والكله كبرا

متشابه سندر اولدى وامّا قرب بالفرايض فهو ان يسمع الحق بك
ويبصر بك اما قرب فرايض اولدر كه حق سنكله اشيدر وسنكله كورر
يعني حق سنك ذاتكدن ظاهر وهويدا اولب سن انده مختفي ومستور
اولب كالالة متشابه سندر اولدى نته كيم ما رميت اذ رميت ولكن الله
رمى معناسندر بو قربه اشارت وارد اولدى حضرتك وجودي حق
الدر اولمشدر والنوافل تسمع به وتبصر به واما قرب نوافل سنك
انكله اشيدوب انكله كوره كلدر فتدرك بالنوافل على قدر استعداد المتجلى له
پس نوافلله ادراك اولنور متجلى لهك استعداد وقابليتي مقداري
وتدرك بالفرايض كل مدرك فانهم دفرايضله ادراك اولنور هر ادراك
اولنمش معنا فهم ايله بو اسراري

فص حكمة حقية في كلمة اسحاقية

حكمت حقيه نك كلمه اسحاقيه يه اسناد ايلمه سندر وجه
مناسبت بودر كه حضرت ابراهيم ع م منامنده اوغلي اسحاقي ذبح ايلدوكن
كوردي پس على طريق المشاوره اكا ديديكه يا بنيّ اني ارى في المنام
اني اذبحك فانظر ماذا ترى پس حضرت اسحاقدن بو رؤيا حق وثابت
قلوب ديديكه يا ابت افعل ما تؤمر اي اجعل ما رايتك في رؤياك حقا
اي محققا في الحس نته كيم حضرت يوسف ديديلر هذا تاويل رؤياي
من قبل قد جعلها ربي حقا پس رؤيايي حقيقت قلدي غيري ايچون
حكمت حقيتي اكا اسناد اولندي اما اصحاب رسول واهل تفسير حضرت
ابراهيمك اولادندن اختلاف ايلديلر حضرت علي وابو هريره وعبد الله
بن سلام وعكرمه وقتاده ومقاتل وكعب الاحبار ووهب بن منبه
حضرت اسحاقك ذبيحه ذاهب اولديلر واخبار بودخي نقل

ايلمشلركه

ايلمشلركه نور اننده دخي واقع اولان ذبيح اسحاقدر وحضرت ابن عباس
وابن عمر ومجاهد ومحمد بن كعب القرظي والكلبي حضرت
اسماعيلك ذبيحه سالك اولمشلر كتاب وسنته موافق اولان بودر
اما كتابدن اولان دلالت وفديناه بذبح عظيم ايتندن قصه
ذبح تمام اولب عقبنده وبشرناه باسحاق ايتنك وارد اولماسي
اما سنتدن اولدركه انا ابن الذبيحين بيورديلر مراد بري جد
اعلالري حضرت اسمعيل وبري دخي بابالري عبد الله در
پس رؤيا عالم خيالدن مرئيا اولدوغي اجلدن حضرت شيخ رضي الله عنه
مرتبه خيالك تحقيقنه شروع ايدوب بيورديلركه اعلم ان حضرة
الخيال يعني سن بل اي طالب سنكو حضرة عالم خيال ايكي
قسمه منقسمدر بر قسمنه خيال مطلق وعالم مثال دخي ديرلركه
بو عالم كبيرك خياليدر وبر قسمنه دخي خيال مقيد ديرلركه عالم
مثاله متصلدر وانك بو جدولي كبيدركه انسانك وجودنده
اولان خيالدر وبو عالم خيال بر جوهر روحانيدر عالم نورانيدن كه
جوهر جسمانيه مشابهدر محسوس ومقداري اولمقده صرف جسم
مجرد ماديه كلدر ومحض جوهر مجرد روحانيه مماثلدر نوراني اولمقده
عقليه ده كلدر بلكه برزخ حاجز بين الشيئين وحد فاصل بين العالمين در
وجميع صور عالم اجسامي مشتملدر نته كيم بيورديلر هي الحضرة الجامعة
الشاملة لكل شيء وغير كل شيء يعني اول حضرت خيال بر حضرتدركه
جامعه وشاملدر هر شيئي وغير شيئي زيرا ان جميع موجودات عينيه
وجمله معدومات غيبيه در وحكماء اشراقيه بو عالمه اقليم ثامن وارض

٢ وجوهر جسمانيه [illegible] نوراني اولمقده

حقیقتده عالم اشباح و عالم مثال دیرلر هر شیئک مثلی بو عالمده
موجود اوله و غلط اولمیه نته کم مولانا سعد الدین تفتازانی
شرح مقاصدده بو نلردن نقل ایدوب بیورلر که فیه لکل موجود
من المجردات والاجسام والاعراض حتی الحرکات والسکنات
والاوضاع والهیئات والطعوم والروایح مثال قایم بذاته بس
بو بر عالمدر که غیر مشاهده در نته کم قدماء حکما دیرلر ان فی الوجود
عالما مقداریا غیر العالم الحسی لا یتناهی عجائبه ولا یحصی غرائبه
ومن جملة تلک العجایب جابلقا وجابلسا وهما مدینتان عظیمتان
لکل منهما الف باب لا یحصی ما فیها من الخلایق وعلیه بنی اصحاب
معاد الجسمانی زیرا اخلاق رضیه و اعمال صالحه نک مثالی بو عالمده
بساتین و ریاحین و ثمار و انهار لذة للشاربین اولور و اخلاق
ردیه و اعمال سیئه نک مثالی عقارب و حیات و غیاهب و ظلمات
و غساق و غسلین اولور پس هر قنغی صفت دنیاده انسانه غالب
اولورسه عالم برزخده اول اکا مناسب مصور و متجسد اولور
مثلا اگر کبر غالب ایسه صورتی پلنک و اگر غضب و حسد غالب
ایسه صورتی کرک و اگر شهوت و عدم حمیت غالب ایسه صورتی
خنزیر و اگر حرص و امل غالب ایسه صورتی موش و مورده اولور
• هر خیالی کو کند در دل وطن • روز محشر صورتی خواهد
شدن • سیرتی کان بر وجودت غالبست • هم بران تصویر حشرت
واجبست • حکم آن خو راست کو غالبتر است • چونکه زر بیش
از مس آمد آن زرست • روز محشر هر عرض را صورتیست
صورت

صورت هر یک عرض را نوبتیست • چون زدست زخم بر مظلوم
رست • آن درخت گشت از زقوم رست • این سخنهای
چو مار و کژدمست • مار و کژدم گشت می گیرد دمت • یحشر امتی
علی عشرة اصناف بعضهم علی صورة القردة وبعضهم علی
صورة الخنازیر حدیثی الی آخره بو معنایه دلالت ایدر بس
نحوای قد افلح من زکیها وقد خاب من دسیها و بر
مصداق یوم لا ینفع مال ولا بنون الا من اتی الله بقلب
سلیم همان تزکیه نفس و تصفیه و تجلیه قلب ایلین بو
صفتلردن خلاص و نجات بولور و اکثر خوارق عادات
و کشف و کرامات بو عالمدن گورلدن ظاهر اولور نته کم بعض
کبارک اقامتی فی وطنه بعضی دیارده تمثل و تجسد ایلدکلری
کبی پس بو عالمک عجایب و غرایبنه حد و غایت یوقدر ولهذا
علی الکل حکم التصویری و بو حضرت خیالیه ایچون وار در موجودات
و معدومات تمامی هر شیئک او زرینه حکم تصویری وار در که
انک صورت و مثلی بو عالمده ممثل و مصور در کما اشار الیه
اعلم الناس ابن العباس فیما روی عنه قال هذه الکعبة
بیت واحد من اربعة عشر بیتا وان فی کل ارض من الارضین
السبع خلقا مثلنا حتی ان فیهم ابن عباس مثلی و صدقت
هذه الروایة عند اهل الکشف وهی کلها صدق بو تصویر
خیالیه نک کلیسی حق و ثابت و صدق در زیرا ابتدا معانی
کلیه ام الکتابدن قلب عالم مثابه سنده اولن لوح محفوظه

ایدر
نزول ایدر عالم مثاله نزول ایدوب بونده متجسد اولوب
صورت بغلر اندن صکره عالم حسه نزول ایدوب متحقق
اولوب مشاهد اولور پس خیال انسانینک دخی بر طرفی
عالم مثاله متصلدر و بر طرفی دخی کندو نفسی و بدنینه پیوسته
پس هر بارکه بو جهت سفلیه ده بر صورت و نقش خیال انسانینده
منطبع و مرتسم اولسه یا بسبب اختلال المزاج کاصحاب المالیخولیا
و یا بسبب غلبة النوم پس بو طرف سفلیده اولان صورتلرک
حقیقتی یوقدر اکر ارباب مالیخولیانک خیالات فاسده‌سی اولسون
و اکر نائمک واقعه‌سی اولسون زیرا بو کونه واقعه اضغاث
و احلامدر که ملاعبه خیالدن حاصل اولور اما اکر اول ارتسام
خیالده مرئی و متصور اولان صور جهت علویدن یعنی عالم
مثالدن نزول ایله ایسه اول صورت متحقق و ثابتدر
اکر نومده اولسون و اکر یقظه‌ده اولسون زیرا عالم مثال
خزانه علم حقدر اندن خطا متصور اولمز و علی هذا ینقسم
الی قسمین و بو تقدیر جه تصوراتک ایکی قسمه منقسمدر قسم (خیالیه)
مطابق لما صورت الصورة من خارج بر قسمی اولدر که مطابق اوله
شول شیئه که انک صورتنی تصویر اولنمشدر خارج خیالده
و هو یعنی اول صور خیالیه‌نک خارج خیالده اولان صور
محسوساته مطابقتی اولان قسم المعبر عنه بالکشف انکله کشف
امور عجیبه اطلاع دیمکله تعبیر اولنور و تأویل و تعبیره محتاج
اولمز نته‌کم حضرت رسولک علیه السلام بعضی واقعه‌سی کبی

٥٧

کما ذکر فی القرآن لقد صدق الله رسوله الرؤیا بالحق
لتدخلن المسجد الحرام ان شاء الله آمنین محلقین رؤسکم و مقصرین
پس حضرت رسول قبل الخروج الی الحدیبیة واقعه‌ده کندو
اصحابیله مسجد حرامه امن اوزره باشلرین قازودراولدقلری
حالده داخل اولورکوردی پس هجرتک النجی یل صکره بعینه
ظهوره کلوب بو منوال اوزره داخل اولدیلر پس اول حضرتک
اکثر کوردوکی بو قبیلدن اولوردی نته‌کم حضرت عایشه‌دن
مرویدرکه بیورمشلر اول ما بدئ به رسول الله من الوحی الرؤیا
الصادقة فکان لا یری رؤیا الا جاءت مثل فلق الصبح
و قسم غیر مطابق و بر قسمی دخی اولدر که صور خارجیه مطابق
اولمیه و فیه یقع التعبیر بو قسم ثانیده تعبیر واقع اولور یعنی
اول مرئی اولان صور خیالیه مناسبی اولان صور محسوسه‌یه
تأویل اولنور نته‌کم حضرت رسوله واقعه‌سنده بر کاسه لبن
ویریلوب انی نوش ایدوب جرعه‌سن حضرت عمره اعطا
ایلیوب بو واقعه‌یی اصحاب کرامه تقریر ایلدکده دیدیلرکه نه‌یه
اولتدک یا رسول الله قال اولته العلم و بونده وجه مناسبت
بودر علم غذای روحدر نته‌کم لبن غذای بدندر بو جهتله
علمله تعبیر اولندی و کذلک بر کون حضرت یوسف صدیق
باباسنه دیدیکه یا ابت انی رأیت احد عشر کوکبا و الشمس
و القمر رأیتهم لی ساجدین پس فرقت سنه مابینده تجاوز
اولدقده باباسی و اناسی و اون بر برادری کندویه مطیع

ومنقاد اولدقده بو حالی انلرده مشاهده قلدقده دیدیکه
هذا تأويل رؤياي من قبل قد جعلها ربي حقا وكما قال
رجل لابن سيرين رأيت في المنام كأن في يدي خاتما اختم به
افواه الرجال وفروج النساء فقال انك مؤذن تؤذن قبل الصبح
في رمضان قال صدقت وبینهاده مناسبت ده وفطنت اولنه
معلوم در وانسانک خوابی که صواب وکه خطا اوزره کورمسنه
سبب بودر که اکر جناب حقه کمال توجهله عبادات واخلاق مرضیه ایله
اتصاف والفت واوصاف ردیه وذمیمه دن نفسنی طهارت
قلدیسه وصحت بدن واعتدال مزاج ودوام ذکر ومواظبت
وضو ایله وجودی مجلا اولدیسه انک واقعه سی صحیح وصواب
اولور واکر بو مذکورلرک خلافی اولورسه اضغاث احلام
وناصواب ویا انجام اولمغه سبب اولور نته کم شیخ سهروردی
عوارف المعارفده بیورمشلر قال عليه السلام اذا نام العبد وهو
على الطهارة عرج روحه الى العرش وكانت رؤياه صادقة
وان لم ينم على الطهارة قصرت روحه عن البلوغ اليه فتكون
المنامات اضغاث احلام والمراد بالطهارة طهارة الباطن
عن حدث الهوى وكدورة محبة الدنيا واذا طهرت النفس
عن الرذائل انجلت مرآة القلب وقابل اللوح المحفوظ
وانتقش فيه عجائب الغيبية وبو واقعه نک صحتنه اصل کلی
اعظم اعتدال مزاج در وبونک تعبیرینه بر قاعده وقانون
بو قدر ملکه کاه اولورکه انبیا وصدیقلر دخی تعبیرده عاجز

اولور

اولور حقیقتین بلمزلر نته کم بخاری ومسلم وابو داوود
ابن عباسدن روایت ایدرلرکه بر کون بر شخص حضرت رسوله
کلوب دیدیکه یا رسول الله بو کیجه واقعه مده کوردمکه بر بولتدن
بال ویاغ یاغر وخلق اندن کیمی زیاده وکیمی ناقص حسب نصیبهم
اخذ ایدرلر ودخی کوردمکه بر ریسمان زمیندن اسمانه پیوسته
اولمش پس سن اول ریسمانی طوتوب بالایه عروج ایلدک
کتدک پس بر کمسه دخی عقبکده اول ریسمانی طوتوب کذلک
اول دخی صعود ایدوب کتدی بعده بر اخر کمسه دخی یه
شول اوزره اول ایپه یاپشوب کتدی بعده اول ریسمان
منقطع اولوب تکرار بر کمسه انی پیوسته قلوب اول دخی
یاپشوب بالایه صعود ایتدی پس حضرت ابو بکر بیوردیلرکه
یا رسول الله اکر اجازت بیورلرسه سکز بن بو خوابی تعبیر قلم
حضرت رسول اجازت بیوردیلر پس حضرت ابو بکر تعبیره
شروع ایدوب دیدیکه اول ابردن مراد اسلامدر وانلردن یاغان
بال ویاغدن مراد قرآن اللهدر که ان دن بعضنک نصیبی زیاده انلدن
وبعضینک کمتردر وریسماندن مراد شول حبل متیندرکه
اولدر شریعتدر که سن انی طوتوب علو حقیقته عروج
ایلدک پس سندنصکره بر کمسه اول حبل شریعتی طوتوب
بالایه صعود ایدر بعده بر کمسه دخی طوتوب اول دخی صعود ایلر
بعده بر کمسه دخی طوتوب صعود ایدر بعده منقطع اولوب
بنه انی بر کمسه پیوسته قلوب اول دخی بالایه صعود وعروج ایلر

پس یا رسول الله بن بویورمش تعبیر واقعه ده اصابت ایلدمی
و یاخود ایلمدمی حضرت علیه السلام بیوردیلر اصبت
بعضا واخطأت بعضا و کذلک حضرت ابراهیم ع م واقعه سنده
بر روایتده اسمعیل و بعضی روایتده اسحاق ذبح ایلدوکی
بو واقعه یی بعینه ظاهرنه حمل ایدوب ذبح ولده مباشرت قلدیلر
حال بوکه مراد الله ذبح کبش ایدی و بینهماده مناسبت ذاتیه و صفتیه
مقرردر مناسبت ذاتیه یکسیله نظر عبرته اولمسی و مناسبت صفاتیه
هر بر بنک ربنه اطاعت و انقیاد و تسلیمیتی صفتلریدر والناس
هنا وانسان بو دانه خصوصنده علی قسمین ایکی قسم اوزرنه در
عالم و متعلم بر قسمی متعلمدر و بر قسمی عالمدر فالعالم یصدق
فی الرؤیا یصدق تخفیفله در پس عالم واقعه سنده صادق اولور
یعنی رؤیا اولان صورت واقعه سی صادقه اولوب تعبیره تعلمه
احتیاجی اولمز زیرا انک واقعه سی بو تقدیرجه مطلقا الله تعالی نک
ارادت ایلدوکی رؤیتدر بعینها والمتعلم یصدق تشدیدله
فی الرؤیا و متعلم اولان کمسه منامنده کوردوکی صورتی
صادقه قلور حتی یعلمه الحق ما اراد بتلک الصورة التی جلی له
حتی جناب حق اول کمسیه تعلیم ایدنجیه دک که واقعه سنده
اکا کشف و جلی قلدوغی صورتلرنه نه مراد ایلدی پس بو قسمک
واقعه سی تعلم و تعبیره محتاجدر و حضرت ابراهیمک علیه السلام
واقعه سی بو قسمدن اولور زیرا جناب حق جل شانه اکا ندا
ایدوب بیوردیکه یا ابراهیم قد صدقت الرؤیا یعنی یا ابراهیم

صورت

منامکه

٢٩

منامکده کوردوکی سن صادق قلدک و تعبیر قلمدک
و بو معنایه شاهد جناب حق بیوردیکه یا ابراهیم قد صدقت
فی الرؤیا اکر مراد الله بعینه صورت واقعه اولیدی تخفیفله
صدقت فی الرؤیا بیورلیدی معلوم اولدیکه مراد تعبیر
اقتضا ایدرمش والله اعلم فص حکمة علیة فی کلمة
اسماعیلیة حکمة علیة نک کلمه اسماعیلیه یه قریبا ولماسنده
وجه مناسبت بودرکه حضرت حق انی لسان صدق صادق
الوعد صفتلریله توصیف و کان عند ربه مرضیا نصیله
تشریف بیوردیلر و انی مظهر اسم علی قلدیلر پس انک عند ربه
مرضی اولمسی علو مرتبه سنه دلالت و صادق الوعد
اولمسی سمو درجه سنه شهادت ایدر لا سیما حامل شخص
حضرت اکمل انبیادرکه اول حضرت انک ذریتنده اولوب
سلسله شریفلری انکا منتهی اولور پس علی اسم در اسماء
ذاتیه دن پس حضرت شیخ بحسب الذات و بحسب الاسماء
والصفات انک مرتبه سنک بیاننه شروع ایدوب بیورلرکه
وجود العالم الذی لم یکن یکن بوروده افعال تامه دندر
یعنی لم یوجد یعنی شول عالم امکانی نک وجودیکه بالذات
موجود اولماسیدی ثم کان پس بعد العدم موجود اولدی
یستدعی نسبا کثیره فی موجده بو جمله جمله مستأنفه در
سؤال مقدره جواب اولور کانه دیمکا ولورکه پس بو وجود عالم
امکانی که بعد العدم موجود اولدی بونک وجودی نه

اقتضا واسند عالیه بو سلرکه بو عالم امکانیکه موجد
وخالقیدر محققه اولدر نسب کثیره یی ستدعا ایدر اول
واول نسب کثیره دن مراد اسماء الهیه درکه حیات وعلم واراده
وقدرة وبونلرا مثالیدر زیرا اکر بو نسب الهیه ولمبدئی
موجوداتله موجدی مابیننده ارتباط اولمیدی پس بو
نسب الهیه روابط موجوداتدر بیت خودرا بشئونات ذاتی
ان پرده نشین • شد جلوه دلا نمظاهر دینی ودین •
زین نکته که کفتم ای طلبکار یقین • ذات وصفت وفعل واثر
جیست ببین • او اسما نسبا اوزره سطوفدر یعنی بو وجود
اسما کثیره اسند عالیدر ماشئت فقل اکردلرسک بویله دی
زیرا لااشاحة فی الاصطلاح دیرکرک نسب کثیره دیه وکرکسه
اسماء کثیره دیه ایکیسنک مفهومی بردر بو اراده اسمادن مراد
صفات الهیه در وصفات اکرچه من حیث ما یفهمه العقول غیر الله مثلا
امامن حیث التحقیق والحصول عین ذات الله در مثلا عالم ذات الله در
باعتبار صفة العلم وکذلک قادر ذات الله در باعتبار صفة القدرة
وکذلک مرید باعتبار الاراده پس معلوم اولدیکه اکرچه اسما
بحسب المفهوم بری برلرینه مغایردر اما بحسب الحقیقه عین
ذات الله در اسما وصفات نسب اعتبار اللهدر بیت ای درهمه
شان ذات تو پاک از همه شین • نه در حق تو کیف توان کفت
نه این • از روی تعقل همه غیرند صفات • با ذات تو از روی
تحقق همه عین • لابد من ذلک یعنی لابد ولازمدر اول

ذکر

ذکر اولنان نسب واسماء کثیره دن وبالمجموع یکون وجود
العالم زیرا بو اسماء کثیره نک مجموعیله وجود عالم حاصل اولور
زیرا هر بر جزو بو اجزای عالمدن بر اسمک مظهریدر پس بو
موجودات مظاهر اسما وصفات الهیه در ومجموعه کاینات
سطوره کلدر الا انک اسما وصفاتی بیت مجموعه کون را ابقانون
سبق • کردیم تصفح ورقا بعد ورق • حقا که ندیدیم ونخواندیم
دروی • جز ذات حق وشئون ذاتیه حق • فالعالم موجود عن
احدی الذات • پس بو عالم امکانی ذاتنده وجهانی الوجوه کثرت
اولمیوب موجوددن موجوددر زیرا حقیقة الحقایق الحق بوکه ذات
الهیه در جمیع اشیانک حقیقتیدر اوحقیقه الله واحددرکه
عدد وکثرتدن مبرادر اما باعتبار التجلیات المتکثره والتعینات
المتعدده فی مراتب الکاینات تارة بر شکل حقایق جواهر متنوعه
وتارة بر هیات اعراض نا بعدمری وغایات اولمامشدر پس ذات
واحدک بواسطه الصفات المتنوعه واسما المختلفه شکل
جواهر واعراض متکثره ده متجلی اولماسنه حقیقت وحدت
حل کلمز ای بر حرف شرابندان زده خط • بینارودی دلیل
بعداست وسخط • در جمله کاینات بی سهو وغلط • یک عین
محبت دان ویک ذات فقط • منسوب الیها منسوبدر اول ذاته
احدیه الکثره من حیث الاسما من حیث الاسماء المتعدده
اولدن کثرتک احدیتی واحدیتی کثرتدن مراد جمیع اسمانک
بر اولله غیر یتیه درکه اکا واحدیت تعبیر ایدرلر وبو مرتبه

محبت

مثلا

و بو مرتبه ذاتک جمیع صفات و اسمایله اتصافی صورتیدرکه
جمیع اسمالک مسماسیدر زیرا اسم ذات احدیته دلالت
ایدیجیدر و اسم عباد تلدر ذاتک بر صفت مخصوصه ایله الظهوری
مثلا معزّ دیسک و مذلّ دیسک بو ایکسی ایله بر تجلّی اولان
ذات واحده دلالت و سعطی دیسک کذلک بنه او لدر پس
من حیث الاسما ظاهر اولان کثرتک احدیته اکا منسوب اولدی
پس عین واحدیت تعیّنات و تقیّدات مذکوره دن تجرّد و اطلاق
حیثیتیدن حق دیرلر و اسما و صفاتله متلبّس و تعیّنات تشخصات
متعیّن اولدوغی حیثیتیدن خلق و عالم دیرلر پس عالم ظاهر حق
و حق باطن عالمدر عالم قبل الظهور عین حق ایدی و حق بعد الظهور
عین عالم اولدی بلکه فی الحقیقه حقیقت واحده درکه ظهور و بطون
و ازلیت و ابدیت و اولیت و اخریت نسبت و اعتبارلاریدر •
هو الاول هو الاخر هو الظاهر هو الباطن • بحر ناهو و باهو
کسی دیکر نمی دانم • لان حقایق العالم تطلب ذلک منه زیرا
حقایق عالم که عند الصوفیه اعیان ثابته و عند الحکما ماهیات
اشیا دیدکلری در لسان استعدادلریله طلب ایدرلر هر بری
وجودلرنی فیاض مطلق اولان موجد حقیقیدن پس اول فیاض
مطلق هر شیئک قابلیت و استعدادی علمنده نیجه اقتضا ایده
ایسه اکا کوره وجود اعطا ایدر پس جناب حق جل شانه ایجاد ایلمزالا
بحسب استعدادات و قابلیات الاعیان و بر شی بو وجوده
واقع اولمزالا اعیانک اعطا ایلدکی اوزره اما عقل و وهم و حکم

ایلرکه البته ممکن الوجود قابلدر هم بر شی اولمغه و هم نقیض
اولمغه زیرا طرفین بله اکا متساویدر اما سر قدره واقف اولان
محققین بلورلرکه اعیان مجعوله دکلدر و اکا جعل جاعل تعلق
ایتمامشدر زیرا صور علمیه حقدر پس بویله اولیجق سؤال لازم کلمز
نیجون عین مهتدی اقتضا هدایت و عین ضالّ اقتضاء
ضلالت ایلدی نته کیم نیجون عین کلب کلب اولدی و نیجون
عین انسان انسان اولدی دینمز زیرا اعیان صور اسما الهیه
و مظاهر صفات ربانیه در بلکه ذات قدیم ایله قایم اولان عین
اسما و صفاتدر من حیث الحقیقه پس ظاهر و مظهر عین حق
اولیجق بو سؤال وارد اولمز زیرا قبل من قبل لا لعلة و ردّ من ردّ
لا لعلة در اما محجوبینه لا یسئل عما یفعل کلامیله جواب و یریلور
جناب کبریایه لا ابالیست • منزه از قیاسات خیالیست •
چه بود اندر ازل ای مرد نا اهل • که این یک شد محمد و آن ابو جهل • بو القاسم امدسیه
نه ظلمست این که عین علم و عدلست • نه جورست این که عین لطف و فضلست • محض سیه
بر و جایز بترک رضا ده • به قدیرات ربانی رضا ده •
ثم ان العالم لکن ممکنا بو مذکور اولان معانی دن فکرده تحقیقا علم ١٧ ان لم
اکر ممکن الوجود اولمیوب بلکه ممتنع الوجود اولیدی فما هو
قابل للوجود پس اول عالم وجوده قابل و مستعد اولمیدی
حقایقک انقلابی ممتنع اولدوغندن اوتوری زیرا ممتنع الوجود
ممکن الوجود اولمز فاوجد العالم الاعیان پس عالم موجود
اولمدیکه الا ایکی حالدن غنا اقتدار الهی منسوب الیه ماذکرنا

بری اقتدار الهیه‌دندر كه اول الهه منسوبدر بوزم ذكر ایلدكمز
شیئ كه اول من حیث الاسما اولمز كنزك احدیتی درر عن قبول
بریده‌خی حقایق اشیا و اعیان ثابته‌نك قبولندر فان المحال
دیر المحال ذاتی یه عدم محض لا یقبل التكوین اصلاً تكوین و ایجادی
قبول ایتمز و لهذا یعنی وجود عالم اقتدار الهی‌دن و قبول ممكن‌دن
اولدوغیچون قال الله تعالی عند قوله كن الله تعالی بیوردی
كن قولنك عندندن بو اشارتدر اقتدار الهیه فیكون دیو فیكون
قولی اشارتدر قبول ممكناته فنسب الیه یس جناب حق جل شانه
نسبت قلدی عالمده ایتدی التكوین او لمقلغی تكوین بودر ده
كوننده سالو قلمق ایجوندر نته كم تقبیل قبلن سبالغه قلمق ایجون
اولدوغی كبی من حیث قبولدر اول عالمك امری قبول ایلدوكی
حیثیتدن در اكر بو عالم نفسنده تكوینه مستعد اولمیدی عند سماع
امر كن موجود اولمیدی پس حضرت شیخك كلامندن منفهم اولان
بودر كه حق الله سبحانه و تعالی بر شیئه كن دیو امر ایلسه اول شیئ
كندو نفسنی موجود اولمیدی قلر موجد ینك امرینه امتثال ایچكلدر یو
حق تعالی تكوین شیئه نسبت قلدی نته كم بیوردی انما امره اذا اراد
شیئا ان یقول له كن فیكون یعنی او اللهدر شیئك اولمسنی
مراد ایلسه انك امری اول شیئه اول دیمكلكدر پس اول شیئ
دخی كندو نفسندن اولور اكر اول شیئك تكوینه نفسنده استعدادی
اولمیدی عند سماع امر كن وجوده كلمیدی و بو استعداد
قابلیتی اول شیئك نفسنده مركوز و كامندر كه الا بو استعداد

فیض اقدسدن حاصل اولور و فیض الهی ایكی قسمدر بری فیض
اقدس و بریده‌خی فیض مقدسدر او لكیله جمیع اعیان و حقایق
و استعدادات اصلیه‌لری حاصل اولور مرتبه علمده و ثانی سیله
خارجده اول اعیانك مع توابعها و لوازمها وجودلری حاصل
اولور اگر سؤال اولنورسه كه بو اشیا قبل وجودها عالم عدمده
بالكلیه معدوم ایدیلر امر الهی‌یه امتثال و انقیاد ایله نیجه متصف
اولورلر بو ذكر اولنان معنا ایسه وجودی اولان شیئده
قابلدر پس نیجه ممكن اولور بر شیئك تكوینی كه انك وجودی
بنفسه غیریدن مستفاد اوله جواب بودر كه بو اشیا جمیعاً مرتبه
علم الهی‌ده ازلا و ابدا وجود علمی ایله موجودلردر اگر چه ما للنسبة
الی خارج الوجود معدوم ایسه‌لرده پس اول امر موجود علمی
اوزره اولور كه سماع و تكوینه مستعد اوله فص حكمة
روحیة فی كلمة یعقوبیة روح بفتح الراء راحه دیرلر
و حكمت روحیه‌نك كلمه یعقوبیه‌یه تخصیص اولنمه‌سنده وجه
مناسبت اولدر كه حضرت یعقوبك علیه السلام مشرب سعادتلرینه علم
انفاس و ارواح غالب ایدی انكچون اول حضرتك اكثر وصایا
و اخبارلری ایجادلر اوزره مبتنی و لمشدر نته كم اولادینه بیوردیلر
یا بنی اذهبوا فتحسسوا من یوسف و اخیه و لا تیأسوا
من روح الله انه لا ییأس من روح الله الا القوم الكافرون
و بر محلده دخی انی لاجد ریح یوسف لولا ان تفندون
بیوردیلر و بو نصده انقیاد و جزا و عادتده اولان دینك احوالینی

بیانن قلدیلر بر ابو نلر که هر برنده راحت حقیقیه ابدی
ور ابجد دایم و سرمدی حاصل اولور اما انقیاد الهیه دن راحت
بولنمدیغی بو درکه بر کمسه امر حقه اطاعت ایلسه درجه علیا یه وا صل
اولوب راحت عظمی بولور و اما عادتده حاصل اولدیغی بوده
ظاهردر زیرا هیچ انسان بر شیئه اعتیاد ایلسه انده تسلی
اولوب راحت بولور پس بو راحت انسانده بونده حاصل
اولدیغیچون شیخ دینک شرحنه شروع ایدوب بیورلرکه
اِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللّٰهِ الإِسْلَامُ دین لغت عربده بر نیجه معنادن
کلور که هر برنده بحسب القرینه علی طریق الاشتراک اطلاق اولنور
و بو جمله دن انقیاد و عادت معناسنه کلورینه کم دان فلوده لفلو
دیرلر ای انقاد لاه دیمکدر و عادت معناسنه کلدیکنه مثال
هذا دینی ابدا او دینی کبی یعنی هذا عادتی ابدا و عادتی دیمکدر
پس دین عبدک حقنده ظاهرا و باطنا انقیادندن عبارتدر
عبارتدر ینه کم کلام مجیدده واقع درکه بیورلدی اِنَّ الدِّينَ
عِنْدَ اللّٰهِ الإِسْلَامُ ومعناه الانقیاد واسلامک معناسی
انقیاد ایلمکدر ینه کم اسلم فلان دیرلر ای انقاد واطاع دیمکدر
پس دین اسلامدن عبارت اولدیسه و اسلام انقیاددن عبارت
اولدیسه پس دین عبدک انقیادندن عبارت اولور فاذا
کنک اکرچشم حقیقت بین ایله نظر قلرسک جمیع موجودات مطیع
و منقاددرلر زیرا هر شی بر اسمک مظهریدر و اول اسم انکا حاکم
و غالبدر پس هر کس مظهر اولدیغی اسم حیثیتندن انه حقه مطیع و منقاددر

اکرچه

اکرچه اول اسمک مقتضاسنه کوره عاصی و طاغی کبی کوریلورسه ده
ینه کم شیخ حضرتلری بو عبارتله بو معنایه اشارت بیوروب
دیرلر و من طلب منه امرا فانه بر کمسه دن امر اولدیغین
طلب اولنسه فانقاد الی الطالب فیما طلب پس اول کمسه
طلب اولندیغی شیئه او اسنن طالبه اول کمسنه انقیاد ایلسه
فهو مسلم پس اول کمسه مسلم و منقاددر فافهم پس شیخ فهم ایلد
بو معنایی و نکتهٔ غیر ای طالب سر ارضا اول کمسه فانه
یسری دیرا بونک فهمی تحتنده سر ایدیب ایدر مسئله جلیله نک
فهمنه واول جلیله هر شیئک من وجه مسلم و منقاد اولدیغیدرکه
وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ مفهومی اوزره جمله نک
اطاعت وانقیادی من وجه الحقدر اکر بیری سرکی بیری بده طوتولورسه
مفعولی محذوف اولور که تقدیری کلوم بیری و یتعدی الی مسئله جلیله
دیمک اولور اما بعض نسخه ده بشری واقع اولمش بشارتده تقدیری تحقیقها
بو معنانک فهمی معا بشارتدر دیمک اولور و بو معنانک فهمی بشارت اولدیغی
توحید افعاله بودیکی اولدیغیچوندر و فهم اندیکی شرکی خفی نفی متضمندر
فالدین دینان پس دین ایکی قسمدر دین مأموربه بو قسمی اول دیندرکه
من عند الله امر اولنمشدر و هو ما جاءت به الرسل اول من عند الله
مأمور اولان دین رسلک کتوردکلری درکه هر برینک شریعتیدر و دین
معتبر و بر دین دخی اولدرکه من عند الله دکلدر لکن عند الله معتبردر
و هو الابتداع بو عند الله معتبر اولان دین اختراع اولیا و اتباع
اصفیادر که من عند انفسهم طریق ریاضت و خلوت عزلت اختیار

ابدوب من تلقاء ذواتهم زهد و انقطاع خلقدن اختراع ایلدیلر شکوه

نعم الله وطلب الرضاة برابر ایلدیلر نفسلرینه بر عبادت و برکون ریاضت و مخالفت

ایله نفسلرینه قوتلرینه بوجود ایله اولان ضعفلرینه شفقت دخی ایتدیلر

بلکه کندولرینه لازم ایتدیلر کبی و تعالی کمال نعمت حضرتنه بعضلر الهی

الله سبحانه و تعالی کندولرینه کبی فرض ایتمدی و کندی تحقیق و شیخ

و علماده بعضلر دخی بو عبادت ولایته اشارتدر بو لله جنسی

بوتشادن عبارتدر بوبله **ولقد ارسلنا نوحا وابراهیم** تحقیقا بز ارسال ایلدک

نوح و ابراهیمی و حضرت دعوتلرینه **وجعلنا فی ذریتهما النبوة والکتاب**

وبز قلدق بو ایکسنک ذریتلری مابیننده اهل نبوت و اصحاب کتاب بونلرک کبی

ارسال قلندی فمنهم مهتد بونلردن بعضیسی طریق حقه مهتدیلردر وکثیر منهم فاسقون

و بونلرده اکثری مقتضای طریق ابائندن و اطاعت انقیاددن خارجلردر **ثم قفینا**

علی آثارهم برسلنا اندن صکره بز تابع قلدق ارسال ایلدکمز رسللرینی

آثارلری اوزره **وقفینا بعیسی ابن مریم** بونلردن صکره عیسی بن مریمی

ارسال ایلدک **وآتیناه الانجیل** و اول عیسی بن مریمه انجیل اعطا ایلدک **وجعلنا**

فی قلوب الذین اتبعوه رأفة و بز اول عیسانک اتباعی اولنلرک

قلوبنده قلدق رأفت و رحمت دخی مرحمت شفقت قلدق و رهبانیة ابتدعوها

رهبانیه منصوبدر فعل مضمر ایله که ماجعلناه اولنور یعنی اختیار ایلدیلر تقدیری

ابتدعوا الرهبانیة ابتدعوها ایدیکی و بو رهبانیت مخلوق منصوبدر اولنور فعلی

وصلیبلری لصنع و اجتهاد ایلدیکه اول طایفه عزلت و انقطاع و خلوة و

ورهبانیت ما کتبناها علیهم و اول عبادتی بز انلر اوزرینه فرض قلمدق الا ابتغاء

رضوان الله استثنا منقطع اولور تقدیری بز انلره بو رهبانیتی فرض ایتمدک

لکن

لکن بونلر انی طلبا لمرضاة الله اختراع ایلدیلر دیمک اولور

وبعضلر دخی استثنای متصل طوتمشلردر اما حضرت شیخ فصوص

الحکمده فما رعوها قولنده استثنا فعلیلر اکر مستثنا مستثنا

منهک اوزرینه مقدم اولورسه اما معناده مناسبت بغایت لطیف اولور

نتکیم بونلر فما رعوها هؤلاء الذین شرعوها حق رعایتها

الا ابتغاء رضوان الله یعنی شو قوم مذکور شروع ایلدکلری

عباده و ریاضاته حق رعایتله رعایت ایلمدیلر الا الهک رضاسنی

طلب ایچون رعایت ایلدیلر فآتینا الذین آمنوا منهم اجرهم وبز اعطا

ایلدک انلرده بو مؤمن و مطیع اولنلره انوار قدسیه و کمالات

نفسیه و اخلاق شرعیه و اسرار ملکیه کبی اجرلری وکثیر منهم

فاسقون و بونلردن اکثری بو طریقدن خارجلردر مقتضای

احکام دینه انقیاددن متمردلردر والامر الالهی امران وامر الهی

ایکی قسم اوزرهدر امر بواسطه برقسمی بواسطة الانبیاء والرسل سلبی

اولان امردر و بو امره امر ایجابی و تکلیفی دخی دیرلر فما فیه الا صیغه

یسی بواسطة الانبیا اولان امرده بو قدر الا هماده صیغه امر واردر

نتکیم اقیموا الصلوة وآتوا الزکوة کبی و بو امر هر بار امر ارادته موافق

اولمز الا احیانا وامر بلا واسطه و بو قسمه دخی بلا واسطة الانبیا

اولان امردر و بو قسمه امر ارادی وامر ایجادی دخی دیرلر که ازل

آزالده لوح قضاده اولان امردر که **انما امره اذا اراد شیئا ان**

یقول له کن فیکون امری بو معنایه اشارتدر وهو الذی

لا یتصور مخالفته و بو امر ارادی شول امردر که وجهانی الوجود

بونک مخالفتی متصوردر کلدر زیرا اقتضای حقک تغیری قابل دکلدر
واما بالواسطه فقد یخالف اما بواسطة الانبیاء والمرسلین اولن
امره مخالفت اولنور اکر اراده‌یه موافق اولورسه مخالفت اولنمز ٧ موافق اولمزسه اکر
پس انبیا و مرسلین و وارثین اراده‌یه موافق اولن امرک خادملریدر
مطلقا امر ایدنک خادملری دکلدر اکر اراده‌یه خادم اولمامش ایسه
ناظر قضا اولوب هیچ کیمسه خیرات و سعادات طرفنه غودت ایدر دی
بلکه علی ما هو علیه هر شیئک حالی اوزره ترک ایدرلردی پس معلوم اولدیکه
بونلر بالاراده‌یه موافق اولن امره خادملر ایمش اکرچه تمام مراد اولمیه
شی حق تعالی تکلیف ایلدیکی فایده ندر بو سؤال ایدرسک جوابی بودرکه
قبوله استعدادی اولنلر کمسه ایله قبوله استعدادی اولمیان کمسه‌نک مابیننی
مراد تمییزدرکه هر جاعت اصلنه مراجعت ایدرلر و لیس للمامور بالواسطة
الا الکاین خاصة لا الموجود دائما ایجاد ایله مامور اولنلر دکلدر الا
عامه کاینلردر یعنی علی التدرج خاصه که صور علم حقده بو موجود عینی
بو امر ایله مامورلردر دکلدر زیرا اکر بو امر ایله مامور اولسه‌لر تحصیل
حاصل اولوردی پس بو موجود عینی امر تکلیف ایله مامورلردر
والله اعلم فص حکمة نوریة فی کلمة یوسفیة حکمت نوریه‌نک
کلمه یوسفیه‌یه اسناد اولنماسنه وجه مناسبت بودرکه صور کشف
خیالیه و مثالیه‌یه متعلق اولان علم نور انبیانک وجود شریفلری
مظهری اولمشیدی علی وجه الاتم والاکمل که مراد علم تعبیردر بو علمده
صور مرئیه مثالیه‌دن مراد الله نه ایدوکنی بیلوب تعبیر ایدردی یا خصوصا
وجود ظاهرلری دخی حسن و بهجت و نضارتله منور ایدی

بو اجلدن

بو اجلدن کاشفة الحقایق اولن حکمت نوریه‌نی اکا نسبت اسناد
ایلدی و شرح و تحقیق نوره شروع ایدوب بیوردیکه النور یکشف
ویکشف به یعنی نور بر کیفیتدرکه بنفسه کشف و ظاهر اولور و انکله
سایر اشیا مکشوف و مبصر اولور و اتم الانوار و اعظمها نفوذا انوار
الهی واکمل و اعظمی نافذ و ثاقب اولدوغی حیثیتدن النور الذی
یکشف به شول نوردرکه انکله کشف اولنه ما اراد الله بالصورة المتخیلة
المرئیة فی المنام الله سبحانه و تعالی نک واقعه‌ده مرئیه اولن صور
متخیله‌دن مرادی ایلدوکی شیئی زیرا عالم مثالده مرئی اولن صور بو
عالم شهادتده اولن صوره مخالفدر مثلا ابن لبن کورمک بو عالمده
علمه تعبیر اولنور پس نور اعظم نوردر که مراد الهی بر کیمسه‌یه حاصل اولمیه
بو مرئی اولن صورک حقیقتی انکلرده علم اولوردی و هو التعبیر
یعنی نور ایله اولن کشف مذکور علم تعبیردرکه مرئی اولن صور خیالیه‌نک
صور حسیه‌یه عبور قلمقدر نته‌کیم حضرت یوسف عم زندانده ایکی
انکله بیله اولن کمسه‌لردن ایکی کمسه کلوب قال احدهما شرابی دیدیکه
انی ارانی اعصر خمرا بن واقعه‌مده بنی خمر صقوکورودم وقال
الاخر و خباز دخی دیدیکه انی ارانی احمل فوق راسی خبزا
تاکل الطیر منه تحقیقا منامده بنی کورودم که باشم اوزرنده اتمک
کوتوروب قوشلر انده‌ن یرلر ایدی بو واقعه‌یی حضرت یوسف عم تعبیر
بیوروب دیدیکه یا صاحبی السجن اما احدکما فیسقی ربه
خمرا یعنی ای بنم مصاحبلریم اما اولکیکه خمر صقوکوردی
اولدیغی سیدینه ساقی اولور واما الاخر فیصلب فتاکل الطیر

من رأى انه واما اولكه حتى اذن اول مصلوب اولب انك باشندن
بيننه قوشلر يرلر لان الصورة الواحدة انكچون اول صور مختلفه‌يي
كشف ايلين نوعی تعبير ايدرلر كه زيرا بر صورت تظهر لمعان مختلفة
مرتبهٔ خيالده معانی مختلفه ايچون ظاهر اولور يراد منها اول معانی
مختلفه‌دن مراد اولنور فی حق صاحب الصورة واقعه‌ده اول صورتی
كورن كمسنه‌نك حقنده معنی واحد اول معانی مختلفه‌دن ايچی
بر معنا مراد اولنور فمن كشفه پس بر كمسنه كه اول معانی كشف ايليه
بذلك اول نوراتم واعظم ايله فهو صاحب النور پس اول كمسنه صاحب
النوردر فان الواحد يوذن فيحج اول صورت واحده‌نك معانی
مختلفه اوزره ظاهر اولديغنی بيانده كه بو سوزلردر بر شخص لحن منامنده
كوررسه كه اذان ويرر پس اول حج ايلر واول كوردوكی صورت حجه دلالت
ايدر وآخر يوذن فيسرق ودر شخص اخر دخی كوررسه كه اذان ويررسه
اول حرسوزلق ايدر كه انك كوردوكی سرقه‌سنه دلالت ايدر وصورة الاذان
واحدة حال بو كه صورت اذان بردر اما اول صورت واحده رائی‌نك
قابليتنه كوره معانی مختلفه اوزره تعبير اولنور وآخر يوذن فيدعوا
الى الله على بصيرة وبر آخر شخص ده واقعه‌ده اذان ويرر اول الله‌يه
دعوت ايدر على بصيرة ومرشد وهادی اولور وآخر يوذن فيدعوا
الى ضلالة وبر آخر شخص دخی اذان ويرد كوررسه اول ضلالته دعوت ايدر
واكاه دلالت ايدر نته كم ابن سيرين حضرتلرندن مرويدر كه اكابردن بر كمسنه
كلوب ديديكه بن بو كيجه واقعه‌مده كوردمكه اذان ويريرم ديديكه حجه
كيدرسك وبر كمسنه دخی كلوب اول دخی ديديكه ناممده كوردمكه اذان

اوقوتم

اوقورم اكاه ديدی كه خيرسزلق ايدوب اللكی قطع ايدرلر وبر كمسنه دخی كلوب ديديكه
واقعه‌مده اذان ويردكوردم اكاه ديدی كه مرشد وهادی اولوب خلقی دعوت
ايدرسن پس بر كمسنه سؤال ايدوب ديديكه يا امام بو جمله‌نك واقعه‌سی بر ايكن
بونلرك واقعه‌سنك بابيننده نيچه فرق ايدوب هر بريسنه بر كونه تعبير بيورديك
ديديكه اول كمسنه‌نك سيماسنده آثار صلاح كوردم پس انك واقعه‌سنی
فاذن بالناس فی الحج ايتدم اول اذان اوزره تعبير قلدم وايكنجی
كمسنه‌نك سيماسنده آثار فساد كوردم پس انك واقعه‌سنی ثم اذن مؤذن
ايتها العير انكم لسارقون ايتدم اول اذان ايله تعبير قلدم و ثالثنجی
كمسنه‌نك اوزرنده آثار رشد وسداد كوردم پس انك واقعه‌سنی
فمن احسن قولا ممن دعا الى الله ايله تعبير قلدم پس معبر اولنلر منامده
كوردكی صور خياليه‌نی نيچه فرق ايدوب تعبير ايدر عارفين ومحققين
دخی بو عالم شهادتده كوردكلری صور محسوسه‌ده ما هو المقصود تعبير
قلورلر زيرا بو عالم حسده ظاهر اولان صورتلر مثالده ظاهر اولان صورتلرك عالم
آثاريدر وبو عالم مثالده اولان صورتلر ايسه حضرات الهيه‌دن ارواح مجرده
اوزره فيضان ايلين معانيدر وبو معانی مقتضيات اسماء الهيه‌در
پس عارف حقايق اولان كمسنه‌نجی بو عالم شهادتده بر صورت كوررسه ويا
خود بر كلام اشتسه ويا خود قلبنه معانيدن بر معنا داخل اولسه انده
ما هو المقصوده استدلال ايدوب مراد الله ندر واقف اولور انكچون بعض
كباردن منقولدر كه بو سوزلر كل ما يحدث فی العالم كلها رسل من الحق
الى العبد يبلغون رسالات ربهم يعرفها من يعرفها ويعرض عن المقصود
من يجهلها كما قال الله تعالى وكاين من آية فی السموات والارض

یمرون علیها وهم عنها معرضون دیو احضرت نبی علیه السلام بو حس
ظاهرده جمیع انواع نوملرینک بر نوع عند العلماء اکثر ناسک بو عالمده علمی
غیبیه وحقایق الهیه دن غفلتی اولدیغندن اوتری نتکیم نائمک بونلرده
غفلتی واردر نتکیم بیورلر الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا بو تقدیرجه
بو عالم بالکلیه خیال وناس جمیعا نیام ودورایای بو وجودات مرتبه اولی
صورلجه بیو صور خیالیه در نتکیم حضرت شیخ بر موضع اخرده بو بیتی سویلمش
انما الکون خیال وهو حق فی الحقیقه • کل من یفهم هذا حاز اسرار
الطریقه فص حکمة احدیة فی کلمة هودیة بو حکمت حضرت هوده هوده
علیه السلام نسبت اولنمغه سبب بودرکه انلرک مشربی سعادتلرینه شاهد
احدیت کثرت غالب اولمشیدی بس بو احدیه اولحضرته زی بیننده احدیت
طرقی مضاف قلوب بیوردیکه ومامن دابة الا هو اخذ بناصیتها ان
ربی علی صراط مستقیم یعنی اشیاده هیچ بر شی یوقدر الا اول الله اونک
ناصیه سنی الی اخذ ایدیجیدر کیفما یشا تصرف ایدر حکمی نافذدر وتحقیق بیم ربم
صراط مستقیم وطریق قویم اوزره در که طریق توحید در بس احدیت
کثرته طریق بو مشاهده بو وجودا اولدیغی ایچون بو حکمتی حضرت هوده
اسناد ایدوب بو فصده جمیع طرقک حقیقتنی وهر برینک نهایت وغایتنی
خبر ویروب بیورلر که غایة الطرق کلها الی الله یعنی جمیع طرقک غایت ونهایتی
بر نجوای کل شی یرجع الی اصله جناب اللهیه منتهی وواصل در زیرا اعلی
موجودات هر بری عین اسماء الهیه دن بر اسمه مرتبط ومستند در واول اسمک
اوزره جاری وانک سلوکی اوزره سائر در بس جمیع اسماء الهیه راجع ومنتهیدر
کذلک مظاهری دخی الله راجع اولمسی مقرر در فالله غایتها فاذا

کذلک

کذلک حق سبحانه وتعالی جمیع طرقک غایت ونهایتیدر زیرا طریق معنای
اول زمان ده محقق اولورکه انک بر بدایتی وبر نهایتی اوله بس عارف
محققه معلومدرکه بدایت جمیع اشیا مقرر قل کل من عند الله
اللهیه در وکذلک نهایت جمیع اشیا بر نجوای والیه المرجع والمصیر کادر
نتکیم حضرت صدر قنوی اعجاز البیان بیورلر اعلم ان الحق سبحانه لما
محیطا بکل شی وجودا وعلما ومصاحبا لکل شی بمعیة ذاتیة مقدسة
عن المزج والحلول والانقسام وکل ما لا یلیق بجلاله کان سبحانه منتهی
کل صراط وغایة کل سالک کما اخبر سبحانه بقوله بعد قوله وانک
لتهدی الی صراط الله الذی له ما فی السموات وما فی الارض الا الی الله
تصیر الامور بس منتهی اولکه هر شیک مرجع ومصیری کادر
وکلی یک توجه وتعلقی اولدر کاهم ربیع هرجانب دخی زدیم در
کوی تو بوده • هر کوشه کزرفتیم هواهوی تو بوده • کفتیم مگر
سوی دکر راهی هست • هرراه که دیدیم بسوی تو بوده ••
فکلها صراط مستقیم بس جمیع طرق طریق مستقیمدر من وجه
زیرا جملسنک نهایتی حقدر اگرچه بو طریقده جمیع اشیا مستویه الاقدام
بلا تفاوت در اما آنلرک دخی طورلری زیرا استقامتلرک مراتب
واردر بر مرتبه صغری که بو مرتبه ده جمیع عامه خلق مستوی در کرک
الطرق الی الله بعدد انفاس الخلایق مقتضاسنجه هر کسک جناب حقه
بر یوزدن توجهی وسلوکی مقرر در وایکنجی مرتبه سعی مرتبه وسطی در
زمان ابو البشر دن تا حضرت سید البشر علیه ک شرایع امم سالفه در
واوچنجیسی اولمرتبه عظمی وشریعت جامعه حضرت محمد مصطفی در که

موصل دولت وسعادتلر اولدیغنی کم حضرت شیخ دخی اولکی ربدر دن
طریق محمدیه دیدی استثنا ایتمیه رک لکن تعبدنا الله بالطریق الموصل ایدوب
الی سعادتنا خاصة لکن بزه مخاطبین الحلویق خاصة سعادته موصل
موصل اولن طریقله الله سبحانه وتعالی بزی عبادته ایتماز ایلدی
وهو ما شرع لنا اول سعادته موصل اولن طریق اول نبی
جناب حقه ایرشدرم ایچون شرع قلدیغی حضرت نبینک لسانیله و سوره
فاتحه ده دخی مطلوب اولن صراط مستقیم و غیر المغضوب اولن
طریق قویم بودر که اقرب جمیع طرقدر انکیچون اهل هندسه دیرلر که خط
مستقیم بین النقطتین اقصر جمیع خطوطدر مثلا ⊕ پس بو
خط مستقیم بین العبد والرب سایر طرقدن اقصر و اقربدر ولدی غیری
حضرت رسالت پناه علی طریق التمثیل بو کونه خطلر چکوب اول خط مستقیمی
کندو طریقی تعیین ایدوب سایر خطلری طرق شیطانه
تشبیه بیوردیلر که مراد سبل بعیده و طرق متفرقه‌در **بیت** محقق بجز استقامت
نخواست • که جز استقامت نشد کار راست • ره استقامت رو ای
بوالهوس • که این ره ره مستقیمست وبس • فلو ولو وسعت رحمته
کل شی پس اولکی رتبه ایچون وسعت رحمته کل شیء نص شریفنک مفهوم
لطیفی واردر که رحمان الکلدر و وجود خیر محض و رحمتدر پس رحمت
سابقه حق کل شیء محیطدر اگر وجوددر اگر حکمدر و غضب و قهر و انتقام
دخی من وجه حقک رحمتندندر اگر اهل عالم انکله کماله واصل اولورلر
اگر چه طبیعتلرینه غیر ملایم ایسه ده پس رحمت رحمانیت ذاتی و اصلیدر
وضلال وغضبی عارضیدر ننه کم سبقت رحمتی علی غضبی بیوریلمشدر

وحدوننه

٢٨

وحدوننه ضلولتده لانه کل مولود یولد علی فطرة الاسلام درکم ابواه
یهودانه و یمجسانه که کل ارواح بحسب الفطرة الاصلیة توحید اصلیه
قابلدرلر ننه کم الست بربکم دنلدکده جمله ارواح بلی دیدیلر و بو بلی قولی
اول عالمده بعضیسنه مختص و بعضیسنه غیر مختص دکلدر بلکه عموما
ارواح اول عالمده توحید حقه اقرار قلدیلر پس معلوم اولدی که ضلولت
صکره دنیاده عارض حادثدر اولدیغی و رحمت و رضا ذاتی و اصلی اولدیغی
فالمال الی السعادة حیث کان العبد فاذا کان کذلک رحمت و رضا
اصلی و ذاتی و غضب و ضلال عارضی اولدیسه پس مرجع و مآل
بنده سعادتدر و رحمت سابقه بدر که کل شیء محیط و واسعدر **بیت**
رحمت حق بیشتر از جرم ماست • نکته سربسته چه دانی خموش • وهو الذی
الوصول الی الملوم اول سعادته منتهی اولن مآل هو عیت و مراد انه
ومنهم الناس من نال الرحمة من عین المنة ناسدن بعضی کمسه واردر که
انلر الله تعالینک رحمتنه نائل و واصل اولدیلر منت و محض عطیه‌سی و بو
سنتده اولن رحمت اولدر که ذات حقده عبده بحسب العنایة الاولی حاصل
اولا که اعمال عبدا کاسبا و لمیه و عبدک اعمال صالحه و افعال حسنه سی
مقابله سنده اولمیه **بیت** اندم که بحر رحمت موج کرم برارد • از تجد
معاصی کرد عدم برارد • ومنهم من نالها من حیث الوجوب و بو ناسدن
بعض کمسه دخی واردر که انلر رحمت حقه نائل و واصل اولدیلر من حیث الوجوب
و رحمت وجوبیه اولدر که عمل مقابله سنده اوله و عمل عبد اول رحمتی موجب
و مستلزم اوله کما قال الله تعالی کتب ربکم علی نفسه الرحمة ای اوجبها عینی
علی نفسه پس هر عمل و طاعت مقابله سنده رحمت حق مقرردر

وقال سبب حصولها من عین المنة وناسی ارحمت وجوبیه بر واصل اولن
کمسه لربو رحمتک سبب حصولنه نایل اولدیلر عین منة الهیه و موهبت حمانیه در
درکه حقک اعمال عباد مقابله سنده کندو نفسنه رحمتی فرض و واجب قلمسی
محضا احسان و امتنانندندر که عبدی بو اعمال سببیله اول نفسی اوزره
واجب قلدی یعنی رحمة مستحق اولدی والا حقیقتده بر شیء واجب اولمز
واما المتقی فلد حالان واما متخذا الوقایه اولن عبد ایچون ایکی حال وار در
حال یکون فیه وقایة الله اولکی عبد متقی فی ذلک الحال الله دروقایه
اولدوقایه ده مضاف مقدر در ای الله وقایة الله تقدیرینه نته کم خذوا
حذرکم ده ای الله حذرکم دیمکدر پس قول حقده وقایه اولدی یعنی تقدیر
جناب حق جل شانه باطن و معقول و عبد ظاهر و محسوس اولمش اولور
وحال یکون الله له وقایة فیه ا یکنجیسی الله تعالی اول عبد متقیه ذلک
الحال در ذو وقایه اولور بو تقدیرجه حق جل وعلا محسوس وظاهر
وعبد معقول و باطن اولمش اولور وهو یعنی حقک عبد متقیه وقایه
اولمسی معلوم معلوم در ارباب مجاهده یه بالمشاهده وبوده جایزدر که
ضمیر عبد متقیه راجع اولوب واو حالیه اولوب تقدیر کلام بویله اوله که
وحال بوکه اول عبد متقی بو حال ثانیده معلوم و معقولدر محسوس دکلدر
بلکه انده محسوس وظاهر اولن حقدر یعنی تقدیرجه عبد باطن و حق انده
قلدحق وقوت وصفات و کمالاتیله ظاهر اولور دهویت حق ایله حلول در
۷ عین ولا اتحاد قوای عبد اولور کما قال کنت سمعه وبصره وبوحرتبه منزلدر قیعه
عندالله **فص حکمة فتوحیة فی کلمة صالحیة** بو حکمت فتوحیه نک
کلمه صالحیه یه مخصوص اولماسنده وجه مناسبت بودر که فتوح حقک

جعیدر

جعیدر عقول عقلک جمعی اولدوغی کبی وفتوح بر متوقع اولمیان
شیدن بر شیئک حصول وظهورینه عبارتدر نته کم جبل منفتح اولوب
اندن ناقه صالح خروج وبروز ایلدیکم اصلا اندن متوقع دکلدی
پس حق تعالی بو معجزه سببیله بعض قومنه ایمانی فتح ایلدی و بعض
نسخه ده فاتحیه واقع اولمش پس حضرت صالح مظهر اسم فاتح
اولدیسه حضرت شیخ رضی الله عنه حکمت فاتحیه یی کا اسناد ایدوب
بو فصده اسرار فتحیه الهیه یی تذکار ایجاد وابداع مکونات ایله اخبار
ایده جک بیورلرکه لما اعطیت الحقایق و تناکم تغییر دهورله
لا تکون متغیرا ولیس حقایق علمیه اعطا وافاده ایلدیسه کر ان النتیجه
الا عن الفردیة تحقیقا نتیجه اولمز الا فردیتدن حاصل اولور بورده
اولن فردن مراد زوجک مقابلی اولن فرددر اسماذاتیه یعنی الواحد
اولن فرد مراد دکلدر و نتیجه نک فردیتدن حاصل اولمسنه سبب بودر که
نتیجه حاصل اولمز الا اوچ شیئک ترکیب و انضماماتی ایله بری موضوع
نتیجه بری محمول نتیجه بری ده نجی حد اوسط نته کم شکل اولده اولن
کبی که العالم متغیر وکل متغیر حادث پس نتیجه العالم حادثدر
والثلوثة اول الافراد وحال بو که ثلوثه اول افراد اولدیسه
وثلوثه نک اول افراد اولمسی بودر که عدد ایکی جدن حالی دکلدر
یا زوجدر و یا فرددر پس اول ازواج ایکیدر و اول افراد اوچدر
واحد عدد حکمنده داخل دکلدر زیرا منعدد اولمز اکرچه احد
مرتبه ثانیه ده متعدد اولسه ایکی دینور و اکر مرتبه ثالثه ده متعدد
اولسه اوچ دینور کذا و کذا جعل الله تعالی ایجاد العالم عن نفسه

لا تکون

وارادتدر و قوله بو جمله لمالک جوابیدر یعنی حال و قالکم منوال مذکور
اوزره مقرر اولدیسه حق سبحانه وتعالی ایجاد عالمی اوچ شیله قلدی
بری ذاتیدر و ایکنجی ارادتیدر و اوچنجی کن قولیدر اکر بو اشیا
ثلاثه کذاتدر و ارادتدر که بر امرک تکوینه توجه حقدن عبارتدر
صکره لا توجد تشبه امرکنه دیرس اکر بو اوچ شیء اولمسیدی بر شیء وجوده
کلمیدی و حاصل اولمیدی و عالمکه بو اوچ شیءدن حاصل اولمسی
توحیده منافی اولمز فان العین واحدة والنسب مختلفة زیرا
ذات بر در و نسب اعتباریه ذاتیه مختلفه در فقال بس حق سبحانه وتعالی
بو امور ثلاثه به اشارت ایمکلدی انما امرنا لشیء اذا اردناه ان نقول
له کن فیکون یعنی شول وقتده که بز بر شیئک وجودنی مراد ایلدیکز
بز اکا امر اولدیکه کن دیرز پس اول شیء اولور و هر موجوده اولان
شیئده امور ثلاثه وارد ر موجدنده اولان امور ثلاثه مقابلهسنده
بریخیسی علمده ثابت اولمغیدر ایکنجی کلام ربی سماعی اوچنجی
امره امتثالیدر ولا یحجبنک ترکیب المقدمات فی النظر فی المعقولات
صقن سنی محجوب و ممنوع قلمسون نتیجه نکرهدن و امور ثلاثهدن
حاصل اولمسنه تصدیق ایمکلکوکی علوم عقلیهده نظر کرمده مقدماتک
امورا ربعهدن ترکیبا اولمسی زیرا مستدلک و ناظر اولن کسه اکر بر شیئک
نتیجهسنه واقف اولمق استرسه قیاسی ایکی مقدمهدن تالیف ایدر و هر
مقدمه ایکیشر مفردهدن مرکب اولور پس بو دورت اجزادن نتیجه حاصل
اولور مثلا العالم متغیر وکل متغیر حادث فالعالم حادث فانها ای پس
تحقیقا بو مقدمات وان کانت اربعة اکرچه صورتا دورت اجزادن مرکب

ایسه ده فهی ثلثة پس فی الحقیقه اوچ در لکون الواحد المفرد
من الاربعة زیرا اول اربعهدن اسم مفردک بری که مراد حد اوسطدر
مکرر یعنی المقدمتین اولحد اوسط مقدمهٔ صغراده و مقدمهٔ کبراده
مکرر اولمشدر مثلا العالم متغیر ده متغیر لفظی مکرر اولمشدر پس
حق سبحانه وتعالی منزلهٔ مقدمهٔ صغری ده وارد مثلا حد اوسطده
و مقدمهٔ کبری منزلهٔ قول کن ده اولور فافهم فان التثلیث معتبر
فی الانتاج پس ای طالب اسرار الهی سن فهم ایله بو معنای زیرا تحقیقا
تثلیث معتبردر اکر وجود عینینک نتیجه ویرمسنده اولسون و اکر
وجود علمینک نتیجه ویرمسنده اولسون والعالم نتیجة بلا شک
و عالم بو اوچ شیء که ذات حق و ارادت حق و امر حقدر نتیجهدر
زیرا عقل سلیم قطعا مشاهده ایلر که بو عالمک وجودی کندو
نفسندندکلدر بلکه مذکور اولن قاعده اوزره نتیجه امور ثلاثهدر
حقدر بیت مقدم چون پدر تالی چو مادر • نتیجه هست فرزند ای برادر • ز ترتیب تصورهای معلوم • شود تصدیق نامفهوم مفهوم
فص حکمة قلبیة فی کلمة شعیبیة حکمت قلبیهنک
کلمهٔ شعیبیهیه اضافتی قلبده وجه مناسبت بودرکه شعیب شعبدن
مأخوذدر و حضرت شعیبه شعیب دنلمسی کثرة الشعب و القبائل و التناسل و الاولاد
اولدیغیچوندر و کذلک قلبده کثرة الشعبه در عوالم و عقابده جسمیه و قوای
روحانیه و جسمانیه سببیله و دائما بین الاصبعین من اصابع الرحمن من حال
الی حال متقلب و متحول اولدیغی واسطهسیله و حضرت شعیب علیه السلام امتنه
مابیننده مقام قلبده ایدی معانی کلیه و جزویه مشاهده و اخلاق

الهیه ایله متحقق و اکمال مکیال و میزان اقامت عدل و ایفای حقوق
وعهد و پیمان الله متحقق ایدیجی بیننده کمال مناسبت بولنمغله دخی
حکمت قلبیه فی کلمة شعیبیه ده اسناد قلوب احوال و اسرار قلبیه دن بو فصلده
بر مقدار بیان قلنور و قلبدن مراد عند المشایخ الصوفیه نفس ناطقه در
و قلب تسمیه اولنمسی دائما بین الاصبعین متقلب و بین العالم العقلی
المحض و عالم النفس المنطبعة متحول و متبدل اولدیغیچوندر اعلم
ان القلب ای طالب اسرار و معارف بلکل که قلب عارف و ان کان موجود
من رحمة الله اگرچه اللهک رحمتندن موجود اولمشدر فانه اوسع من الرحمة
املتحقیقا اول قلب عارف بالله رحمة اللهدن اوسعدر لان الله اخبر
زیرا حق سبحانه و تعالی نبیسی لساننده حدیث قدسیده خبر ویردی
کذا ان قلب العبد وسعه و رحمته لا تسعه تحقیقا عبد عارف باللهک
قلبی اکا واسع اولدی و رحمتی اکا واسع اولمدی نته کم بیوردیلر
ما وسعنی ارضی ولا سمائی ولکن وسعنی قلب عبدی المؤمن التقی النقی
الورع فانها لا یتعلق حکمها الا بالحوادث زیرا تحقیقا اول رحمتک
حکمی تعلق ایلمز الا حوادثه پس حق جل شانه صفت حدوثدن
منزهدر اما قلب عارف بالله غنی نور حقدر که اگر عرش و مافیها
نقدر اشیا وار ایسه اول قلبنک بر گوشه سنه وضع اولنسه انده خود
تفاوت ایتمیه پس حقیقتده عرش الله و بیت الله عارف باللهک
قلبیدر نته کم حضرت مولانا دخی بو معنای مثنویلرنده نظمه کتورب
بیورمشلر • گفت پیغمبر که حق فرموده است • من نگنجم در خم بالا
و پست • در زمین و آسمان و عرش نیز • من نگنجم این یقین دان

ای عزیز

ای عزیز • در دل مؤمن بگنجم ای عجب • گر مرا جویی در آن دلها
طلب • خود بزرگی عرش باشد بس مدید • لیک صورت چیست
چون معنی رسید • و هذه مسألة عجیبة و بو قلب عارف باللهک
حقه واسع اولمسی مسئله عجیبه و نکته غریبه در ان عقلک اگر
تعقل ایده مز فهم قلدکسه بو سرّی بونده ظرفیت و مظروفیت
معناسی لازم کلمز بلکه بو بر سر دقیقدر که حلول و اتحاد معناسندن
معرا و اثنینیت و غیریت شوائبندن مبرادر و بو بیت شریف بو معنایی
خوش گوادر بیت رق الزجاج و رقت الخمر • فتشابها و تشاکل
الامر • فکانها خمر ولا قدح • و کانها قدح ولا خمر • و اذا کان
الحق کما ورد فی الصحیح متحول فی الصور و قنا کم حق سبحانه و تعالی
خبر صحیح نبویده وارد اولدوغی کبی عند التجلی فی الصور متحول
اولدیغی نته کم حدیثده بیوردیلر ان الحق یتجلی یوم القیمة
للخلق فی صورة منکرة فیقول انا ربکم الاعلی فیقولون نعوذ بالله
منک فیتجلی فی صورة عقایدهم فیسجدون له پس بو حدیث جناب
حقک من حیث التجلی تحولنه حجت قاطعه در مع انه فی نفسه
لا یتغیر من حیث هو بونک برله که اول ذات بیچون فی نفس الامر
متغیر و متحول دکلدر من حیث هو هویته و ذاته فالقلوب له فاذا کان
کذلک جناب حق من حیث التجلی متحول و من حیث الذات غیر متحول
اولدیسه پس قلوب بنی آدم دخی اول حق اولان اشکالی کالاشکال
الاوعیة للماء یتشکل بشکلها اوعیه و ظروفک ابدا اولان اشکالی
کبی در که آب اول اوعیه نک شکلیله اگر مستدیر و اگر مستطیل و گر

مثلثده کاه مربع وکاه مسدس وکاه مثمن هر نه ایسه متشکل اولور پس
جناب حق تجلی بحسب التجلی متنوع ومتلون اولسه صور مختلفه‌ده
قلبه دخی بالضروره اکا کوره کاه متسع وکاه ضیق وکاه شدید وغلیظ
وکاه رحیم ورقیق اولور تجلی هر نه یوزدن اولورسه زیرا قلب انسان مثلا
خاتمک محل فصی کبیدر پس سنک خاتمک اکر مسدس ایسه محلی دخی انک
کبی اولور ومثلث ومربع ومسدس ومثمن هر نه ایسه محلی دخی اکا
مناسب وموافق اولور بلا زیاده ولا نقصان پس جناب حق تجلی صور
شئون متنوعه‌ده قلب انسانه تجلی ایلسه اول قلبک استعداد وقابلیتنه
کوره متسع وضیق اولور پس مرآت کامله ومظهر شامله انسان کاملک
قلبیدر که مجلای ذات وصفات الهیه‌در اما غیرینک قلبی ذاتک بر
شاننه تعلق وتقیدی حیثیتندن اولور مراد بو منوال اوزره اولان
قلب احکام جزئیه‌دن خلوص اولمادوغندن تجلی حق بونک زیرا که
استعدادیله منصبغ اولور مع کونه لا یتغیر عن حقیقته بونکله برابر که
اول قلب دخی حقیقتنده متغیر اولمز نته کم جناب حق فی الحقیقه متحول
اولمیوب بحسب التجلی متحول اولدوغی کبی قلب دخی بحسب التجلی متحول
والا حقیقتنده متحول بو قدر فافهم پس ای طالب سن فهم ایله قلبکه
مناسبتی واحوالینی الا تری ان الحق کل یوم هو فی شان کور پس
ای سالک تحقیقا جناب حق جل شانه هر آن برکار وشانده در اکثر
محققین بو جانب معناسنده طوتمشلردر واجماع صوفیه بونکله اوزرینه
درکه تجلی حقده اصلا تکرار یوقدر نته کم ابو طالب مکی بویله‌در
لا یتجلی الله فی صورة مرتین ولا فی صورتین مرة واحدة پس جناب

حقک

حقک هر آنده اولان شانی آن اولده اولان شانی کبی دکلدر بعینه
بلکه هر شانی شان اخره مغایردر کذلک القلب یتقلب فی الخواطر
قلب دخی بونک کبیدر که هر آنده اکا وارده اولان خاطرلرده متقلب
ومتحول اولور بحسب اختلاف التجلیات ومنشأ اختلاف التجلیات
استعدادات قلوبدر پس تجلی قلبه تابعدر من وجه وقلب دخی
تجلیه تابعدر من وجه نته کم حضرت شیخ فتوحاتده بیوردیلر لون
المحب لون محبوبه کالکأس الزجاجی الابیض الصافی یتنوع بحسب
تنوع المایع الحال فیه دیمک اولور شول مظهر که احکام کثرت غالب اوله
تجلی الهی دخی انک انواع احوال واستعدادینه کوره متنوع اولور
وکذلک شول مظهر که احکام وحدت غالب اوله تجلی حق انک استعدادینه
کوره متنوع اولور ولذلک قال یعنی قلبک هر آنده بر شانه متقلب
اولدوغی اجلدن جناب حق جل شانه قرآن عظیمده بیوردی ان
فی ذلک تحقیقا بو قرآنده وارددر لذکری تذکره وموعظه واردر
لمن کان له قلب قلب حاضری اولان کمسه ایچون ولم یقل عقل جناب
حق قلب یرینه عقل دیمدی لان العقل مقید زیرا عقل عقالدن
مأخوذدر عقال دوه‌نک دیزین بغلادقلری جلادر پس عقل دخی
قیددر بر امری نعت واحده مقید وحاصر اولور بخلاف القلب فانه
قلب بو ذکر اولنان عقل صفتینک خلافیدر پس فهم ایله بو معنای
زیرا قلب هر حالده بر صورته اولب هر صورته جناب حقه طاعت
وانقیاد ایلمکده در وعقل بر اعتقاده مقید اولب عقاید اخریه ظهور ایدن
حقه انکار ایتمکده نفی قلمکده در پس اصحاب قلوبدر حقی هر شیده

مشاهده ايلين مخبر ارباب عقول دائما بري بريني تكفير و بحسب
الاعتقاد والادراك بري بريني تعزير ايدرلر لا تنكر الباطل
في طوره فانه بعض ظهوراته **فص حكمة ملكية في كلمة لوطية**
ملك بفتح الميم وسكون اللام شدت در ايمدي كم مليك شديد صدر
ملك الجبين ملكا ديرلر بن حجري محكم و بركت قلدم ديمكدر و حكمة
ملكية نك كلمهٔ لوطيه يه اسنادي اولدر كه سنده وجه مناسبت بودر كه
حضرت لوطك قومي اقويا و اشدا ايديلر پس حضرت لوط قوت
و ركن شديد طلب ايدوب ديديكه **لو ان لي بكم قوة او آوي الى**
ركن شديد يعني اعدا ايله غالب و قوي اولديغم مناسبتله اكا اضافت
اولنوب بو فصده قوت و شدتك اسرارينه متعلق بعض معاني
بيورلديغي ديرلركه قال الله تعالى الذي خلقكم من ضعف يعني
اول الله سزي خلق ايلدي اي انساني بالاصالة على ضعف ديمك كه
اول عين ثابته در ضعف عدم قوتنه ديرلر و قوت و شدت حقايق
وجوديه در و اصل خلقت عين ثابته پس ضعف خلقه بالاصالة
اولديكه وخلق الانسان ضعيفا در و قوت و شدت بالتبعية اولدي
ثم جعل من بعد ضعف قوة انده ذكر حضرت حق جل شانه من بعد
الضعف قوي قلدي قوة عرضية و جعليه ايلدي ثم جعل من بعد قوة
ضعفا انده ذكر اولنان انساني من بعد القوة ضعيف قلدي فالضعف
الاول بلا خلاف ضعف المزاج في العموم والخصوص پس
اولكي ايتده اولان ضعفدن مراد كه الذي خلقكم من ضعف در
ضعف مزاج در بلا خلاف ارباب عموم و اصحاب خصوص قتلرنده

والقوة

والقوة التي بعده قوة المزاج و دخي بعد الضعف اولان قوتدن
مراد دخي قوة مزاج در و تضاف اليه و دخي اول قوت مزاجك
مفهوم ظاهرينه مضاف اولور في الخصوص فهم ارباب خصوصه
قوت الهمة دخي موثر قوتي و حال قوتيه قدرتي و بو محلده بيانه
اشارت اولور ارباب خصوصك تفسيرلري تأويلك مابينني جمع قلدلر
زيرا بونلر يالكوز تأويله قانع اولمزلر نته كم حضرت شيخك شيخي
ابو مدين مغربي بيورلر القرآن الجامع بين الطرفين اي التفسير
والتأويل هو الكامل في السنة والمعرفة والضعف الثاني
وضعف ثاني كه مراد ثم جعل من بعد قوة ضعفا ايتنده اولان ضعفدر
ضعف المزاج شيبت و شيخوخت حالنده اولان ضعف مزاج در
كما قال الله تعالى **ومنكم من يرد الى ارذل العمر لكيلا يعلم من بعد**
علم شيئا پس حكيم پير حكم طفل رضيع اولوب اول حالنده
مشابه اولور و يضاف اليه بو ضعف مزاجه مضاف اولور
في الخصوص ارباب خصوصك فهمي قتنده ضعف المعرفة معرفتدن
حاصل اولان ضعفدر كه ضعفك معرفته اضافتي بيانيه اولور
من عباس تتضمن اولور شول حيثيتدن كه عارف شيخوختده
و نهايت معرفتده كورور كه كل قوت موثره بالاصالة اول اللهكدر
و غيريه بالتبعية در انكچون حضرت پيغمبر صلى الله عليه وسلم لا حول
ولا قوة الا بالله العلي العظيم بيورديلر پس عارف كامل مشاهده سنده
متصرفيه متصرف فيهي في الحقيقة واحد كورديلر و حقيقت غيريتدن
كورمز اكرچه صورتا اختلاف مظاهر ايسه ده پس غيريت مرتفع اولدي

ارسال همت ایمک براخ کیمسه کورمیوب ارسال همت و تاثیر
دعوتی بو معرفت انی مانع اولور ای المعرفة بالله تضعفه حتی
تلصقه بالتراب یعنی معرفت بالله عارف کاملی ضعیف قلوب
صفت اصلیه سی که عجز و فقردر اظهار ایدر حتی مرتبه ده اصلی اولان
ترابه ایصال و الصاق ایدر فلا یقدر علی شیء پس بو شیء قدرت
و قوتی قلمز بیده ارینه عاجز نسزده دعوی قدرت • القدرة
لله تعالی و تقدس • پس متصرف حقیقی مالک الملک فعال لما یرید
اولن حضرتدر عهدک دخی تصرفی انک ارادتیله در پس برکمسه که تصرف
جمیع اشیاده حقک ایدوکی بله و نفسنه بو تصرفی شایسته سندن
نظر ایتمیه سوء ادب ایتمش اولور و اول کمسه که تصرفی اللهدن
ملاحظه ایدر اول جاهلدر و متصرفک و متصرفک فهمک مرتبه سنده
انکچون بعض کمسه تصرف و ربوبیت معرفت درلمد و کندی خلقه
غیری صنوب تصرف ارسال همت ایلر اما اولیا و انبیانک تصرفلری
اراده الله ایلدر محضا متصرف فیه شفقت و تکمیل ایچوندر
اگر صورت هلاک ایسه ده پس انبیا و اولیا وجودی موهوبلرندن
محجوب وجود حقانی باقی اولدی لباس حق اولمشلردر فیصیر فی نفسه
عند نفسه پس عارف کامل دخی کیزو فوت و قدرتنی کمال معرفتی
سببیله مخلع اولیجی نفسی لا ارادة و حیدا اسم کندو نفسی و نظری
نسنه اولور کالصغیر عند امه الرضیع مرضعه اولوفی الدن بیجی
فقدان طفل صغیر عاجز کبی اولور الحاصل کمال معرفت عارفی
عالمده تصرف ایلمدن منع ایلر کما یقال التصرف مع التصوف محالا

بجمعان

لا یجتمعان و فصوص الحکمده حضرت شیخ بیورلر که قال الشیخ
ابو عبد الله بن قاید للشیخ ابی السعود بن شبلی لم لا تتصرف
فقال ابو السعود ترکت الحق یتصرف لی کما یشا یرید قوله تعالی امرا
فاتخذه وکیلا فامتثل ابو السعود امر الله فاتخذه وکیلا پس
عارف بالله ارادت بشریه سندن خلوص اولوب هر حالده حقی
وکیل مطلق ایلوب بد مشیت الله ده الان مثابه سنده اولمشلردر
و لذلک یعنی کمال معرفت عارفه ضعف ویردوکی ایچون قال لوط
علیه السلام لوط علیه السلام دیدی لو ان لی بکم قوة یعنی نولیدی بنم ایچون سز
مدافعه کوزه برهمت نوتید و قوة موثره اولیدی او آوی الی رکن
شدید و یا خود بن ایوا و التجا ایلسیدم بر رکن شدیده یعنی قبیله
غالبه و قاهره یه پس بن سزی دفع قلردم لوک جوابی محذوفدر
لدفعتکم تقدیرنده بر یدی القبیله حضرت لوط رکن شدیدن
قبیله غالبه و قاهره مراد ایدیور که اعدا اوزره غالب اوله یقول
رسول الله صلی الله علیه و سلم رحم الله اخی لوطا لقد کان یاوی
الی رکن شدید یعنی حضرت صلعم بیورلر ایدیکه الله رحمت ایلسون
برادرم لوطه که تحقیقا رکن شدیده التجا ایلدی بر یرده ضعف
المعرفة و حضرت رسول صلعم لوطک رکن شدیده ایوا و التجا
ایلدکندن معرفة اللهدن ضعفی دیلر و الرکن الشدید هو الحق
مدبره و مربیه در رکن شدید فی الحقیقة حقدر که اول لوطک
مدبر و مربیسیدر اگر سؤال اولنورسه که رکن شدید فی الحقیقة
حق اولیجی با حضرت لوط نیچون قبیله مراد ایلدی جوابا ولدرکه

انكچون مراد ايلديكي بلورديكه افعال الله خارجده ظهور ايتمز الا ايد
مظاهردن پس جناب حقه متوجه اولوبانلره اعوان وانصار طلب
ايلديكه اعداسي اوزره ناصر اوله والله اعلم فص حكمة قدرية
في كلمة عزيرية حكمت قدريه دن مراد سر قدردر كه اعيان
ثابته وصور علميه حقه نسبت ايدر كلدر كه قضانك صورت تفصيليه سي
اولدر بر اقتضا اشيانك ازلده ابده دك اوزرنه جاري اولن احوال الله
حكم كلي اجماليدر وقدر دخي حكمك تحكيماً اوقات معينده بحسب اقتضا
استعدادات الاشيا ايجادله صور تفصيليه سيدر وحكمت قدريه نك
كلمه عزيريه يه اضافت كلمه سنده وجه مناسبت بودر كه مشرب
عاليلرنده علم قدره اطلاع غالب اولمش ايدي انكچون قدرتك مقدوره
كيفيت تعلقنده على سبيل الاستفهام والاستعظام والتعجب سؤال
ايدوب ديديكه اني يحيي هذه الله بعد موتها پس اماته الله مائة عام
نحو اسنجه جناب حق بو زسنه مقداري اولدروب كم لبثت ديو
اكلمه سي مقدارنده سؤال ايلدكده لبثت يوما او بعض يوم ديو تعذير
ايتمكله جواب وردي جناب حق دخي بل لبثت مائة عام ديكله مقداري
معينه ده خبر وردي پس حضرت شيخ اسرار قدري بو فصده ايراد
ايليوب كامناسب كلامه اغاز ايدوب بيورلركه لله الحجة البالغة على
خلقه يعني الله ايچون حجة تامه و توبه وارد خلقي اوزره كفر واعمال
وانقياد وعصيانلري هر نه وير دليسه وخلقك الله اوزره حجتي بوقدر
زيرا جناب حق بونلره اعطا ايتمز الا استعدادلري حقه ندن اقتضا
وطلب ايدرسه اني اعطا ايدر وقابليت عينيه لري نه استدعا ايدرسه

اني تقدير ايدر نتكم عين حمار صوت حماريتي وعين كلب صورت
كلبيه يي اقتضا ايلدي وكي كيبي وبورده وارد اولمز سؤال نته كم اكثر جاهلر
ديرلركه نيچون حق تعالى كافره كفر وعاصيه عصيان ومؤمنه ايمان تقدير ايلدي
وتقدير ايلديكن نصكره عبدلرك وسعت قدرتنه اولمين شيله مؤاخذه بنجون
ايلركه او لحالي ازلده اكا مقدر قلدي زيرا عليم وحكيم اولن الله
معلوماته بر شيئه حكم ايلمز الا محكوم عليهك عيننك استعداد
خاص غير مجعولي سنك اقتضا سنه كوره پس حكيم وعليم محكوم عليهك
استعداد عيننده خارج وقابليت ووسعتنده زياده حكم ايلمز
اكر سؤال اولنورسه كه اعيان واعيانك استعداداتي حقدن فايضدر
وحق سبحانه وتعالى اول استعداده خاص علمنده ايجاد ايليوب
اول عينه اعطا ايلدي اكر اول استعدادي بر عين اخره دخي اعطا
ايلسه اولمزمي ايدي جواب ويربلوركه بو بحث قبل الايجاد والجعل
اولن معلومات ازليه حقنده در واعيان ثابته بر جاعلك جعلي تعلقي واعيان ثابته نك
اتمامشدركه اعيان صور علميه وشئون ذاتيه حقه درو قابل دكلدركه ذاتيات
تغير وتبدل اوله وبو صور علميه نك وجه تعين حاصله تجليه اولن عين
ذاته در قال الشيخ في الباب الحادي عشر واربع مائة من الفتوحات لا يتعلق
العلم الالهي الا بما هو المعلوم عليه في نفسه فلو احتج احد على الله بان
يقول علمك سبق في بان اكون على كذا فلم تؤاخذني يقول له الحق
هل علمتك الا بما انت عليه فلو كنت على غير ذلك لعلمتك على ما تكون
عليه ويقول له فارجع الى نفسك وانصف في كلامك فاذا رجع العبد
على نفسه ونظر في الامر علم انه محجوج والحجة لله ولذلك قال الله تعالى

وما ظلمهم الله ولكن كانوا هم الظالمون وقال وما ظلمناهم
ولكن كانوا انفسهم يظلمون لانهم المعلومون زيرا بو خلق الله
مرتبهٔ علمده معلوم اللهدر والمعلوم يعطي العالم ما هو عليه في
نفسه ومعلوم نفسنده وحقيقة ذاتنده ما هو عليه هر نه ايسه وار ايسه
عالمه اعطا ايدر وهو معلومك عالمه على ما هو عليه في نفسه اعطا ايلدكي
شيء العلم علمدر ولا اثر للعلم في المعلوم وعلمك معلومده اثري
يوقدر كه اول معلومك ذاتنده اولمين شيء احداث ايليه بلكه علم
معلومه تابع در وعلمك معلومه تابع اولمسي بو وجهلهدر كه علم
ازلينك معلومده هيچ اثري يوقدر كه بر امري اثبات ايليه كه
اول معلومده مثبت اولمامش اوله ويا خود بر امري نفي قيلهكه
اول امر معلومده مثبتا ولمش اوله بلكه تعلق علم حق معلومه بو وجهله
دركه معلوم في حد ذاته ابدا اوزره در فلا حكم على المعلوم الا به
پس عالمده معلوم اوزره حكم يوقدر الا معلومك حقيقت ذاتنده اولنله در
والحاصل جناب حقك معلومه حكمي علمنه تابع در وبو علم معلومك حقيقت
ذاتنده اولدوغنه تابع در پس معلوم اوزره اولن حكم معلومه تابع
اولور بو تقدير جه علمك معلومده تاثيري اولمز بلكه معلومك علمده
وعالمده اثري اولور ومعلومك عالمده اثري وار عالم وقادردن
على ما هو عليه ايجادي اقتضا وطلب ايلمسيدر وبو معلوم علمدن
غيري قياس اولنماملق كركدر حتى علم حقك غيريدن استفادهسي لازم كلميه
نته كم عبد الكريم جيلي بويله قياس ايدوب حضرت شيخي انسان كامل نام كتابنده
تخطئه ايدوب ديركه وقد سهى الامام محي الدين ابن العربي حيث قال

ان معلوما

ان معلومات الحق اعطته العلم من نفسها ان كانت المعلومات
اعطته العلم من نفسها فقد توقف حصول العلم له على المعلومات
ومن توقف وصفه على شيء كان مفتقرا الى ذلك الشيء في ذلك الوصف
ووصف العلم له وصف ذاتي فكان يلزم من هذا ان يكون في نفسه
مفتقرا الى شيء تعالى الله علوا كبيرا بو جمله دخل وتخطئه معلومي علمك
غيريه قياس اولنماسندن اولور اما معلوم علمك عينيدر وعالم ومعلوم
وعلم امر اعتباريدر پس علم حق غيره متوقف اولمز وحضرت شيخك
مرادي تحقيق حقدر كه هر كس فهمه قادر اولمز الا من علمه الله وكشف
الاستار عن بصيرته واعلم ان كل رسول نبي بلا اي طالب معارف
الهيه كه هر رسول نبيدر من غير عكس نبي شول شخصدر كه مبعوث اوله
خلقه حضرت علميهده مقدر اولور كمالاته هادي ومرشد اولمه دلالة
اوتري وبونلري بحسب استعداداتهم كمالاته موصل اوله زيرا عند الصوفيه
نبوت ذات وصفات واسماء واحكام الهيهده خبر ويرمكلكدر اكر
مع السياسة والكتاب اولورسه وجهاد وقتال ودعوت خلقي قبول ايدرسه نبوت
تشريعيه در ورسول واولو العزم در واكر بلا سياست ولا كتاب اولورسه
اكا رسول ديمزلر انجق نبي ديرلر قال الشيخ في الباب الرابع عشر من
الفتوحات اعلم ان النبي هو الذي يأتيه الملك بالوحي من عند الله
يتضمن ذلك الوحي شريعة يتعبد بها في نفسه فان بعث بها الى غيره
كان رسولا پس نبي ايله رسولك ما بينلرنده عموم وخصوص اولور
هر رسول نبيدر من غير عكس وكل نبي ولي وهر نبي ولي در
ولا ينعكس نبينك حقه تقربي وفناسي بو زيدر ونبوت بشرتبت

ويقرب منه ما قال مولانا مسعود الهروي في حاشية الاشباه
قبل التعلم والتعليم بالذات واحد
وهو انساق تام الى تحصيل مجهول
بمعلوم يسمى بالقياس الى الذي
يحصل فيه تعلما وبالقياس الى
الذي يحصل منه تعليما فتامل
وانظر فيه ليظهر لك ما فيه

طرفندن بس هر نبی نک ولایتی نبوتندن افضلدر اولیجون قيل الاولياء ورثة الانبياء في المعارف والحقايق والعلماء المجتهدون في الشريعة بلا اجتهاد فالاولياء ورثة بواطنهم والعلماء ورثة ظواهرهم امامهم علم ظاهرده هم علم باطنده جامع اولن وارث ظاهر و باطن در وكل رسول ولي وهر رسول ولیدر رسولک دخی ولایتی جانبی رسالتی طرفندن اتم واولیدر اراد الولي فوق النبي والرسول دين قائلک قولندن مراد اولنان بودر **فص حكمة نبوية في كلمة عيسوية** حکمت نبویه نک کلمۀ عیسویه یه اسناد اولنمسنک وجه مناسبتی بودر که حضرت عیسی نبیدر وکاینده اولن نبوت عامّه ابدا ازلا وابدا نبی در و نبوت خاصّه ابلدن دخی نبی در انکجون حقنده انبا ایلمک مشرب عالیلرنده غالبدر ولیدر سیادت ازلنده ابنا ایلدیکه لا تحزني قد جعل ربك تحتك سريا ای سیدا علی القوم وبعضلر سنی نبی نبا ینبو دن بغیر الهمزه دیرلر وبو تقدیرجه ارتفاع معناسنه اولور بس بر نحوای بل رفعه الله اليه حضرت عیسی نک سمایه ارتفاعندن او تورو حکمت نبویه اکا اسناد اولندی اوله كما قال الله تعالى ايضا اني متوفيك ورافعك الى السماء وكال روحانیتی مشرب سعادتلرنده غالبا ولدوغندن بو فصده خصايص ارواحه متعلق بعض اسرار بیوریدیلر که من خصايص الروح روحک بعض خصايصي وخصايلندندر انه ما يمر على شيء الا حيي ذلك الشيء تحقيقا اول روح بر شیئه مرور ایتمز الا اول شيء زنده قلور زیرا ارواح مظاهر اسم ربدر وحق سبحانه

وكندو نبوتنه عمده ايكن آتاني الكتاب وجعلني نبيا وعطف اوزرنه اولان اكي وجعلني مباركا اينما كنت

وتعالى انکله اشیایی تربیه قلور وحیوة بحسب الوجود اول صفتدر که اول اشیایه لازمدر واصل جمیع صفات وجودیه در انکجون اسم حي امام ائمه اسماء سبعه قلنمشدر زیرا علم واراده وقدرت واسماء الهیه دن غیری هر نه که وار ایسه وجودلری متصور اولمز الا بعد الحیات وهر بر شیئک خاصه زنی سندر کندو به قابض روحی واردر وکندو یه مناسب بر حیاتی واردر که اول شیئده مع توابعها ولوازمها ظاهر اولور که اول علم واراده وقدرت وبونلر امثالیدر لکن بحسب مزاج ذلک الشیء ظاهر اولور اکر مزاجی اعتدال قریب ایسه مثلا انسانکبی اینده جمیع خواصیله و یا خود اکثر خواصیله ظاهر اولور و اکر مزاجی اعتدالدن بعید ایسه نفس حیاتی انده مع لوازمها مختفی اولور بنه کم جماد ونباتده اولدوغی کبی بو معنایه اشارت ایدوب بیوررلر که ولكن اذا حيي يكون تصرفه لكن بحیی اولدیعی حیات بولسه مرور ایله اول شیئده اول روحک تصرفی وتاثیری اولور بحسب مزاجه واستعداده ذلك الشيء شیئک مزاجنه کوره ومزاجنه تابع اولان استعداد وقابلیتنه کوره اولورلا بحسب الروح بحسب الروح دکلدر فان الروح امر قدسي زیرا تحقیقا روح امر قدسیدر جمیع اشیایه وافعال وتاثراته نسبتي على السواد بلکه هر شیئک مزاجنه کوره حکمی واردر الا ترى ان النفخ الالهي في الاجسام المسواة کورمز مسن ای طالب اسرار اولنسه بر نحو فاذا سويته ونفخت فيه من روحي اجسام مستواة ولجساد معتدله یه اولن نفخه الهی مع نزاهته وعلو حضرته اول

نفخك نزاهت و برائتيله بلدر و نافخك علو حضرتيله و سمو شانيله
بلدكيف يكون تصرفه بقدر استعداد المنفوخ فيه اول نافخ اولنك
روحك تصرف و تأثيري نيجه منفوخ فيه اولن بدنك استعدادی و
قابليتنه كوره اولور الا ترى ان السامري سامريدن يا نسبتدر
سامره يه منسوب اولن كيمسه ديمك اولور سامره بني اسرائل قبيله
لرندن بر قبيله نك اسميدر و بو سامرينك نامي موسى بن ظفردر
و اوايل حالنده كاريكن سنه سنيه حضرت موسايه ملازمت و
خدمت ايتمك ايدي پس حضرت جبرائل فرس الحيات نام اتيله
حضرت موسايه كلدكده اني احساس و ادراك ايلدي و مشاهده
قلديكم هر نه يره كه حضرت جبريلك فرسي قدم قويه حيات بولوردي
لما عرف تأثير الارواح وقتاكم اول سامري ارواحك عنصريتنده
تأثيرين كوردي بلدي كيف قبض قبضة نه حالده قبض ايلدي
رسولك اثرندن و موضع قدمندن براوج خاكي پس سامري اول
خاكي صقليوب حضرت موسا طوره كتدكده قومنك حلي و سيم و زرين
جمع ايدوب اني اريدوب جسد عجل شكلنده اني ساخته ايدوب
نبذها في خوار العجل پس اول مقبوض اولن ترابي صورت عجل
قلدقده اول جسد عجل كوساله كبي آواز ايلدي يعني بزاغي كه صوتي
خوار در اكر اول حلي بر صورت اخرده دوزيا كارجي ايليه ايدي
او صورته مناسب آواز ايلردي فذلك الاستعداد من الجسد پس بو
عجل صداسيله مصوت اولدوغي مزاجنك استعدادی اكا اولدوغيدر
مثلا اكر مزاجنك استعدادي انسانده اولديدي انسان كبي نطق ايلديدي

فص حكمت

فص حكمة رحمانية في كلمة سليمانية حكمت رحمانيه نك
كلمهٔ سليمانيه يه اسناد اولنمسنك وجه مناسبتي بودركه اول
حضرتده رحمت عامه و خاصه نك على وجه الاعم والاشمل و بالنسبة
الاتم والاكمل ظهور ايلدكيدر او توريه در زيرا حكمت رحمانيه دن
مراد انه من سليمان وانه بسم الله الرحمن الرحيم قوليله مشار اليها
اولن رحمتينك اسرارني بياندر نته كم رحمت رحماني جميع اشيايه
عام الحكم شامل الرحمة اولدوغي كبي حضرت سليمانك دخي حكمي
وامري جنابحق جل شانه جميع عالمه عام و شامل قلوب مخلوقاتي
اكا مسخر قلدي حتى ديدكه يا ايها الناس علمنا منطق الطير
واوتينا من كل شيء پس حضرت سليمانده نبوت و رسالت و
متصف اولدوغندن ماعدا بحسب الظاهر بر سلطنت عاليشان ايدي كه
جن و انس و وحوش و طيور و معادن و نباتاته امر و حكمي شامل اولدي
حكمت رحمانيه نك اكا اسناد ايدوب و بوكه مناسبات اسرارينك كفايته
شروع ايدوب بيوردركه لما كانت بلقيس له وقتاكم بلقيس اول
سليمانه ايچونده خالصه اولديسه من حيث لا تشعر خلوصيته خصوصيتي
بلمدوكي حيثيتده قالت بالقوة انه كامن و بالقوة اولن خلوصيتي
سببيله ديدي في كتاب سليمان سليمانك كندو اوزرينه وارد اولان
مكتوبينك شاننده انه كتاب كريم يعني تحقيقا اول سليمانك كتابي
مضموني كريمدر يعني قيمتلي و معظمدر يعني عندمده پس كتاب سليماني
كريم لقبله توصيفه سببي اتك محبت معنويه و تعلق ذاتيه سيدر
ولا لندر و ما ظهر اصف بالقوة على الاتيان بالعرش دون سليمان

واصف بن برخیاکه حضرت سلیمانک وزیریدر عرش بلقیسی قوت
واقتدار ایله اتیانه قادر وغالب ولدی عندالسلیمان ویاخود
بغیر السلیمان سؤال زماننده که حضرت سلیمانک حق تعالینک کندویه موهبت
قلدوغی قدرت وقوتی بلقیسه وسایر جنود وعسکره کوسترمک دیلدکی
اطرافنه توجه ایدوب دیدیکه ایها الملؤا ایکم یأتینی بعرشها قال عفریت
من الجن انا آتیک به قبل ان تقوم من مقامک واصف بن برخیا
دیدیکه انا آتیک به قبل ان یرتد الیک طرفک وعند العرفا معلومدرکه
رجوع طرف الی الناظر اسرعدر قائمک مقامندن قیام ایلمه‌سندن
زیرا بصرک حرکت ایلدوکی زمان مبصره تعلق ایلدوکی زمانک عینیدر
مع بعد المسافة بین الناظر والمنظور ومقامندن قیامده بوقدر سرعت
یوقدر پس اصف بن برخیانک قولی جنینک قولندن اتم دیر زیرا بو
ان واحدده عرشک عینینی اعدام وایجاد ایلمکله تصرف درحضوری
بو صنعتده اعدام ایدوب سلیمانک حضورنده انی ایجاد ایلدی پس بو
اتیانه بالقوة عند سلیمانده قادر وغالب اولدی الا لیعلم الجن
ان شرف سلیمان عظیم الاجن طایفه‌سی بلسونلر ایچونکه تحقیق شرف
سلیمان عظیم درو جن شول ارواح متجسد واجسام لطیفه‌دیر درلرکه
انلرک مزاجنه نار وهوا غالب اولدقلرنکم انسانه تراب وما غالب اولدوغی
کبی وجسدلرینک کمال لطافتندن وروحلرینک غایت قوتندن
اشکال مختلفه ایله متشکل وبعض عجایب وغرایب احواله مقتدر
اولورلرکه عقول بشر انی ادراکده متحیرلردر اذ کان لمن هو حسنة
من حسنانه هذا الاقتدار یعنی اصف بن برخیا بونی ظاهر قلدیکی

الاجن

الاجن سلیمانک شرف عظیمنی بلسونلر ایچون زیرا شوکت واقتدار
اول سلیمانک حسناتندن بر حسنه وخواصندن برخاص کسه‌سی
ایچون اولور پس برخاص خادمندن بوقدر قدرت الهی ظاهر
اولدیغی کندوده اولن قدرت اکا کوره قیاس اولور قال القیصری
فی الفصوص الحکم کان هذا الکامل وزیر السلیمان الذی کان قطب
وقته وان خوارق العادات قلما یصدر من الاقطاب بل من وزرائهم
وخلفائهم لقیامهم بالعبودیة التامة واتصافهم بالفقر الحقیقی
فلا یتصرفون لانفسهم فی شیء ولما حضرت وقتا کم بلقیس عند
السلیمان عرشی بلد حاضر اولدی پس سلیمان ع م اکا اهکذا عرشک
یا بلقیس دیدی قالت کانه هو بلقیس دخی عرشینک شا
دیدیکه کانه اولدر یعنی وقتا کم بلقیس عرشینی اول مدتده کندوقتنده
کوردیسه مغایرت ومشابهتی جامع تکلم ایلدی زیرا تشبیه اولمز
الا بین المغایرین انکچونکه مثل شی عین شی دکلدر ففیه شعور علی
تجدید الخلق فی کل زمان پس بو بلقیسک قولندن اطلاع وشعور
وارده حق سبحانه وتعالینک هر انده وهر زمانده خلقی تجدید ایلمسنه
فانته بکاف التشبیه زیرا کاف انتبه‌ده داخل اولن کاف تشبیه ایله
ایراد ایلدی پس صورت عرشینه بلقیسه نمایان اولن سباده اولن
عرشینک عینیی اولدوغی کبی بو عالمی دخی حق سبحانه وتعالی هر ان
وهر زمانده اعدام ایدوب انک مثلی در عقبنه ایجاد ایلدی پس بو عالم
هردمده عدمه کیدر وانک مانندی همانده وجوده کلور لکن محجوبان
جهت تعاقب امثال وتناسب احوال قیاس ایدرلرکه وجود عالم

علي وتيرة واحدة بر منوال اوزده بر قرار اولديلر بل هم في لبس
من خلق جديد بيت سبحان الله زهي خداوند ودود • مستجمع
فضل وكرم ورحمت وجود • در هر نفسي بر جهاني بعدم • ارر
دكري جوان هماندم بوجود • عند ارباب الكشف والشهود مقرر
ومحقق دركه جناب حق جل شانه هر نفسده بر تجلي اخرله متجلي دركه
زمان اخرده انك عيني تجلي ايله تجلي ايلمز زيرا تحصيل حاصل لازم
كلور وتحصيل حاصل كار حقده محالدر پس هر انده بر شان وهر
زمانده بر تعين اخرله متجلي وعيان اولور بيت هستي كه عيان
نيست دوان در شاني • در شان دكر جلوه كند هر اني •
كر بايدت از كلام حق برهاني • اين نكته بجوز كل يوم في شاني •
وبونك سري بودركه حق سبحانه وتعالى نك اسماء متقابله سي وار در تجلي
لطفيه وكمي قهريه وجمله سي دايما كارده در لر وتعطيل هيچ برينه براق
قابل دكلدر پس حقايق امكانيه دن بواسطه حصول شرايط وارتفاع
موانع بر حقيقت كه وجوده مستعد اولدي رحمت رحمانيه اني اخذ ايدوب
اكا افاضه وجود ايدر وحقيقتنه مناسب اول وجودا احكام واثارلر
متلبس اولوب تعين خاصله متعين ومتجلي اولور بعد ازان احديت
حقيقيه كه مقتضي اضمحلال تعيناته ومستلزم انقهار اثار كثرات در
درحال اول وجودي تعينندن منسلخ قلدقده همانده رحمت رحمانيه
تعين سابقه مماثل بر تعين خاصله اكا وجود افاضه ايدوب متعين
اولور وآن ثانيده ينه قهر احديت حقيقيه اني مضمحل ومندرس قلوب
ينه رحمت رحمانيه اكا اسلوب سابق اوزره وجود اعطا ايلر وهكذا

الى ماشاء

الى ماشاء الله پس هيچ بر انده بر تعينله بر تجلي واقع اولمز لكن
يظن الناظر انها امر واحد مستمر فارها صرح القوارير
قوارير قاره ورنك جمعي در پس حضرت سليمان عم بلقيسه
كوستردي زجاجه دن خالص وصافي بر قصري كه كانه لجة
كان اول قصر زجاجه ماء متموج كبي ايدي وماكان لجة
وحال بوكه اول ماشكلنده عيان اولن قصر لجه دكل ايدي بلكه
زجاجه صافيه شكل ماده ساخته اولمش ايدي پس اول بلقيس
حضرت سليمان طرفنه دنلديكه ادخلي الصرح فلما رائه حسبته
لجة وكشفت عن ساقيها پس بلقيس اول قصري لجه قياس ايليوب
تشمير ساقين ايدوب اول صرح املسه متوجه اولدي پس سليمان
كمال علمندن اكا بو نكته ايله تنبيه ايلدي كه كمان العرش المرئي
اول صرح ممرد حاضره مرئي اولن عرش كبي دركه ليس عين
العرش كه اول مرئي اولن عرش سباده اولن عرشك عيني دكلدر
من حيث الصورة صورة جهتندن والجوهر واحد ولكن جوهري
اول جوهردر وبو تنبيه فعلي اهكذا عرشك سؤالندن اولن تنبيه قولي
كبي در انكچون اهذا عرشك ديمدي پس كان سليمان عم بلقيسه دعوت
اولور كه اي بلقيس متنبه اول كه عرشك حالي ده صرح ممردك حالي
كبي در هر برسي بري برينه مشابه ومماثلدر اما عرشك حالي سباده
منعدم اولوب حضور سليمانيده اول عرشه مماثل ومشابه باذن الله
اني ايجاد ايلدي ايجاد عين دكل بلكه ايجاد مثلدر وكذلك بلقيس
كانه هو ديدي واما صرحك حالي غايت لطافت وكمال صفو

مایه مماثل و مشابه اولوب ناظر اولنه کمسیه ماء متموج کبی کورنور
حقیقتده شعوری اولمین کمسنه انی ماء تخیل ایدر « وهذا سار
في العالم کله » وشو تجدید خلق باسره کل عالمده ساریدر هر آنده
همان عرش بلقیسه مخصوص دکلدر واکثر محققین بو آیتک معنای
حقیقی سن بوکه حمل ایتمشلر « وتری الجبال تحسبها جامدة
وهي تمر مر السحاب » اما اکثر ناس بو خلق جدیدده غافلدر
« والملک الذي لا ینبغي لاحد من بعده الظهور بالمجموع والتصرف » قید
وشول ملکه که اندن صکره بر احده لایق اولمیه اول ملکک مجموع
اجزای ملکده ظهور ظهور ایلمه‌کی وانده کیف ما یشا تصرف ایلمه‌ سیدر
وغیره جمیع اجزای ملکده تصرف میسر اولمدی و کذلک مجموع اجزای
ملکده تصرفله ظهور دخی میسر اولمدی و بو معنایه حدیث عفریت
دلالت ایدر که نته کیم ابو هریره دن شیخینک اتفاقیله مرویدر که حضرت
پیغمبر بیورمشلر « ان عفریتا من الجن تفلت علي البارحة لیقطع علي
صلوتي فامکنني الله منه فاخذته فاردت ان اربطه علی ساریة
من سواري المسجد حتی تنظروا الیه کلکم فذکرت دعوة اخي سلیمان
رب اغفر لي وهب لي ملکا لا ینبغي لاحد من بعدي فرددته خاسئا »
زیرا من بعد السلیمان مجموع اجزای ملکده تصرف علی الظاهر کیمسه‌یه
لایق اولمدی پس مجموع اجزاء ملک وانده علی الظاهر تصرف اکا
مختص اولدی اما انکچون حضرت پیغمبر تصرف عفریتدن اعراض ایلدی
« فتسخیر الریاح بتسخیر الارواح الناریة » پس الله تعالی نک « فسخرنا له
الریح تجري بامره » قولنده اولان ریحک اکا تسخیری سببی بیلدرلر

٧ ارواح ناریه نک اکا تسخیری

لانها

لانها ای اول ارواح ناریه ارواح « في ریاح » شول روحلردر که
انلرک بدنلرنده جوهر هوایی وناری غالب اولمشدر نته کیم « وخلق
الجان من مارج من نار » آیتی بو معنایه دلالت ایدر « ولهذا
اصلیلری نار اولدیغیچون بو ارواح احد ارواح ناریه در لر فقال
هذا عطاؤنا فامنن او امسک بغیر حساب » پس جناب حق جل
شانه حضرت سلیمان علیه السلامه خطاب ایدوب دیدی که یا سلیمان سوسکا
هبه اولنن نعم بزوم عطامزدر پس سن استرسک اعطا ایله
واسترسک امساک ایله « بغیر حساب » ای لست محاسبا علیها یعنی
یا سلیمان آخرتده سن هذه الاعطیه‌نک اوزرینه محاسب اولمزسن
زیرا بو بزم سکا محضا موهبت و عطیه مزدر واول حضرتک
جنابه حقده « رب هب لي ملکا » دعاسی ذنبی سنک امرینه امتثالا
ومراد الهیه موافقه‌در والا انک طلب ملکده غرضی یوقدر
ولهذا کان یعمل بیده ویأکل من کسبه ویجالس الفقراء والمساکین
ویفتخر بذلک ویقول انا مسکین یجالس مسکینا ولو کان سؤاله
من غرض نفسه من غرامه لما حسب بالعطا **فص حکمة وجودیة**
في کلمة داودیة حکمت وجودیه‌نک کلمه داودیه‌یه اسناد
اولنمسنده وجه مناسبت بودرکه صورت انسانیه‌ده وجود
تمام اولمز الا خلوفت الهیه ایله واحکام خلوفت بتمامها اکا
کلنجه‌دک بر کیمسه‌ده ظاهر اولمدی الا انک ایچون حق سبحانه
وتعالی انبیادن بر کیمسه‌نک خلافتنه علی طریق التصریح مخاطب
اولمدی الا اکا که یا داود انا جعلناک خلیفة في الارض

فاحكم بين الناس بالحق ولا تشطط خطابيله انى تشريف
قلدى پس اكا احسان واعطا اولنن مواهب وعطايانك
شرحنه شروع ايدوب بويلركه وهب الله لداود فضله معرفت
بد الله سبحانه وتعالى موهبت ايلدى حضرت داوده من حيث الفضل
ذاتنه وصفات واسماء ومراتبنه معرفت هبه ايلدى كما قال الله تعالى
وشددنا ملكه وآتيناه الحكمة وفصل الخطاب وكذا قال ولقد
آتينا داود وسليمان علما وقالوا الحمد لله الذى فضلنا على
كثير من عباده المؤمنين وبونلره اعطا اولنن معرفت
باللهك فضل اولمسى بو جهتدندركه لا يقتضيها عمله جناب حق
جل شانه اولديردوكى معرفت اقتضا ايلمز داودك جزاء عمللى
زيرا بونلره بو اعطا بيد اسم وهابدندر فلو اقتضاها عمله
پس اكر جناب حق اول اعطا ايلدوكى معرفت مقابلهسنده حضرت
داودك جزاء عمللى اقتضا ايليدى لكانت جزاء پس اول
معرفت هبه اولمزدى بلكى عملى مقابلهسنده اولن جزا اولوردى
وانبيانك الالهيه واسماء ومراتبنه معرفتلرى اختصاص الهى
وموهبت رحمانيهدركه كسبك انده دخلى يوقدر ووهب له سليمان
وكذلك جناب حق حضرت داوده حضرت سليمانى موهبت قلدى
من حيث فضله وكرمه كما قال الله تعالى ووهبنا لداود سليمان
اى لم يكن ظهور سليمان من داود لاجل عمل صدر عنه بل كان
لمحض الموهبة والافضال پس بو جمله بيد اسم وهابدن اعطا
اولنندركه جزاء عمل مقابلهسنده دكلدر وبقى قوله تعالى

ولقد آتينا

ولقد آتينا داود منا فضلا ولكن حق سبحانه وتعالى نك ولقد
آتينا داود منا فضلا قولى باقى قلديكه زيرا بونده لفظ هبه ايله
تصريح يوقدر هل هذا العطاء عطاء جزاء او بمعنى الهبة شو
عطا عطاء جزاء عمل ميدر وياخود محضا هبه ميدر ومن البين
انه لو كان عطاء جزاء لم يكن المعطى فضلا وظاهر اولدى
بودركه اكر بو عطا عطاء جزاء اوليدى معطى من حيث
الفضل اولمزدى وبو معنا بى منا قولى مؤيدر وكذلك منعا
بونك اوزرنه جزاده طلب ايلمدى وقتا كم بو نعمتك اوزرنه شكر
طلب ايلديسه آل داوودن طلب قلوب ذكرده داووده تعرض
اولنمدى زيرا اسلوفد انعام اخلوفنه انعام دروبنى ملله انعام عينى
انسنه انعام درحقيقتده پس انكون بو نعمتك مقابلهسنده شكرى
آلندن طلب قلدى اويله اولنجق بو عطا حضرت داود حقنده عطا
فضلى ووهبى اولوروآلى حقنده عطاء جزا اولور انكون بونلرك
اوزرنه شكر واجب اولوب بونلردن طلب معاوضه قلدى فقال
اعملوا آل داود شكرا وقليل من عبادى الشكور پس حق جل شانه آل
داووده امر ايدوب ددى اى آل داوود عمل ايلك بنم نعمتمه شكر
قلمقلغه حال بوكه بنم عبادمدن شكور قول آزدر بيت
شكران خدايى راكه او از غايت لطف وكرم • هم نعمتمى
بخشد وهم شكر تلقين ميكند • بر قوله كه حق سبحانه وتعالى
هم نعمت عطا قلد وهم نعمت مقابلهسنده شكر قلمغه ارزانى قلد
اول قولنه اضعاف مضاعف نعم كثيره موهبت قلمش اولور

بلدسنه

بيت نعمتم دادي و دادي بعد از آن توفيق حمد • شكر نعمت
بعد نعمت نعمتي باشد عظيم • تنبيه للمبالغة جناب حقك بو قولنده
تنبيه وارددر مبالغة لنعم المشكور شكر التكليف و شكر التبرع
مشكورك نعم و عطاياسنه شكر تكليفله و شكر تطوع اله شكر
ايتمككدر بيت شكر منعم واجب آمد بو خرد • ورنه بگشايد در
خشم ابد • سر ببخشد شكر خواهد سجدهٔ • پا ببخشد شكر
خواهد قعدهٔ • غفلت از نعمت بود ذكر انتباه • صيد نعمت
كن بدام ذكر شاه • فشكر التبرع افلا اكون عبدا شكورا وهو
قول النبي عم پس شكر تطوع كه واجب اولميه حضرت نبي نك
صلعم افلا اكون عبدا شكورا قولي كبيدر نته كم حضرت عائشه رض
صحيحنده شيخينك اتفاقيله روايت اولنور كه قالت النبي عم
حتى رأيت ان قدميه تورمتا من القيام في الصلوة اتكلف يا رسول الله
اي اتصنع هذا الفعل وتشق به نفسك وقد غفر لك ما تقدم
من ذنبك وما تأخر قال عليه السلام افلا اكون عبدا شكورا اي
مبالغا في شكر ربي پس بو شكر حقك اندن طلب ايتمسندن دكلدر
بلكه تبرعا من تلقاء نفسندر و شكر التكليف لما وقع به الامر
و شكر تكليف اولدر كه اندن امر ايجابي واقع اوله مثل واشكروا الله
واشكروا نعمة الله الله تعالينك واشكروا الله ان كنتم اياه تعبدون
امري كبي و دخي واشكروا نعمة الله امري كبي وبين الشاكرين
ما بين المشكورين لمن عقل عن الله شاكر بالتكليف و شاكر بالتبرع ع
اولنلر كمسه لرك ما بيننده تفاوت مشكورلرينك ما بيننده اولان

تفاوت

تفاوت قدردر زيرا شكر تكليفي ايله شاكر مرتبه محبينده دركه
مشكوري نعمتدر و شكر تبرعي ايله شاكر مرتبهٔ محبوبينده دركه
مشكوري حقدر و بو معنا ظاهر و واضحدر اموره واسراري الهيه دن
غافل اولب فكر و خيالندن غافل اولميه و داود منصوص
على خلافته وحضرت داودك عم خلافتي منصوص عليه در
يا داود انا جعلناك خليفة في الارض نصيله والامامة يعني
حضرت ابراهيم حقنده يا ابراهيم اني جاعلك للناس اماما في
وغيرها وامامتنده غيري حضرت آدم حقنده جناب حقك بو كيه
سوره دخي قولكه اني جاعل في الارض خليفة قوليدر ليس
كذلك داود حقنده وارد اولان كبي دكلدر زيرا معلوم دركه
امامت خلافت كبي دكلدر ولكن سلم امامت بورده خلافت
معناسنه اولسه ده ينه انك كبي اولمز زيرا خلافته اخص
اولان اسمايله ذكر ايتمش اولمز اكر اني جاعل في الارض خليفة
كلامي حضرت آدم حقنده نص صريح ايسك بو دخي حضرت
داود حقنده اولان تنصيص كبي دكلدر زيرا ملائكه يه اني
جاعل دي يا آدم اني جاعلك في الارض خليفة ديمدي
پس حضرت داود حقنده اولان نص شريعنده صراحت و متانت
كالنده اولور ومن اعطي الخلافة فقد اعطي التحكم والتصرف
في العالم وهر شول كمسنه يه كه خلافت اعطا اولنه پس اول
كمسنه يه تحكم صوري بالسيف و تصرف معنوي كرامات و ولايت
و خرق عادات اعطا اولنور عالمده زيرا خلافت بو جليه

شاملدر ونرجيع الجبال معه بالتسبيح وجبالك مع داود النبي
تسبيح حقنده ترديد اصواتی انجيسی والطير وكذلك طيورك
انكله تسبيح حقنده ترجيع اصواتی بوذن بالموافقه لدشوايكی
نوعك اكا موافقتی مشعر ومعلم اولور مع بعدها عن الاعتدال
الانسانی زيرا مزاجلری انسانه بونلر قريب دكلدر وموافقه
الانسان لداولی و انسانك موافقتی اكا اولی وقبوله اقربدر
خلاصه مقال بودركه وقتاكم اول حضرتك روحی تجليات حضرت
الهيه متوجه اولدايسه تسبيح وتحميده نور الهی انك جميع قواسنه
واعضاسنه شامل اولوب هر عضوی روحنه موافقت تسبيح
خوان اولدی كندولره مخصوص اولن تسبيح دن ماعدا
وبو جبال ظاهره وطيور محسوسه بو عالمك اعضا وقواسی كبيدر
پس حقيقت انسانيه بو جمله يه شاملدر وقتاكم انك هر عضوی
بالعشي والاشراق تسبيح خوان اولديلرسه بو خاصه افاقده
اولن قوای عالمده تأثير ايدوب انكله تسبيح ايدرلردی
لكن بو تسبيح حضرت داوده بالاصاله واندن بالتبعيه در فص
حكمة نفسية في كلمة يونسية حكمت نفسيه نك كلمه
يونسيه يه اسناد اولنمه سنده وجه مناسبت بودركه نتكم
حق سبحانه وتعالی انی حوته سبلو ايدوب بطن ماهی ده نيجه
ايام تمام تسبيح الهيه مشغول اولوب كمال توجه وتضرع سببيله
فنجيناه من الغم نجواسنجه حق سبحانه وتعالی اكا خلاص ونجات
ارزانی قلدی پس نفس ناطقه انسانی دخی حوت جسمه مبتلا
اولوب بطن مقتضيات طبيعتده محبوس قلمشدر اگر بو جسم
ظلمانيده وبحر هيولانيده تسبيح ربانی وعبادت سبحانيه

مشتغل

مشتغل اولوب جناب ربه كمال توجهله متوجه ومتضرع اولورسه
بر مقتضای وكذلك ننجی المؤمنين هموم وغموم نفس شومدن خلاص
ونجات بولور وارض الله واسعه وصحرای روحانيه واصل اولور
بيت يونست دربطن ماهی نجه شد • مخلصش اينست از تسبيح
بد • گر نبودی او مسبح بطن نون • حبس وزندانش بدی
تا يبعثون • ومناسبت اخری بينه وبين النفس اولدركه حوت
رحم مادر نفس ناطقه نك روحانيه تنينی مشتمل اولن نطفه سنی
ابتلاع ايدوب ظلمات رحمده نيجه ايام قلوب نفس ناطقه جناب
حقی لسان استعداديله تسبيح وتقديس ايتمسی سببيله ظلماتدن
خلاص ميسر اولدی وبو معنا نفس سكون فا ايله اولديغی تقديرجه در
اما بعضلر بفتح الفا ديشلر وبو تقديرجه معنا حق سبحانه وتعالی
اكا قومنده واهل واولادنده وظلمت بطن حوتده طاری اولان
اولن كرب وغمی اندن تنفيس ايلدوكی سببيله اكا اسناد
لكن اولكی معنا انسب در پس حضرت شيخ انك بعض خواص واسراری
بو فصده ذكر ايدوب بيوردیلر كه عادت بركته علی قومه حضرت يونسك
بركت ونفعتی قومی اوزرينه عود ايلدی اول جهتله كه قومی انی تكذيب
ايلديلر پس انلر غضب ايدوب عذاب حقی وعد قلوبی كندو مابينلر
قرار ايلدی اول وقتده كه موعد قريب اولدی كورديلر كه آسماندن بر ابر
سياه پر آتش بديد اولدی وبونلرك اوزرينه حائل اولدی پس بونلر

حایف وتائب اولب یونسی طالب اولدیلر خبر الدیلرکه سفینه جانبنه
نهایت بولمش عاندم الکا تصدیق ایدوب جناب حقه توجه تام ایله
متوجه ومتضرع اولب دعا قلدیلر حق تعالی بونلردن عذابی رفع
قلدیغی نته کیم ایت کریمه ده بیورلر لولا کانت قریة آمنت
فنفعها ایمانها الا قوم یونس لما آمنوا کشفنا عنهم عذاب
الخزی فی الحیاة الدنیا ومتعناهم الی حین لان الله اضافهم الیه [البد]
انلکچون بر کیمسه قومنه عاید اولدیکه حق سبحانه اول قومی اکا مضاف
قلدیغی الا قوم یونس دیمکله اکر سوال اولنورسه که زمان قران
زمان قوم یونسدن موخردر پس موخر اولن اضافت مذکوره
مقدم اولن نجاته قومدن نه حالده سبب اولور جواب بودرکه
معنای قران عند اهل الحق قدیم دراکرچه بحسب النزول والحروف
حادثدر ایسه ده پس علم الله ده قومیله کندو مابیننده علاقه
واضافت ازلیه در پس قومنه حق تعالی الی مضاف قلدیغی
سببیله قومنه برکیمسه عودت ایلدیکی وذلک یعنی یونسک قومی
اوزره عودت برکیمسه لیغضب علیهم فیه یونسک قومی اوزره فی الله
ولاجل الله غضبی ایچوندر فکیف لوکان حاله حال الرضا وقتاکیم
غضبنده برکیمسه قومنه عاید اولدی ایسه پس لعرهکار تعجبا اولوردی اکر انک
حالی حال رضا اولیدی فظن بالله خیرا پس حضرت یونس جناب حقه
خیر ظن ایلدیکی فنجاه من الغم پس حق سبحانه وتعالی اکا غم بطن حوتدن
نجات ویروب حتی انی بر ساحله قذف ایلدیکی وکذلک ننجی المؤمنین
یعنی الصادقین فی احوالهم جناب حق بیورلرکه بزیونسی خلاص
ایلدیکمز کبی مؤمنلری دخی عموم هموم شیطانی ونفسانیدن دنیوی.

ماخوذدر

ماخوذیدن خلاص ایدرز مؤمنلردن مراد احوالنده صادق
اولنلردر روایتده بومعنایه دلالت ایدر وذا النون اذ ذهب   ٢ نسخه کیم
مغاضبا وظن ان لن نقدر علیه فنادی فی الظلمات ان لا اله الا انت
سبحانک انی کنت من الظالمین وانت ارحم الراحمین فاستجبنا له
ونجیناه من الغم وکذلک ننجی المؤمنین ومن لطفه انبت علیه شجرة
من یقطین اول اللهک لطف وکرمندندرکه اول یونسک اوزرینه
مبوردی ساقی اولین نبت ونباتاتی نه ای حرارت شمسدن ومضرت
مکسدن حفظ ایدی اذخرج کالفرخ شول وقتده که بطن حوتدن
ناوق یورسی کیبی چقدی فلو نزل علیه الذباب لاذاه فرضا سو
مریته سقیم ورهیم اولمشدیکه اکر انک اوزرینه بر مکس قونسه [نجید]
اولیدی ولما ساهمهم وقتاکیم حضرت یونس اهل سفینه ایله [مساهد]
یعنی مقارعه ایلدیلرسه ادخل نفسه فیهم یونس کندو نفسینی
بونلرک مابیننه ادخال ایلدیکی فعمت الرحمة جمیعهم پس بونلرک
جمیعسنه رحمت حق عام وشامل اولدی ایک بطن حوتدن خروجینی
مشاهده ایدوب اکا ایمان وتصدیق ایلدکلری سببیله کما
ورد فی بعض التفاسیر موافقا لهذا المحل ان سفینتهم وقفت
فقالوا هنا عبد ابق فاقترعوا الظهور الابق فوقعت القرعة
علی یونس فاعترف بانه عبد ابق من سیده فرمی بنفسه فی
البحر فالتقمه الحوت وسار مع السفینة راسه بنفس یونس
فی بطنه ولیسبح ولم یفارقهم الحوت حتی انتهوا الی ساحل تلفظه
سالما فامنوا به لمشاهدتهم خروجه عن بطن الحوت ففارقوا

الى السعادة فص حكمة غيبية في كلمة ايوبية حكمت غيبيه نك
كلمهٔ ايوبيه يه اسناد اولنمسنده وجه مناسبت اولدر كه وقتاكم
هويت الهيه جميع اشياء علويه وسفليه ده بر نحواي حديث
شريف انكم لو دليتم بحبل لهبط على الله ساريدر اولديسنده جناب
حق جل وعلا ايوبه سوز ديكه اركض برجلك هذا مغتسل بارد وشراب
پس حضرت ايوب دخى پايلرين زمينه اوردقده جناب حق جل
شانه تحت رجل ايوبده مستور وغايب اولن ماء الحيات حقيقيني
انكچون ظاهر قلوب اكا مس شيطاندن وبعد رحماندن حاصل اولن
امراض صوريه ومعنويه اوماء ايله طاهر قلدى بو ماء اول ماءدر
جنسندندر كه حضرت جبرائيل حضرت پيغمبرك صدر مباركيني انكله
تطهير ايلدى پس بو حكمته حكمت غيبيه تسميه اولنماسنه سبب اول ماءك
عالم غيبدن ظهور ايلدوكى ايچوندر يعنى بو ماء الحيات حضرت ايوب
بلا ومحنته صبر وتحمل ايله واصل اولدى ولهذا حضرت شيخ بو فصده
بعض اسرار وخواص صبرى بيان ايدوب بيورديلر كه لما لم يناقض
الصبر الشكوى الى الله بعض ناس صبرى بو كونه تعريف ايدرلر كه
الصبر حبس النفس عن الشكوى مطلقا لكن عند العارفين
حقيقت تعريف الصبر حبس النفس عن الشكوى الى غير الله در زيرا
الله دن غيريه شكايت قضاسنه عدم رضا اولدوغنى مشعردر
واما الله شكايت عجز ومسكنت وفقر وتذلله مخبردر ونعم ما قال في هذا المعنى
ابن الفارض ويحسن اظهار التجلد للعدى ويقبح غير العجز عند الاحبة
وجناب حقه شكوى قضايه رضايه منافى اولمز زيرا بو مقضيه دن شكايتدر

يتدر

قضادن دكلدر اكر سؤال اولنورسه كه الله دن غيريه شكوا
يتمك مقصوددر حال بو كه عند اهل التوحيد لا موجود الا الله در پس
هر كيمه شكوى اولنسه ينه حقيقتده اول شكوى اكادر ديرز بو ايله در لكن
غيريتدن مراد هويت الهيه نك تعين جزئيه ايله متعين اولدوغى وجهدر
اما وجه حقيقى كه جميع تعيناتى جامعدر اول مرتبهٔ الهيه در كه حق سبحانه
وتعالى بو وجهى قبله حاجات جميع موجودات ايلمشدر پس لابد اولنان
بودر كه هر نه مقصود ومرام وار ايسه جناب حقك هويت مطلقه سى
طرفندن تمنا اولنه وقتاكم الله شكوى صبرى مناقض اولمادى
ايسه ولا قاوم الاقتدار الالهي يعنى حضرت ايوب انزال بلاده
اولنان اقتدار الهيه صبرا ايتمكله ونفسنى دعا وتضرع عن حبس
ايتمكله مقاومت ايلمش اولديسه وعلم الله هذا منه وجناب حق
جل شانه بو عدم مقاومتى اول ايوبك بلاديه اعطاه الله اهله ١٢
تبارك وتعالى اكا اعطا ايلدى بعد النداء الى ربه انى مسنى
الضر وانت ارحم الراحمين وانى مسنى الشيطان بنصب وعذاب
اهلينى بعد التفرقه انك قتندن جمع ايلمكله ومثلهم معهم ودخى اعطا
ايلدى اكا انلر مثلى انلر ايله حتى انك ضعفى اهل واولادى اولدى
وخدم وحشم وثروت ونعمت بو ايدى بيت كر صبر كنى بصبرى شك •
ابد بتود ولت اندك اندك • هان تا شوى بصابرى سست •
كوهر بد بيك توان سفت • بد كردى اكرچه در شكست •
خند انكه كمر ببست غنچه • ان غنچه كه در خنك نهفتست • بيغام
ده كل شكفتست • وركض برجله عن امر ربه وحضرت ايوب رضه

ضرب ایلدی پایلرین یره سنک امریله که حق سبحانه وتعالی
امر ایلدی بیوردی که ارکض برجلک هذا مغتسل بارد وشراب ای اضرب
برجلک الارض پس پایلرین زمینه ضرب ایلدی انده بر عین منبع
اولدی که دنلدی که شو برماددر که انده اغتسال وشرب اولنور وباطن
وظاهرکده الالام وامراض برکلی قلنور اما عند اهل التحقیق معناسی
حقیقیسی ریاضت ومجاهده یله امر ورد بیورلر ونقدیر کلام بویله قلورلر که
ای اضرب برجل مجاهدتک ارض النفس لیظهر ماء الحیاة الحقیقیة
منها فیغتسل به فیزول به الاسقام والالام الجسمانیة والروحانیة
نته کم حضرت شیخ دخی بو معنای موید اولوب بیوردرلر که فازال تلک
الرکضة الالام یعنی حضرت ربی سنک الضربة ایله انک الالام جسمانی وروحانیسی
ازاله قلدی ونبع الماء الذی هو سر الحیاة الساریة فی کل شی حی
وجناب حق ظاهر ونابع قلدی شول اصل حیاة اولن ابی که اول ساریه در
هر حی اولن شیئک وجودنده وبو ما اول ماء حقیقی ازلیدر که عرش الهی دخی
عالم خلق اولمزدن اول بو مانک اوزرینه ایدی بو مایه عند المشایخ نفس رحمانی
دیرلر که هیولای کلیه وجواهر اصلیه در وبو نفس رحمانیه ما اطلاق اولنمسی ماده
عنصریه هر شیئک اصلی اولدوغی ایچوندر وماء عنصری بونک مظهری وبونک
صقیله متصف اولدوغی ایچوندر نته کم بو هیولای کلیه نفس رحمانی اطلاقی
دخی مجازدر زیرا تعین بخاره درلر بخار اجزاء هوائیه ایله مختلط اولن
اجزاء مائیه صغاره درلر پس هیولای جمیع عالمه نفس رحمانی تعبیری
وماء حقیقی اداسی علی طریق المجاز اولور یعنی ماء خلق وفیه یری پس
اول ایتوب ماء حیاة حقیقیدن خلق اولندی واول ماده لراض

والسقام

واسقامدن بری اولدی فجعلنا رحمة له یعنی جناب حق جل
شانه عظمت رجل ایوب دن تابع اولن ابلای کار رحمت قلدی
وذکری لنا ولد وایوبه الی ندکرن قلدی ورفقه بهم فیما لدیه ودخی
جناب حق جل شانه اول ایوبه رفقت قلدی نذر ایلدوکی شیده
مرده ندر که زوجه سی برحاجت ایچون برده کیدوب خیلی زمان انی
اکلدکده حضرت ایوب نذر ایلدیکه اگر صحت بولورسه اکا یوز
دکنک چاله پس صحت بولوب اول نذریدی ادا قلمق استدکده جناب
حق الی حلال ایدوب ورخصت ارزانی بیوردی که وخذ بیدک
ضغثا ضغث بردوتم اوتدرلر فاضرب به ولا تحنث یعنی یا ایوب
بردوتم اوت ایله اکا بر کره اورو یمینکده حنث اولمیه پس
والان بو رخصت بزم شرعمزده دخی حدودده باقیه در تعلیما للنا
بزم تعلیمی اولدی لتمیز فی الموفین بالنذر یعنی نذرلرینه وفا ایدنلر
سلککنده بز تمیز اولمزدن او تری وجعلت الکفارة فی امة
محمد کفارت کفرندندر بفتح الکاف سترن درلر یعنی امت محمد
ایچون کفارت مشروع اولدی لیستر هم اول کفارت بونلری
ستر التسی ایچون عما یعرض لهم من العقوبة فی الحنث نقض
یمین ایلمکدن حاصل اولن عقوبت اخرویه دن بونلره عارض
اولن شیده وکفارت یمین بو ایت کریمه ده بو کونه بیان اولندی
قال الله تعالی وکفارته اطعام عشرة مساکین من اوسط ما تطعمون
اهلیکم او کسوتهم او تحریر رقبة فمن لم یجد فصیام ثلثة ایام
پس خالف اولنه لازمدر که بونلردن برنی ادا ایتمکله حنث اولندی

اذا اوله والكفارة عبادة امر بها زيرا كفارت يعني عبادتدر كه
انكلام اولنديب بالحنث كسر حايله خلف يمين ونقض عهد اتمكه
دير لر يعني كفارة امر اولنديب خلق يمين ايلين خالقه تا اول كفارتي
نقض عهد ايدوب موضعنه ايقاع ايليه اذا راى خيرا مما حلف عليه
شول وقتده كه يعني ايلادكي شيء دن خيرلو بر شيء كوره نته كم
حضرت پيغمبر عم بيورلر من حلف على يمين ورأى غيرها خيرا منها
فليكفر عن يمينه وليأت الذي هو خير منها فراعى الله الايمان
پس الله تعالى يمينلره مراعات ايدر مقابله سنده اعطاء ثواب
وانبياء رحمت ايتمكله وان كان في المعصية اكرچه حالف معصيتده
ايسه ده فائده زيرا اول حالف ذاكر الله الله سبحانه وتعاليينك
ذاكريدر يمينده لساني ايله فيطلب العضو الذاكر ان يجد
ذكره اياه پس عضو ذاكر كه لسانيدر لسان حاليله اول
الله دن ايتجد ذكريني رحمت ونوابع هر نه ايسه طلب ايلر وكونه
واول حالفك والمسن في طاعة او معصية حكم اخر طاعة
ومعصيتده حلفي حكم اخر اولوب باسم الله او لمعاينه لا يلزم الذاكر
منه شيء عضو ذاكره اول حكم دن شيء ثواب وعقوبتدن بر شيء
لازم كلمز نته كم بو محله مناسب حضرت شيخ فتوحاتده بيورر لر ايكن
ان تحرك حركة الا وانت تنوي فيها قربة الى الله حتى المباح
اذا كنت في امر مباح فانو فيه قربة الى الله بو حيثيت ايمانك
بدا لله مباح ولنيت نوجه فيه ولا بد حتى المعصية اذا اتيتها
انو فيها فتوحه على الايمان انها معصية حتى لا تخلص المعصية

منها

لوسن

لموتي ابدا من غيرها الطاها عمل صالح وهو الايمان بكونها عملا
صالحا وآخر سيئا فالعمل الصالح هنا الايمان بالعمل السيء
انه سيء فص حكمة جلالية في كلمة يحياوية حكمت
جلاليه نك كلمة يحياويه يه اضافتي اولنماسنك وجه مناسبتي
اولدر كه حضرت يحيانك وجود مباركلرنده جلال غالب ايدي
انكچون دائما خوف وخشيت وحزن وملال اوزره ايدي
حتى سرشكي ديدهلري حد مباركلري اوزرنه اخاديد شق ديدي
كما اخبر رسول الله صلعم عن حاله قال يوما لعيسى عم معاتبا له
حين ضحك كأنك قد امنت مكر الله وعذابه وقال عيسى عم كأنك
قد ايست فضل الله ورحمته فاوحى الله اليهما ان احبكما الي
احسنكما ظنا بي پس مظهر جلال اولدوغندن اخر الامر مقتول
اولدي حتى قاني فوران ايده حالي اولمدي ايتش يكي كمه كما
قصاص قتل اولنديب پس حكمت جلاليه كلمه يحياويه نك
مابيننده مناسبت تامه اولدوغيچون اكا اسناد اولنديب
انزله يعني الله تعالى حضرت يحيا في انزال ايلدي منزلة في الاسماء
اسماده كند منزلة سنه فلم يجعل له من قبل سميا زيرا اول يحيا
ايچون خطابي حق قلمدي اندن اول اسم ده اكا شريك قلمدي
زيرا اندن اول يحيي اسميله بر كمسه سمي اولماشدي كما قال
تعالى يا زكريا انا نبشرك بغلام اسمه يحيى لم نجعل له من قبل
سميا وخطابي حق كندو اسمنك شانندن حتى بيورلركه رب السموات
والارض وما بينهما فاعبده واصطبر لعبادته هل تعلم له سميا

معصية كما قال الله
فيهم وآخرون اعترفوا
بذنوبهم خلطوا

اي شبيهافي الفضل والكمال والاسم فبعد ذلك يس اول حضرت
يحيا اسميله مسما اولدقدنصكره وقع الاقتداء به في اسمه انك
اسمنده سائر ناس دخي يحيا اسميله مسما اولمقده اكا اقتدا
ايمكله واقع اولدي ليرجع اليه اكا رجوع اولنوب اسمي مبنيسي
اولمامادن اوتري وانزت فيه همة ابيه واول يحيا ده
تاثير ايلدي پدرينك همتي مادرينك رحمنه القاء نطفه ايلدوكي
حينده لما اشرب في قلبه من حب مريم باباسي ذكريانك قلبنده
مريم بنت عمرانك حبي مخلوط اولدوغندن اوتري و سبب حب
حقيقي بني الذكريا . والمريم اولدركه اوله مادن والده مريم حضرت
مريمي وضع ايلدكده اني بر خرقه به لف ايدوب مسجد اقصايه الثوب
انده ساكن اولن احبارك اوكلرينه قويب ددبكه الك بوندري نذري
لله و تحاله بيت المقدس خدمتنه نزل اولنمشدر پس انلرك كمال
رغبتيله مساعده ايلديلر زيرا امامليرنك و رئيسلرينك بنتي
ايدي زيرا عمرانك باباسي هارون بني اسرائيلك رئيسي و بيوكي
ايدي پس حضرت ذكريا ديديكه بن بونك تربيه سنه احق و اليقم
زيرا خاله سي بنم قيتمده در ددي انلر بوكه راضي اولميوب مقارعه يه
راضي اولديلر پس يكرمي ايدي كيمسه ايديلر هر بري دمرده قلم اوزره
تاملرين يازوب برصويه براقديلر پس ذكريانك قلمي فوق الماثابت
اولوب انلرك قلمي جمله سي باتدي پس حضرت ذكريا تربيه سنه تكفل
ايلدي و حضرت مريم ايچون بيت مقدسك بر كوشه سنده بر مكان
تخليه قلنوب بالكليه شهواتدن منقطع اولوب عبادت خالقه مشغول

اولمشدر

اولمشدر بجعله حصورا بهذا التخيل پس اول عيالي جنابحي
جل شانه حصور قلدي يعني ملاهي و شهواتدن حبس نفس ايلمه
مبالغه ايدجي قلدي حضرت ذكريانك شو حب مريمي تخيل ايلمسي
سببيله و عن الحكماء علي مثل هذا حكما علم حكمته شو مثللي اسراره
مطلع اولديلر و كلام ايلديلر نته كم ديديلر فاذا جامع احدكم
اهله پس شول وقتده كه بر كيمسه اهليله مجامعت ايلسه فليتخيل
في نفسه عند انزال الماء افضل الموجودات تخيل ايليسون نفسنده
عند انزال النطفه افضل موجودات و اشرف ممكنات اولن كمسه لري
فان الولد ياخذ من ذلك بحظ وافر زيرا اول ولد اول تخيلدن
حظ وافر اخذ ايلر وان لم ياخذ كلكه اكرچه اول حظك كلي سنك
اخذ ايتمز سه تخيلده قصوريدن اولدوغي ايچون قال القيصري
في شرح الفص العيسوي الصورة التي تشهدها المراة و تخيلها
عند المواقعة لها اثر عظيم في صورة الولد حتي قيل ان المراة
ولدت ولدا صورته صورة البشر و جسمه جسم الحية و لما سال عنها
اخبرت فقالت رايت حين المواقعة حية **فص حكمة مالكية**
في كلمة ذكرياوية مالك ملكدن ماخوذدر ملك شدت و قوت
دركلر و مليك شديد و قوي يه ديرلر و ملك قدرت و تصرفه
دخي اطلاق اولنور و بو حكمتك كلمه ذكرياية اضافت اولنمسنك
وجه مناسبتي اولدركه حضرت ذكريا قوت تامه و همت موثره ايله
من عند الله مويد در و مقامات شدايد و بليات مكايد اوزره
صبر ايلمكله قوي و شديد درجتي كافرلر اني منشار ايله دونيم

ایلدیلر جناب حقه دعا قلوب انکده فعی رجا قلدیغیچون هذا
مستجاب الدعوه ایدی و لهذا بو حکمت مالکیه اکا مختص قلندی
لما فاز ذکریا برحمة الربوبية و فنا کم حضرت ذکریا رحمة ربوبیته
فایز و واصل اولدیسه یعنی نعم صوریه و معنویه ایله حقک انی
تربیه قلدوغی سره فایز اولدیسه سترندا ربه طلبنده لدده
ربی سنه ایلدکی دعای ستر ایلدی عن سماع الحاضرین
حاضرینک استماعندن نته کم قرآن عظیمده بیورلدی کهیعص ذکر
رحمة ربک عبده زکریا اذ نادی ربه نداء خفیا و دعا یخفی
قلمسندن برنیجه وجه دیمشلر یا اخلاصدن اتم اولدوغی ایچون اوله
و یاخود کبر سننده طلب ولد ایلمسی خلق قتنده ملامته سبب اولماکی
دیو اوله و یاخود شیخوخت قوایه ضعف و برد کلدوکی اخفای صوتی
ایلمش اوله فناداه سر پس اول ذکریا م سترندن جناب حقه
ندا ایلدی فانتج ذلک پس اول ندا منتج اولدی من لم یجز
العادة بانتاجه شول کسه یی که عادت انک انتاجنه جاری
اولماشیدی زیرا زوجه سی عقیم ایدی شول زمانده که ملکلر یحیی
اکا تبشیر ایلدیلر ذکریا دیدی که رب انی یکون لی غلام و قد بلغنی الکبر
وامرأتی عاقر ای لاعاقر عقیم لا تلد العقر القطع اولادن منقطع
اولنده عاقر دیرلر فان العقم مانع زیرا عقم انتاجه مانعدر
عقیم قسر اولیا و غلادن طوغمیی خاتونه دیرلر و لذلک قال الله تعالی
الریح العقیم انکچون بلا فایده اولن ریحه الله تعالی عقیم دیدی
نته کم قوم عاد حقنده بیوردی و فی عاد اذ ارسلنا علیهم الریح العقیم

وفرقة

وفرقة بینها و بین اللواقح و حق سبحانه و تعالی ریح عقیم
ایله ریح لواقحک ما بیننه فرق ایلدی نته کم قرآنده بیوردی
وارسلنا الریاح لواقح لقح و لقاح طوار بولکلو اولموج
پس سحاب حق جل شانه خیر و فوایدله سحاب ماطری منشیء اولن
ریاحی حوامله تشبیه ایلدی و خیر و فایده سی اولمین عقیم
قاقونه تشبیه ایلدی و جعل الله یحیی بیرکنده دعاسی و حق
سبحانه و تعالی ذکریانک دعاسی برکاتیله یحیایی قلدی نته کم حقه
بوکونه دعا ایلدی دیدی که رب هب لی من لدنک ولیا یرثنی و یرث
من آل یعقوب و اجعله رب رضیا پس حق تعالی دعاسن مستجاب
قلوب وارث ماعنده ذکریانک عندنده اولن معارف الهیه و اسرار
ربانیه و اخلاق حمیده یه وارث قلدی و اشبهه مریم حضرت مریم
دخی یحیایه مشابه اولدی فص سابقده ذکر اولنان علاوه معنویه
ایچون و جعلها وارثة جماعة من آل ابراهیم حق سبحانه و تعالی اول
مریمی آل ابراهیمدن اولن پیغمبرلرک اسرارینه وارث قلدی

فص حکمة الیاسیة فی کلمة الیاسیة

حکمت الیاسیه نک کلمه
الیاسیه یه اضافه اولنمسندن وجه مناسبت اولدر که انلرک
مشربی عالیلرینه کمال روحانیه و قوت ملکیه غالبا اولدوغندن
ملائکه ایله انس ایلمشلر نته کم بواسطه صورة البشریه انسلیله
انس ایلمشلر انک مزاجنه کمال غلبه روحانیتی و تاثیر نوریتی
برکون جبل لبنان منفلق اولب انده بر فرس ناری خروج ایدوب
انک رکوبنه امر اولنوب کار اکب اولب انکله انس ایلدکی هماندم

بقیه بشریتدن منسلخ اولان حضرت عیسی کبی اولدی ولهذا حکمة
انیاسیه اکا مختص اولندی و بو البسدن مراد عند الجمهور
مشهور اولان اولدر که حضرت موسینک برادری هارونک
نسلی اوله لکن حضرت شیخ بونی قبل النوح اولان ادریسدر بیور مشدر
پس اول انه کلنجه قلب الافلاکده اولان فلک شمسده ساکن ایدی
ام حقیله تکرار قریه بعلبکه بعث اولنمش اوله بو تقدیرجه بونک
بو صورته عودی نزول عیسی کبی اولور بعض کمسه لر بونده تناسخ
رایحه سن استشمام ایدوب مذهب تناسخه اشارت اولمسنه حمل
اتمشلر لکن مناسخ بو قدر دنی عند المشایخ بو معنایه بروز دیرلر
و بروز ایله تناسخک مابیننده فرق بودر که التناسخ عبارة عن تعلق
الروح بالبدن بعد المفارقة من بدن آخر من غیر تخلل زمان بین
التعلقین للتعشق الذاتی بین الروح والجسد و هذا لیس کذلک
والبروز تفیض الروح من ارواح الکمل علی کامل کما تفیض علیه
التجلیات و هو یصیر مظهره و یقول انا هو پس حضرت شیخک الیاس
هو ادریس دیدیکی یا نزول و یا بروز قبیلندن اولور یقول
احسن الخالقین یعنی اول الیاس عبادت بعل او زره عاکف اولن
قومنه خطاب ایدر که اتدعون بعلا و تذرون احسن الخالقین یعنی
ای قوم بعل اسمیله مسما اولن صنمه عبادت ایدرسز ده خلق ایدنلردن
احسنی اولن خالقک عبادتن ترک ایدرسز و یقول الله الحق خلق
کم لا یخلق یعنی والله تعالی دخی دیر که ایا شول کمسه خلق ایدر اشیا
کاول الهه در شول کمسه کبیمدر که اول خلق ایلمیه که ماسوی الله در

بعني

يعنی خالق و قادر اولن خلقه قادر اولمین عاجز کبی دکلدر
پس بو آیت ایله اولکی آیتک مابیننده بحسب الظاهر منافات
لازم کلور دیرا اولکی آیتده حق تعالی غیری ایچون خالق اوله که
حق انلرک احسنی اوله دنانیکی آیتده خلقده نفی خالقیت ایلدی
پس حضرت شیخ جواب ویروب بیورر لر که تخلق الناس التقدیر
یعنی خلق بین المخبرین بر لفظ مشترکدر یا بمعنی التقدیردر و یا
بمعنی الایجاد پس ناسدن صادر اولان خلقک ایکی اولی نکره دلالت
ایلدوکی معنادر بمعنی التقدیردر تقدیر کلامی احسن المقدرین
تقدیر ایدیکدر و هذا الخلق الآخر الایجاد و جناب حقک
خلق ایلدیکی بمعنی الایجاد اولان خلقدر فارتفع المنافاة فافهم

فص حكمة احسانية في كلمة لقمانية حکمت احسانیه نک کلمۀ
لقمانیه یه اضافتی اول تناسبدن و جه مناسبتی اولدر که انلرک
مشربی غالبلرینه شهود مقام احسان غالب اولدوغیچوندر و
احسانک اوج مرتبه سی واردر اولا لغوی که بر شیئه ایلک ایدوب
نظر مرحمتله و شفقتله ناظر اولمقدر و ثانیا شرعی که ان تعبد الله
کانک تراه وان لم تکن تراه فانه یراک و ثالثا حقیقی که شهود
الرب مع کل شیء در کما اشیر الیه بقوله تعالی و من یسلم
وجهه لله و هو محسن ای یشاهد الله عند تسلیم ذاته و قلبه
الیه پس حضرت لقمان صاحب حکمتدر بشهادة قوله تعالی
ولقد آتینا لقمان الحکمة و هر کیمه که حکمت اعطا اولنه اکا خیر
کثیر اعطا اولنمش اولور دیمکدر کثیر علی احساندر پس حکمت

احسانی قلمزمدر و لهذا بو حکمتی احسانیه کلمهٔ لقمانیه یه تخصیص
قلدیلر لما علم لقمان ان الشرک لظلم عظیم للشریک مع الله
وقتا کم لقمان بلدیسه که حقیقتا الله شرک ظلم عظیم در الوهیتده حقه
شریک قلمق شیئه لایق جوابی جحد وقدر کلام مجیده مذکور اولدوغی
قرینه سیله تقدیری قال یا بنی لا تشرک بالله ان الشرک لظلم عظیم
وشرکک ظلم عظیم اولمسی بو وجهله درکه حق بو مشرک جناب حق جل
شانه یه بر آله آخری شریک ایلسه لابد اول شریک زعم ایلدوکی آله
موجود در وهر موجودک وجودی فی نفس الامر حقکدر وحق
سبحانه وتعالی جمله ده متجلی وظاهر در پس فی الحقیقه اشراک
الشیء مع نفسه لازم گلور بو ایسه ظلم عظیم وجهل فاحش در زیرا
ظلم وضع الشیء فی غیر موضعه در و ابدا اشیا بو شیک کندو نفسنه
شریک اولمسیدر پس ممتنع الوجود در که اکا شریک اوله فهو من مظالم
العباد فاذا کان کذلک شرک عباد مشرکینک ظلملریدر محل شرک اولن
اشیا اوزره و اول شرک قلمق اشیا مظلوم اولمش اولور زیرا قبول
انقسام ایلمیان عین واحده انقسام و اثنینیت ایله توصیف ایلمش
اولور پس اول عین واحددن منفصل قلنوب نه اکا شریک قلنمقلق
سنه جه اول شبه ظلم اولمش اولور نعوذ بالله بلی شهدت شهادة
لا شک فیها بان الله لیس له شریک وان محمدا صلی علیه بر بن الحق
ارسله الملیک ولد الوصایا بالجنابات الالهیه و اول لقمان ایجون
اولاد و احفادینه و توابع و لواحقنه وصیتلر وار در جناب الهیه
ایمان ایلمکلکه و شرک قلمه مقلقه وذخی بونلردن غیری وصایا

المرسلین

المرسلین و دخی انک مرسلین کبی وصیتلری وار در بو قول
نبی دکلدر دین کیمسه نک قولنی رد در و حضرت شیخ وصایای
فتوحاتده انک وصیتی تقریب بیورب دیرلر که قال لقمان لابنه
یا بنی جالس العلماء واستمع کلام الحکماء فان الله یحیی القلب
المیت بماء العلم کما یحیی الارض المیتة بماء المطر وشهد الله له بانه
آتاه الحکمة والله تبارک وتعالی انکچون شهادت ایلدی که اکا حکمت
ایتا ایلدی وکندینه حکیم بیوردیلر ولقد آتینا لقمان الحکمة فحکم بها
بضم الکاف ای صار حکیما دیمکدر یعنی اول اعطا اولنن حکمتله
حضرت لقمان حکیم اولدی علی نفسه نفسینی اوزونه نفسنه عالم اولدی
مقتضای حقیقتله عمل قلوب اکتساب علوم انبیا واستکمال
اخلاق اصفیا قلدی وجوامع الخیر و جنابحق اکا جوامع خیری
اعطا ایلدی زیرا ومن یؤت الحکمة فقد اوتی خیرا کثیرا در
پس هر کیمه که حکمت موهبت قلنه اکا خیر کثیر عطیه قلنمشدر
شایبه و شک یوقدر **فص حکمة امامیة فی کلمة هارونیة** حکمت
امامیه نک کلمهٔ هارونیه یه اضافتی اولمه نسنه وجه مناسبت
اولدر که امامت اسماء خلافتدن بر اسمدر نته کم حضرت ابراهیم علیه السلام
حقنده انی جاعلک للناس اماما نص شریفی واقع اولدی ای خلیفة
دیمکدر پس امامت یا بالواسطه ویا خود بلا واسطه در ایکی
قسمیله حضرت هارونده موجود در بالواسطه اولدیغی امامتی حضرت
موسانک خلیفه سی اولدوغیدر اول زمانده کیم طوره توجه ایلدکلرینده قال
اخلفنی فی قومی دیوب انی خلیفه قویب گتدی و بلا واسطه اولدیغی

اماميته جناب حقدن اولی خلافتیدر که بنی ورسولدر که حقدن
خلقه بالسیف والدعوة مبعوث اولمشدر فرزندانی حضرت موسی
کبی لیس لنبیة امامتا کا قوی اولدوغی اجلدن حکمت امامیه
اکا اضافت قلندی هارون لموسا بمنزله نواب محمد نایب قلوندن
عنی ای قایم مقامی دیمکدر لمحمد بعد انفصاله الی ربه یعنی هارون
موسی یه حضرت محمدک نوابی منزله سندن در حضرت محمد رتبه سندن
انفصال وانقطاعدن بعضکم وبو عالمدن رحلت ابدوب نشأه
عنصریه سندن مفارقت قلدقدن بعضکم وهذا قال النبی صعلم فی حق
علی کرم الله وجهه یا علی انت منی بمنزلة هارون من موسی الا انه
لا نبی بعدی فلینظر الوارث من ورثه پس وارث اولن کمسه نظر
ایلسون نه کمسنه وارث اولدی وفیما استخلف ونه شیده نایب
قلندی فتعین محمد میراث نعینه افعال بابندن یا اعاندن ویا
اغنادندر ای نعینه الوارث غناء دیرا اول وارثه میراثی وفوت
وراثتی غنا ویرر لیقوم فیه تا کم حضرت نبی موروثک بالاحوال
والمعارف مبعوث اولدیغی میراثی قایم اوله مقام صاحبه المال مال
صاحبی مقامنه قایم اوله نته کم رب مالدن بعد انتقاله وارث مال
اخذ ایلدوکی کبی رب حالدن دخی بعد انتقاله او فی حیاته احوال
شرعیه واسرار الهیه یی اخذ ایلر کما قال رسول الله ما ورثوا الانبیاء
دینارا ولا درهما انما ورثوا العلم فمن اخذه اخذ بحظ وافر پس علماء
بالله ورثة انبیادر وسائر انبیانک وارثلری حضرت انبیانک
وارثلری اکملدر دیرا اول حضرت اکمل جمیع انبیادر علما وحالا حالدن

ومقاما فکذلک وارثی دخی اکمل الوارثیندر علما وحالا ومقاما
انکچون علماء امتی کانبیاء بنی اسرائیل بیوردیلر فمن کان علی اخلاق
فی تصرفه کان کاند هو پس کامل اولدر که هر کمسنه که رب مالکک اخلاقی اوزره
اولسه تصرفنده وحکمتنده وتدبیرنده ارکنده اول کمسنه کاندر ایک
کبیدر پس اصحاب عکلیف وعلماء دین مجتبا ستعدادلرینه وقابلیتلرینه
وارثان انبیا ومرسلین اولدقلرندن بعنی اقوامهم انبیاء ومرسلین کبیدرلر
قال الشیخ فی الباب الرابع عشر من الفتوحات ان انبیاء بنی اسرائیل کانت
تحفظ شرایع رسلهم وتقوم بها فیهم فکذلک علماء هذه الامة یحفظون
احکام رسولها کعلماء الصحابة ومن نزل عنهم من التابعین واتباع
التابعین کالثوری وابن عیینة وابن سیرین والحسن ومالک
وابی حنیفة ومن نزل عنهم کالشافعی وابن حنبل ومن جری مجری
هؤلاء الی هلم جرا فی حفظ الاحکام وطائفة اخری من علماء
هذه الامة یحفظون احوال الرسول واسرار علومه کعلی وابن عباس
وسلمان وابی هریرة وحذیفة ومن التابعین کالحسن البصری
ومالک ابن دینار وغیرهما ومن نزل عنهم بالزمان کشیبان الراعی
وفضیل بن عیاض وذی النون المصری ومن نزل عنهم کالجنید
والتستری ومن جری مجری هؤلاء من السادات فی حفظ حال النبوة
والعلم اللدنی واسرار الالهی

فص حکمة علویة فی کلمة موسویة

حکمت علویه نک کلمه موسویه یه اضافتی اولمدر که سنده وجه
مناسبت اولدر که حق سبحانه وتعالی انک شاننده لا تخف انک
انت الاعلی بیوردی پس حق سبحانه وتعالی ای عالی قلدی

حالدن

شول فرعون اوزده کیم انا ربکم الاعلی دیمکله علو ادعا ایلدی
وعند الله علو مقید سی اولدی وعجب ایچون جناب حقله بلا واسطه
الملک مکالمه قلدی وخطابی حقی اکا نواقی کندو الم ابله یازدم
بیوردی کما ورد فی الصحیح کتب الله التوراة لموسی بیده وحضرت
رسالت پناه انک علو شاننه اشارت بیورلر بو حدیث ابله که صحیحینده
وارد اولمشدر لا تفضلونی علی موسی فان الناس یصعقون فاکون
اول من یفیق فاذا موسی باطش بقائمة العرش فلا ادری اجوزی
بصعقة الطور او استثنی الله پس علو شانی مقرر اولدیسه بو
حکمة علویه اکا اضافت قلنوب اول حضرتک شاننه مختص اولدی
اسرارده بو فصده بر مقدار ذکر بیورلدی سر حیات کل من قتله [illegible]
فرعون لاجله انچون فرعونک قتل ایلدوکی کمسهلرک کلیسنک
حیاتی اکا سرایت ایلدیکنده صورت سوسونبرده جمله مقتول
اولن اطفالک ارواحی مجتمع اولوب وانده ظاهر و متحد اولوب
هلاکه فرعونه معاونت قلدیلر تا مجازات و قصاص حاصل اوله
وسبب قتل ابناء بنی اسرائیل اول ایدیکه منجمین و حکماء اکه خبر
ویردیلرکه عن قریب بنی اسرائیلده بر کمسه طوغسه سنک قتلک
انک الندن اوله پس فرعون اول زمانده نوزاده اولان اطفالی
قتل اولنمغه امر ایلدیکنده انلرک ارواحی حضرت موسادهم جمع
اولوب قتل فرعونه اعانت قلدیلر و بو اسرار و اسنادی بو کشفا
ابله منکشف و منجلی اولورکه حقیقت وجود واحددرکه تعدد
وتکثره مجال یوقدر و تعددات و تکثرات بحسب التعینات

والتجلیات در

فالتجلیات در پس بو اسطه التجلیات الالهیه ارواح اولور
واجسام اولور و معانی روحانیه و اعراض جسمانیه اولور
وارواح کلیه و جزویه اولور الی ما لا نهایه پس انبیا علیهم
السلامک ارواحی ارواح کلیه درکه تحت حکملرینه داخل
وزمره امتلرینه واصل اولان کمسهلرک جمعیتک روحلرنی — جمعیتنک ٥
محیط و شامل اولمشلردر نته کم اسماء کلیه الهیه اسماء جزویهیی
شامل اولوب اسماء جزیه اول کلیهنک تحتنه داخل اولدقلری
کبی نته کم بو آیت دخی بو معنایه دلالت ایدرکه ان ابراهیم کان امة
واحدة فاذا کان کذلک جایزدرکه بعض ارواح ایله اتحاد — ٨ بعض ارواح
ایلیه کاتحاد انوار الکواکب والمصابیح مع نور الشمس واتحاد
واتصاللری سببیله معاونت قلوب کمال قوت و قدرت
حاصل اوله فرعون لما خاف انما کان لابقاء حیاة المقتولین
و حضرت موسانک قبطیی قتل ایلدوکی وقتده شهر مصردن
خائفا یترقب فرار ایلمسی ابقاء حیات مقتولین ایچون اولدی
بو خصه مطلق کندو نفسی ایچون دکل ایدی نته کانده فرتخ الغیرتین
اول حضرت فرار ایلدی غیرتی حقیقی صیانت ایچون بورده فی
بعضنا لام اولورنته کم دخلت النار امراة فی هرة ده کی فی کبی
سن حق الغیرده تسبیح واقع اولمش فاعطاه الله الرسالة پس
اننه اولان بو شفقت و رحمت سببیله حق سبحانه و تعالی اکا
رسالت اعطا ایلدی والکلام و بلا واسطه کلام ایلمک
اعطا ایلدی حتی کلیم الله کنیه تیله بین الانبیاء مشتهر اولدی

والامامة التي هي الحكم ودخي اكا سول اجلدن فتى اعطا ايلدي كه
اول حكمدر وامر ونهي وقبض وبسطدر كلمة الله في عين حاجته
حق سبحانه وتعالى اول موسايه كلام ايلدي انك عين حاجتنده
متجلى اولدوغي حالده كه انك حاجتي نار ايدي وادي ايمنده
نته كم قران عظيمده قصه سي مفصلدر كما قال الله تعالى وهل اتيك
حديث موسى اذ رأى نارا فقال لاهله امكثوا اني انست
نارا لعلي اتيكم منها بقبس او اجد على النار هدى فلما
اتيها نودي يا موسى اني انا ربك فاخلع نعليك انك
بالواد المقدس طوى لاستفراغ همته فيها استفراغ
مجهوده ديرلر اي بذل ايدكدر وياخود بر كمسنه بر كمسنه يه
سا فرغ لك اي فلان ديسه سا تجرد لك من كل ما يشغلني
عنه ديمكدر پس بو كلام حق تعالى موسايه عين حاجتي سكلنده — پس
تكلم ايلدي اول موسانك بذل قصد ي وتجرده همتي اولدو عندنده
اوتري اول حاجتده پس حضرت موسى تجرد همت وكمال توجه
طوتبت ايمك واسطه سيله خطاب حقه اكا عين حاجتنده تجلي
وتكلم ايلدي پس فعلمنا پس بز بو معناده بلدك كه ان الجمعية
تحقيقا جمعيت قلب وتوجه باطن مؤثردر هر امرده تاثير
ايدجيدر وهو الهمة بالفعل يعني اول جمعيت مؤثر بالفعل
همتدر كمال جمعيت باطن وتوجه خاطرك تاثيرنده فعله كلور
نته كم حضرت شيخ بو محله مناسب فص اسحاقيه ده بيوردلر كه
العارف يخلق بهمته ما يكون له وجود من خارج وشيخ

قيصري

قيصري شرحنده ديركه اي العارف يخلق بتوجه وقصد
بقوته الروحانية صورا خارجة من الخيال موجودة في
الاعيان الخارجية كما هو مشهور عن الابدال بانهم يحضرون
في ان واحد اماكن مختلفة ويقضون حوائج عباد الله
وبو معناده خلق اتمكي مخلوقه اضافت قلمه سي توهم
اولنمية نته كم فص الياسيه ده عن قريب كلنور تصريح
بيوردلر بلكه مظهر عارفده خلق ايليين ينه حقدر غيري دكلدر
ولما علم من مثل هذا وقتا كم بلديسه شول كمسنه كه
علم ايله متصف اولدي ايدي كه مراد سامريدر شو ذكر
اولنان مثللي كه جمعيت مؤثر وهمت قويه نك تاثير يدر ضل
عن طريق هداه حضرت موسانك طريق هداسندن ضال
اولدي اتخاذ عجل ايتمكله وخلقي انك عبادتنه دعوت قلمغله
وهمته عليه شيء ديدينيه صرفا انك سببيله حتى
اهتدي غيره بو شول حينده كه اول سامرينك غيري
يعني سامري اسم موسا اول همت موساده اولوب هدايه مهتدي
اولديلر جمعيت مؤثر لر يعني امر ضمنيه صرف ايدوب كار الهيه — وهمت قويه لري
خرج اتمكله فاقامه پس حق سبحانه وتعالى هداي موسالي
اقامت قلدي مقام القران في المثل المضروب مثل مضروب
موقعنده واقع اولوب قران مقامنده نته كم قران عظيم ده
مضروبا ولوب امثال نيجه كمسنه يه هدايت ونيجه كمسنه يي اضلال
ايلدوكي كبي جمعيت مؤثر وهمت قويه ايله دخي نيجه سي

هدایت وسعادت بولوردو نیجه سی اهل ضلالت وغوایت
اولوردر که حضرت شیخ بو اثناده استشهاد بیوردیلر کما قال
الله تعالی یضل به کثیرا ویهدی به کثیرا وما یضل به
الا الفاسقین وسبب نزول آیت بودر که یهود او منافقلر
قرآنده بعوضه وذباب وعنکبوت مثللرینی کوش ایتدکده
دیدیلر که بو نیجه کلام حقدر اولور که ذباب وعنکبوت سوزلری
اوله کلام حق بونلردن مستغنی دیدکلرنده جناب حق جل شانه
انلرک دفعا وردعا سوزلرینه ان الله لا یستحیی ان یضرب
مثلا ما بعوضة فما فوقها تحقیقا الله تعالی استحیا ایلمز
مثللردن هر قنغی مثلی اولرسه اولسون بیان ایلمککدن
اکر بعوضه‌نی وکر بعوضه‌دن کبیری اولسون فاما الذین [حقیری ویا بعوضه‌دن]
آمنوا اما شول کمسه‌لر که جناب حقک وحدانیتنه ورسولنک
نبوتنه وکلام اللهک صحتنه تصدیق ایلدیلر فیعلمون
انه پس بیلورلر که تحقیقا او مثل الحق راسخ ودرست
وثابت ومعیار حکمتدر من ربهم حضرت ربلرندندر واما
الذین کفروا اما انلر که کافر اولدیلر حقه فیقولون پس
انلر من حیث العناد والجدال دیرلر ماذا اراد الله نه شی
دیلدی الله تعالی بهذا مثلا شول قوللرکه مثل بوننده
انی دیدی پس جناب حق جل شانه انلره جواب ویروب
بیوردیلر که یضل به کثیرا اول مثل سببیله منافقلر وکافرلردن
چوق کمسه‌لرک اضلالنی مراد ایلدی ویهدی به کثیرا

واول

واول مثل سببیله مؤمنلردن ومسلمیندن دخی چوق کمسه
لرک هدایتنی مراد ایلدی وما یضل به الا الفاسقین واول
مضروب اولان مثلله حق تعالی اضلال ایلمز الا طاعتدن
خارج اولنلری وهم الخارجون عن طریق الهدی یعنی
اول ضرب مثل سببیله حق تعالینک اضلال ایلدوکی اول
قومدرکه طریق هدایتدن خارجلردر زیرا فسق لغتده خروج
ایتمککدر قصددن وطریقدن که الذی فیه ایله طریق هدا که
قرآن عظیمده ذکر اولندی پس شیخ همت مؤثرنی
قرآن عظیمده اولن مثل مضروبه تشبیه قلدی بعضیسنه
هدایت وبعضیسنه ضلالت ویرمکلکده عصمنا الله
وایاکم من الرکون الی الضلال فص حکمة صمدیة
فی کلمة خالدیة حکمت صمدیه‌نک کلمهٔ خالدیه‌یه اسناد
اولنمسنده وجه مناسبت اولدرکه صمد لغتده قصد
دیرلر مصمود مقصوده دیمکدر ودخی جوفی اولمیان شیئه
دیرلر یقال هذا مصمود ای لیس بمجوف ومقصد وملجاء
دخی دیرلر وقتاکم خالد بن سنان بنی قومه مقصد وملجا
ومحتاج الیه اولوب جمله سنک هر حاجتنی اسنادی انوک
جنابنه اولوب واول مظهر اسم صمد اولوب قومنی احد وصمد
اولن اللهه دعوت قلدیسه حضرت شیخ حکمت صمدیه‌یی
انک کلمه‌سنه اسناد ایدوب اکا متعلق اولن اسرارک بعضیسنی
بو فصده علی طریق الایجاز والاختصار بیان بیوردیلر

آیته بعد انتقاله الی ربه یعنی اول خالد بن سنانک نبوتنه دایر
وعلامت ومعجزه ودلالت حضرت ربی سنه انتقال ایلدکدنصکره
بعد الموت برزخده ظاهر اولسه گرک ایدی لاکن اولادی
وصیتنی ضایع ایتکله احوال واسرار برزخدن اخبار واظهار
ایلمسی قابل اولمدی ایکون بو دنیاده انک نبوتی ظهور بولمدی
کما قال رسول الله تعالی صلعم انا اولی الناس بعیسی ابن مریم
فانه لیس بینی وبینه نبی ای نبی مشرع داعی الخلق الی الله
فاضاع الابنه پس اول خالد بن سنان اول آیت معجزه نبی
ضایع قلدیلر حال حیاتنده انی اظهار اتمدوکی سببیله
واضاع قوله بورده مضاف مقدر اوله ای نفع قومه ویا
افادة قومه دیمک اوله یعنی قومنک نفع افاده سندن ضایع قلدیلر
دیمک اوله فاضاعوه فاذا کان کذلک قومی دخی انی ضایع قلدیلر
وقصه سی بودر که خالد بن سنان بلاد عدنده ساکن ایدی پس
اول سمتده قریب بر مغاره دن بر آتش عظیم چیقوب بونلرک زرع
وحرث ومزرعلرین احراق قلوب قوم خالدی مضطر قلدیلر
پس قومی اکثر بلیه ده جناب خالده التجا انکی اعتقاد ایتملر
ایدیلر بنه جمع اولوب انکه استمداد واستغاثه ایلدیلر پس خالد
عصاسن الله الوب اول آتشه ضرب ایلدکجه اول آتش خروج
ایلدوکی مغاره جانبنه هارب اولدی تمام مغاره یه منتهی اولدقده
خالد اولادینه دیدیکه بن بو مغاره یه بو آتشک ارجنه گیدرم وبو
نا اصلنی اطفا ایدرم لکن سزه وصیتم بودرکه اوچ گونه دک

بنم اردم

بنم اردم صورت ندا ایدوب صدا ایتمسز اکر ایلدکز بنی ضایع قلورسز
دیوب مغاره یه اول آتشک ارجنه گیتدی پس اولادی خالدی مغاره ده
ایکی گون صبر ایلیوب شیطان بونلری اغوا ایدوب ظن ایلدیلر که بابالری
درون مغاره ده هلاک اولدی صبر ایتمیوب هماندم فریاد وفغان
ایلدیلر پس حضرت خالد هماندم خروج ایدوب کمال الم واضطراب ایله
بونلره دیدیکه ضیعتمونی واضعتم قولی ووصیتی پس مونی بونلری
خبر ویروب تکرار بونلری وصیت ایلدی که بن عن قریب اولسم گرک
پس بن اولدکده بنی دفن قلوب قرق گون منتظر اولک قرقنجی گون
بر قیون سوروسی گلوب انک ایچنده مقطوع الذنب بر حمار تقدم
ایدوب بنم مقبرم قتنه گلدکده واو اراده بر مقدار توقف قلدقده
پس سز بنم مقبرمی اچک تا کم بن سزه احوال برزخی وانده اولن کاری
واسراری بالکلیه خبر ویرم تا بعد الموت اولن احوال قبری
عین یقین تصدیق ایدوب انبیا واولیانک احوال برزخده بولوری
کلام تحقیق بیلدیسز پس بونلر قرق گون منتظر اولوب اول گون تمام
اولدقده موعود اولان عجب اوزره اول قیون سوروسی گلوب انک
ایچنده بر حمار تقدم ایدوب قبر خالده محاذی اولدقده قومنک
بعض مؤمنین انک وصیتی اوزره قبرینی اچمغه شروع ایلدکلرنده اولو دنیلر
بعض کبار حمیت جاهلیه اوزره عار لاحق اولوب انی دفع ایلدیلر
تا بونلری اولاد منبوش القبر دینیه لر دیو اولادلری ایچنده بو قبیح
عیبی ایدی پس بابالرینک وصیتنی حمیت جاهلیت سببیله ضایع
قلدیلر ولهذا قال النبی صلعم فی ابنته مرحبا یا بنت نبی اضاعه

قومه یعنی انک وصیتنی اولادی و قومی ضایع قلدی قوری ایجلدی
حضرت نبی صلعم اول خالدک قزی حضرتنه بیوردی اول زمانده که
انک قزی اول حضرته کلدی دیدیلر که مرحبا یا ابنة نبی یعنی خوش
کلدک اول نبینک قزی که انی قومی ضایع قلدی وما اضاعه الا
بنوه اول خالدی ضایع قلمدیلر الا اولادی حتی لم یترکوا الناس
ینتسبونه شول حیثیتدن ناس قومیدیلر که انک مقبره‌سن احرلر
وانی حجاب احوال برزخدن خبر الار لیبطل علی العرب من العادة
المعتاد ایلچون ناسی انک مقبره‌سن صویمغه قومدیلر که عربک معتاد
مشهور عیب وعاری ایدی که قبرک منبوش اولمه سنی انلره عار
طاری ولاحق اولور **فص حکمة فردیة فی کلمة محمدیة** حکمت
فردیه‌نک کلمه محمدیه‌یه اضافت اولنمه‌سنک وجه مناسبتی بودرکه
اول حضرت مقام جمعیت الهیه ایله متفرد ایدی که انک فوقنده بر مقام
دخی یوقدر الا مقام ذات الاحدیة ودخی ابتدا فردیت حاصل
اولمدی الا اول حضرتک عین ثابته‌سندن زیرا فیض اقدسک اعیان
ثابته‌دن اول فیض ایلدوکی اول حضرتک عین ثابته‌سیدر وخارج
وجودده دخی فیض مقدسله اول موجود اولان انک روح مقدسیدر
نته‌کیم بیوردیلر اول ما خلق الله روحی ولهذا حکمت فردیه‌یی کلمه
محمدیه‌یه تخصیص قلدی و اول حضرتک وجود شریف علویه وذات لطیفلری
متعلق بعض اسرارک بیانینه شروع ایدوب بیوردیلر که معجزة القرآن
اول حضرتک صدقنه عواسنه شاهد اولان معجزه‌سنک بیری قرآن
عظیم الشاندر که تشبیه وتنزیهی جامع واسرار الهیه وعلوم ومعارف

ربانیه‌یی

ربانیه‌یی حاوی و شاملدر و عظم شاننه و کمال برهاننه بو آیت
کریمه دلالت ایدر که حضرت حق جل شانه بیوردیلر قل ان کنتم فی
ریب مما نزلنا علی عبدنا فأتوا بسورة من مثله و بر محلده دخی
بیوردیلر که قل لئن اجتمعت الانس والجن علی ان یأتوا بمثل
هذا القرآن لا یأتون بمثله ولو کان بعضهم لبعض ظهیرا
پس کمال اعجازنه بو آیت کریمه‌لر دلالت ایدر فالجمعیة اعجاز علی
امر واحد قرآن جمع دیمکدر پس کتاب الله قرآن دینلمسی آیات و سورک
وحروف و کلماتک بربره جمع اولنه غندندر اوتوری در پس قرآن اعجاز
اولمسی کذلک برابر اوزره جمعیت همت و اتحاد قوای ظاهر و باطنه
توجه اعجازی مستلزم و خارق عاده اولان شیئک اتیانینه موجب
اولور لما هو الانسان من الحقایق المختلفة کالقرآن بالآیات
المختلفة هو بر ضمیر مبهمدر که ما بعدنده اولان الانسان نوعیله
مفسردر و بو کونه عبارت شیخده چوق واقع اولمشدر تقدیر کلام جمعیت
همت ایلمک برابر اوزره اعجاز دراینچون که اول انسان نوعی حقایق مختلفه
و قوای روحانیه و جسمانیه‌دن مرکبه مجتمعدر آیات مختلفه ایله اولان
قرآن کبی ایچون بو جمعیته کندولرده شاهد قلدیلر بیوردیلر که انا
القرآن والسبع المثانی روح الروح لا ارواح الاوانی وحضرت علی
کرم الله وجهه بیوردیلر که وانت الکتاب المبین الذی باحرفه یظهر
المضمر پس انسان حقایق مختلفه‌یی جامع اولدیسه جامع حقایق
مختلفه اولان نفوسه‌نی موجیدر پس لابد اولدی که برکاهی خصوصیله
قوای مختلفه و حقایق متنوعه جمع ایدوب متوجه اوله تا انک حرف

عادة ظهور وصدور رابع بما هو كلام الله مطلقا قرآن مطلقا
كلام الله اوله و بر كمسه دن حكايه اولنميه الحمد لله رب العالمين كبي
و قل هو الله كبي و امر و نهي كبي و بما هو كلام الله و حكاية الله
و كلام الله اولديغي وجهدن و بر كمسه دن حكايه اولنمش جن مثلا سحرهنك
حضرت موسى يه قوللري كبي يا موسى اما ان تلقي و اما ان نكون اول
من القى بو قول جناب حقك سحرهٔ فرعوندن حكايه بيوردقلري در
ثم كونه كلام الله مطلقا هو معجز پس قرآن عظيم الشان مطلقا
كلام الله اولديغي حيثيتدن معجزدر پس حضرت شيخك بو كلامنك مفهوم
مخالفندن مطلق كلام الله اولميه بلكه كلام الله و حكاية الله اوله اول
كلام الله اولميوب حكايه اولديغي وجهدن معجزدر ديمك اولور زيرا كلام
مخلوق مثللي اولور و كلام مخلوق اتياني عجز اولمز مثلا اما ان تلقي و اما
ان نكون اول من القى ديمكدن عجز يوقدر بلكه اعجاز بو نظم غريبه و معاني
عجيب و جزالت الفاظ و بلوغت و فصاحت و اطابت ايجاز اوزره ايراد
ايلمكدن در و هو الجمعية اول اعجاز جمعيت مذكوره در كه كمسه انكله ايراده
قادر دكلدر و على هذا شو ذكر اولنن طريق جمعيت قرآن اوزره
بكون جمعية الهيه جمعيت محمديه دخي اعجاز اولوب اتحاد قصددن توجه
حق عادة حاصل اولور قال الله تعالى و ما صاحبكم بمجنون الله تعالى اول
سلطانك حقنده مجنوندر ديدكلري رد ايليوب بيوردلر سزك صاحبكز
محمد ع م مجنون دكلدر اي ما ستر عنه شيء يعني اول محمددن بر شي مستور
دكلدر ديمك اولور و حضرت شيخك مجنوني ما ستر عنه ايله تفسير بيوردقلري
انكچوندر كه مجنون جنوندن مشتقدر جنون ستر در لر و جن جنة و جنين

يس م
دخي بو ندندر تقدير كلام سزك صاحبكز اي كافرلر اسرار جبروت
و مكنونات ملكوت و مرموزات لاهوت و ناسوتدن بر شي آكا مستور دكلدر
بلكه مستورات غيبيه و معلومات الهيه آكا منكشف و متجلي در و لا
بضنين اي فما بخيل بشيء مما هو نافع لكم و اول محمد اسرار غيبيه دن
و انوار فيوضات الهيه دن بخيل دكلدر سزه نافع اولن شيلردن بر شيئه
نافع و حمزه و عاصم و ابن عامر ضنين ضاد له قراءت اتمشلر اما اهل
بصره و ابن كثير و كسائي و غيري ظاء ايله قراءت اتمشلر بو تقديرجه
ظنين ظنة دن اولور ظنة تهمت ديرلر نته كم اني ظننت ديرلر اي
اتهمت ديمكدر نته كم حضرت شيخ بو قراءت اوزره اولن معنايه دخي اشارة
بيوردقلري اي ما انتم متهم في انه بخيل بشيء من فضل الله هو نافع لكم يعني
اول حضرت متهم اولمز سزك ايچون حق تعالينك فضلندن نافع اولن
شيئك بخل و امساك ايلمه سنده بو تفسيرله حضرت شيخ تهمت له بخلك ما بيني
جمع ايتمش اولور و ايكي معنا بيله تحقيق قلور زيرا ضاد له ظانك اكثري
بحسب المخرج تفاوتي واردر لكن عند وصولهما الى السمع بري برينه
مشابه و مماثلدر و لما كان الخوف مع الضلال و قفنا كم خوف و خشيت
ضلال له اولديغي قال الله تعالى ما ضل صاحبكم و ما غوى حق سبحانه
و تعالى او حضرتك حقنده بيوردلر سزك صاحبكز محمد اي كافرلر
ضال اولمدي اي ما خاف في حيرته يعني او حضرت وحدت حقيقيه و
كثرت صفات وجود مطلقدن حاصل اولن حيرتدن خائف اولمدي
ضلال حيرت معناسنه المش اولور بو تقديرجه لانه زيرا شانه
بودركه من علم ان العادة بر كمسه كه بلسه تحقيقا جميع عادة في

في الحق هي الحيرة طلب حقده حيرتده در وهر نه مرتبه وارسه علي
حيرتدر فقد اهتدى تحقيقا اول كيمسه مهتديدر طريق حقده فهو
صاحب هدى وبيان في اثبات الحيرة پس اول كيمسه صاحب هدى وبياندر
اثبات حيرتده حضرت شيخ فصوصك بر محلنده بيورديلر كه والحاير متحرك
بالحركات الدورية لانه يرى مطلوبه مع كل موجود في دايرة الوجود پس
محمدي اولان كه سلوكي دوريه در مستطيله دكلدر زيرا انلر وجودده مطلوبلرين
مشاهده ايدرلر انكچون حايرلردر وحيرت ايكي قسمدر بر قسمي محموده
وبر قسمي مذمومه در محموده مشاهده مولا و آلا و نعما وولاو
صفات واسمادن حاصل اولندر وحيرت مذمومه دنيا و
ما فيها ومحبت ماسوا ومشتهيات نفس وهوادن حاصل
اولندر پس شول كيمسه عنايت يزداني وهدايت سبحاني
دليل وهادي اوله اول كيمسه حيرت محموده ايله متحير اولور
ودروز بانينه پيغمبر وار رب زدني فيك تحيرا دعاسي قلور
وحضرت ابن الفارض بو ايكي قسم حيرته اشارت بيورديلر
بيت وما احترت حتى اخترت حبك مذهبا • فواحيرتي
ان لم تكن فيك حيرتي • اللهم اجعلني من المتحيرين
في مجد ذاتك والمهيمين المولهين في صفاتك واجعل قلبي
متوجها اليك وروحي وسري لديك
يا مجيب السائلين لا احصي ثناء عليك انت
كما اثنيت على نفسك اجد دعاء مشتاقيك
ورجاء عشاقك بحبك ونيلك
يا ارحم الراحمين وبه نستعين

تم تم تم
تم تم
تم

[illegible]

... اللهم اجعلني من المتطهرين ...

[illegible]

يا ارحم الراحمين

بسم الله الرحمن الرحيم

باسم من اوجد الاشیآء من عدم ۰ وعدها بمعنی الکاف
والنون ۰ فجعلها شیئاً صوریاً کان ۰ او معنویاً ما کان
وما یکون ۰ کما اخبر الله سبحانه وتعالی فی کتاب المکنون
ومن کل شیء خلقناه زوجین لعلکم تذکرون ۰
واصلی علی نبیه محمد سید الکونین وفخر الثقلین ۰
وعلی آله واصحابه الطاهرین ۰ واولیائه الوارثین
الذین هم فی سماء شرعه کالنجوم مضیئون ۰ وعلی
العالمین العاملین والصالحین السالکین الذین هم
من انوارهم مستضیئون وعلی آثارهم مقتدون ۰
اما بعد حمد الله علی الکبیر والصلوة علی نبیه البشیر ۰
بو فقیر حقیر کثیر التقصیر اول وقتده که حضرت پیرک
کلام منیرین ابتدادن نقل وتقریر ایتمکه شروع ایلدکده
بعضی یاران افاض الله علیهم العرفان اول تحقیق

بیانی

بیانی استحسان ایدوب استدعا ایلدیلرکه اودخی معانی
ومعارف غرر اسرار لطایف سلک تحریره دیزیلدی وانده
بر کتاب مستطاب دوزیلد اگر جمله ابیاتنه شرح یازلمز
ایسه باری ابتداده واقع اولان اون سکز ابیاته یازلسه
بو فقیرک اول حینده طریقتنامه‌نک تصنیفنه اشتغالم
اولدوغندن بونلره دیدم انشاء الله بعد تکمیل منهاج
السالکین بو ذکر اولنان تحقیق وتقریری مع زیاده
تحریر وتسطیر ایلیم وبعضی ابیات مشکله وکلمات مفصله‌یی
دخی جابجا بولوب بو ابیاتک تمامی عشق ایدر ضمن قلوب اهلره
داخی شرح سویلیم پس اول کتاب مستطاب تمام اولدقده
یاران صفا الکریم اذا وعد وفا مضمونی ادا ایلدیلر
وما مضاده اولان وعدک ظهورینی استدعا قلدیلر
بو فقیر دخی کقوله تعالی واما السائل فلا تنهر ۰
فحواسنجه بونلری بو بحردن اظهار ایتمیوب ابتدای مثنویده
واقع اولان ابیاتک ودخی بعضی مشکل اولان کلماتک
شرحنه شروع ایلدم وبو کتابه فاتح ابیات دیو نام قودم
بعده دیلدم که بو بوتده دلک سبیکه اولان سیم وزر
الفاظ معانی بر صاحب نظرک سکه نظریله مسکوک اوله
وانک نام شریفیله معنون اوله وعجب ایچون صرف اوله
بازار عرفان ما بینینده رواج بوله واکا بجهد وهدیه اوله
پس نظرک صاحبی اول سلطان العارفین وبرهان

الواصلين مولانا جلال الحق والدين حضرتلرينك
نسل ارجمندلرندن اولان سجاده نشين بكر چلبي افندينك
نظر اكسيرنمالرى نيجه حقير وكثير قلبلرى زر خالص
كبي عالي مقدار ونيجه ناقصلرى كامل العيار ايلمشلردر
اللهم كمل بنظره مقدار الناقصين وسرّ باسراره سرائر
السائرين خلد ظلال ارشاده على مفارق قلوب الطالبين
برحمتك يا ارحم الراحمين ايها الاخوان نور الله قلوبكم
بانوار العلوم والعرفان وايدكم بهدايته الى مرتبة
المشاهدة والعيان نجه عاشقان حدا وسالكان طريق
هدى بر كاره ابتدا ايلسلر نام سعادت انجام خالق
انام ايله ابتدا ايدرلر وبر شىٔ كتسه لر انك اسماء سبحانيسنى
ذكر ايتمك ايله كيدرلر بر امر ذي بال كه اول حضرتك نام
با كمالي اولميه اول كار بدنتيجه نفع وابتر اولور نتكم
كما ورد في الحديث الصحيح كل امر ذي بال لم يبدأ فيه
بسم الله فهو ابتر يعني هر امر ذي بال كه الله اسميله ابتدا او
اشتغال اولنمسه اول ابتردر واول كار وحالت مرغ بي پر و
بال كبي داغدار مضمر وبر خطادر ، نظم ، چونكه امر
ذي بالي زاغاز ، نه ازنيروي حمد ايدبريروا زهمه
بمقصد نارسيده بربريزد ، فندزان سانكه ديكر بربخيزد ،
پس بوراده بر سؤال وارد اولوركه حضرت مثنوى بر امر
ذي بالدر وبر كتاب بي مثالدر وبر كمالدر نيچون حضرت

مولانا

مولانا اكا بسمله وحمدله ايله ابتدا ايلمديلر جواب باصواب
بودركه بشنو كه باسي بسمله وحمدله مقامنده قايم ونيجه اسراردن
نكاتي جامع بر حرفدر بلكه جميع اسرار كتب منزله في علوم صحف
الهيه في حاوي بر ظرفدر كما قال اسد الله الغالب علي ابن
ابي طالب كل ما في التورية والانجيل والزبور موجود في
القرآن وكل ما في القرآن موجود في الفاتحة وكل ما في الفاتحة
موجود في البسملة وكل ما في البسملة موجود في الباء
حضرت شيخ اكبر رضي الله عنه فتوحاتده باء خصوصنده
كتاب باده حرف بانك ولقدر اسرار في بيان ايتمشلردر كه ايكى ده
بو مختصرده ايرادي ممكن دكلدر ولكن دريادن بر قطره وخرمندن بر
ذره قليل كثيره دليل اولدوغي ايچون بر مقدارينك تحريرى
اولنور قال الشيخ الاكبر في كتاب الباء اعلم ان الباء
اول موجود وهو في مرتبة الثانية من الوجود وهو حرف
شريف ومن شرفه وتمكنه افتتح الحق به كتاب العزيز فقال
بسم الله وهكذا ابدأ بها في كل سورة ولما اراد الله ان
ينزل سورة التوبة بغير البسملة ابتدأ فيها بالباء فقال
براءة من الله ، دون غيرها من الحروف وكان شيخنا
ابو مدين يقول ما رأيت شيئا الا ورأيت الباء عليه يعني
الباء مصاحبة للموجودات من حضرة الحق في مقام الجمع
اي في قام كل شئ وظهر وقيل للعارف الشبلي انت الشبلي
قال انا نقطة التي تحت الباء يشير الى انه كما تدل النقطة

علی الباء وتمیزها عن التاء والثاء وغیرهما لکن کاول
وانا علی الذی منه وجدت وبه ظهرت وبه بطنت فهذان
شیخان کبیران شاهدان عادلان قد شهد الکبر بشرف هذا
الحرف وجلالته علی غیره من الحروف الی هنا کلامه وحرف
با ایله ابتدا اولنمسنده بسمله وحمدله اسرار بینی جامع
اولدوغندن ماعدا بر نیجه نکات دخی اشارت وارددر
اولا نکته بودرکه بنی ادمک ابتدا تکلم ایلدوکی حرف بادر
اول وقتده که حضرت عزت عز اسماؤه بونلره «
الست بربکم دیدی بونلر بلی دیدی پس بو اراده دخی
ابتدا ایله اولدی انک ایچون که بر کیمسنه بو کتاب شریفه
ابتدا ایلسه لکن لفظ بلی مذکر اولدی اولا بو حرفدن الست
عالمنده اولان عهد ومیثاقی یاد قلدی پس بو کتابده حضرت
مولا مجدد عهد الالفه ومبین اصحاب الکلفه دیو جلت
رابعک دیباجه سنده تلقیب ایدیکه بونک ابتدا حرفی
مذکر عهد قدیم ومشعر وصال محبوب کرامیدر زیرا حرف
با الصاله والصاقه دلالت ایدر پس بو اراده ارباب
الباب اشارت اولور که بو کتاب شریف منا اولدی الی اخره
حرف بحرف سالکک التصاقی واتصالنه دلالت قلدی وبارکاه
اصله رهنما اولدی ثانیا بو کتابک حرف با ایله ابتدا اولنمسنک
مثنوی او لماسنه اشارت وارددر تا الثانی دن مراد قلم
اعلی او لماسنه مناسبت وارددر مثنوی او لماسنه اشارت

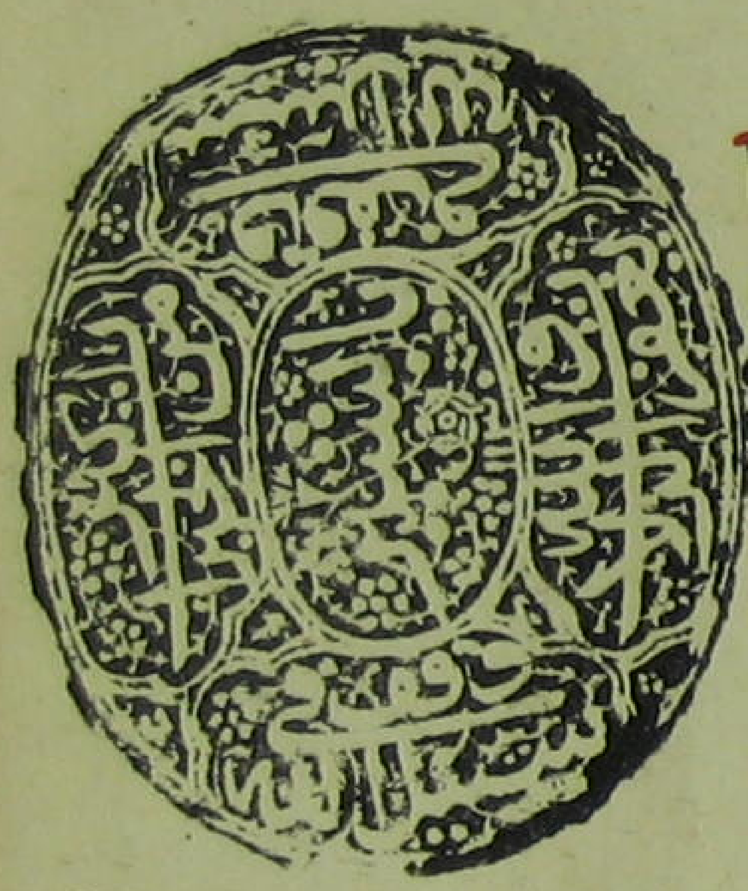
بانک

بانک حسابی ایکی اولدوغی جهتدندر وقلم اعلی بدیدکه
ابتمسی اولدرکه بو حروف مبدأ سلسله کل موجوددر
انک ایچون وبیع فتوحاتده بالباء ظهر الوجود بیوردی
مثلا الف وجود مطلقه مشاهدر حرکات سکناتی قبول
ایلمدوکی وجهدن قائم بالذات اولوب ونقطه سی اولمیوب
وسائر حروفه تعلقی قلمیوب ومبدا کل حروف اولدوغی
جهتدن پس الف اقرب اولان حرف بادرکه بدایت کل حروفدر
ومرتبه ثانیه درکن الف مرتبه احدیتده ابتدا ظهورده کلی
قلم اعلادرکه حرف با ایله برنیجه وجهله مشابهدر جمیع موجودات
مرتبه احدیته قریب اولدوغی وجهدن ومرتبه ثانیه واقع
اولدوغی حیثیتدن وبو حرف بانک شاننده درکه طرفینی
معانقه قلمشدر لکن الف اول حضرت خصایص کریمه سنده درکه
احدیت بشرتی معانقه اولمشدر نته کیم صدای لا یسعنی فیه
ملک مقرب « وندای انما انا بشر مثلکم « هر عالمک کوش
هوشنه وصول بولمشدر کما قال عمر ابن الفارض مترجما
من مرتبه الحقیقه المحمدیه عمر فارض تعانقت الاطراف
عندی وانطوی بساط السوی عدلا بحکم السویه پس
بو حقیقتدن مبدأ جمیع موجوداتده واقع اولوب مبین
حقایق معنوی اولدیسه باده دخی بو معنا موجود اولوب
مبدأ جمیع حروف وکلماتی ایراد اولنوب سببی لطایف
ودقایق مثنوی قلندی تا کیم بو دقایق مذکوره نی مذکر

اوله وسامع بونکا بونن بوله فقال سلطان العارفین
وبرهان الواصلین • بشنو این نی چون شکایت
میکند • از جدائیها حکایت میکند • ای گوش کننده
اسرار طریقت • وشنونده گفتار حقیقت • حضرت
مولانانک ولا بشنود بو سماعدر ابدی وغیری عبارت ایله
ابتدا ایلمه کلرینه نکته عظیم واردر • نی که آغاز شکایت
میکند • از جدائیها حکایت میکند • دیسه لر قابل
ایدی یاخود • نی که هردم نغمه ارائی کند • دیسه لر
وبونک امثالی نیجه کونه عبارتله تعبیر قلسه لر قادر ایدی
ولکن بشنود بو استماعدر ایله ابتدا ایلدیلر زیرا انک ایچونکه
دینی وطریقتده سمع اولی وافضلدر • کما قال امام فخر الدین
الرازی • فی تفسیر الکبیر اعلم ان السمع افضل من البصر
لان الله حیث ذکرهما فی القرآن قدم السمع علی البصر
والتقدیم دلیل الفضل ولان السمع شرط النبوة بخلاف
البصر ولذلک ما بعث الله رسولا اصم وقد کان فیهم
من کان مبتلی بالعمی ولانه تتصل بالسمع نتایج عقول البعض
والسمع سبب لاستکمال العقل بالمعارف والبصر لا یو ففک
الا علی المحسوسات ولان السمع متصرف فی الجهات الست
بخلاف البصر ولان السمع متی بطل فقد بطل النطق
والبصر اذا بطل لم یبطل النطق وبالجمله کدای اخی عند الله
ذی روح اولانک زیاده شرلوسی حق کلامی صاغ

اولان

اولان وانی سویلمه دن دلسوز قلوندر کما قال الله تعالی
فی کتابه المجید ان شر الدواب عند الله الصم البکم الذین
لا یعقلون • یعنی وجه ارض اوزره حرکت ایلیجی ذی روحک
عند الله زیاده شرلوسی استماع کلام حقدن صاغر اولنلر
وانی نطق ایلمه دن دلسوز قلنلردر که کلام حقی عقل وادراک
ایلمزلر محققلر بو آیت کریمه ده بیورمشلرکه ابکمک اصم او لمع
اولور زیرا البته نطقه سماع لازمدر پس اول کمسه که
کلام حقی ایشتمیه وانکله عمل ایتمیه ابکم اولمق مقرردر پس
عند الله دوابک شرلوسی اولمق محققدر انک ایچون بو
بشنود ایله امر ایدرلرکه استماع ایلیجی آخر نطقه کلوب ابکمک
زحمتندن خلاص اولور و ناسک شرلوسی اولمقدن قورتلور
وخیر الناس مرتبه سنه ایرشور نتکیم بیورلر • مثنوی
دانکه اول سمع باید نطق را • سوی منطق از ره سمع اندرا
نطق کو موقوف راه سمع نیست • جز که نطق خالق بی طمع نیست

پس بنده کللم نی برنیجه وجهدن عبارت اولمق قابلدر اولا
صوفی صافی وعاشق واقف دردی یا سوادن خالی و نفخه
حقله مالی اولان مرشد عالیدن استعارت اولدر زیرا انک انسان
کامله صورتا و لفظا وذاتا مناسبت تامه ومشابهت عامه سی
واردر صورتا اولان مشابهتی صفرة سیما و شرحه سینه درکه
عشاق الهیه نک بیرونلری رحال درونلری بو کونه در
مدبر نغ بیر دل دخی میان بسته اولمشدر کذلک اولیاء خدا

دخی عبادتی حقنده بحد و جهلدکر بسته اولمشلردر و لفظا
اولان مناسبتی اولدرکه اهل فرس نی کلمه سنی اکثریا صنعت
نفی معناسنه استعمال ایدرلر نته کیم بو بیتده شاعرک من نیم
دیدیکی کبی مثنوی کیست نی آنکه بکوید دمبدم
من نیم جز موج دریای قدم پس بونلر دخی وجود
عارضلرین نفی ایتمشلردر و عدم اصلیلرینه کتمشلردر
مثنوی از وجود خود چو نی گشته تهی نیست از عشق
خدایم آگهی دیو بو قولک معناسنی قرار طوتمشلردر
و ذاتا اولان مماثلی اولدرکه نته کیم نایک درونی غلی
عشقک حالی ایله اولان نغمات و الحانه باعث و بادی
نایی درکنک بو طایفه علیه نک دخی درونلری ماسواده
خالی و نفثات الهیه و نفخات ربانی ایله مالی درهر الحان
و نغمات نایه نسبت اولنور نایی نکدر پس هر نقدر کلمات
و کمالات و اسرار و آثار و حالات که بونلره نسبت اولنور
فی الحقیقه خدای تعالی نکدر و بونلر انجق اوزرنده برالت
ملاحظه و مظهر معامله در کما قال الله تعالی فی حق نبیه علیه
السلام ما رمیت اذ رمیت ولکن الله رمی و قال فی حق
نطقه و ما ینطق عن الهوی ان هو الا وحی یوحی
و ثانیا نیدن مراد قمش اولدوغی اعتبار ایله بلا استعاره
قلم ظاهر مراد اولدقده حضرتک نای حقنده اجرا ایلدکلری
بعض اوصاف مثلا نفیر ناله کبی بو تقدیرجه ملایم اولمز

اما حسن معناییه و لطافت فحوا ایدده خلل کلمز زیرا بو قدر
علوم دینیه و امور دنیویه نک نظامی انک وجودنه مربوطدر
و بو نجه معارف لطایف لدنیه نک ظهوری انکا منوطدر
کما قال علیه السلام لولا القلم لما قام الدین و لما صلح العیش
و قال قتاده رضی الله عنه القلم من الله نعمة عظیمة لولاه لم یقم
دین و لم یصلح شیء و الله تبارک و تعالی حبیبنه علی وجه الامتنان
بالقلم قرائتی امر ایدوب بیورر که اقرأ و ربک الاکرم الذی
علم بالقلم قال صاحب المدارک فی تفسیر هذه الایة ما دونت
و ما ضبطت الاخبار و لولا کتب الله المنزلة الا بالقلم و الکتابة
و لولاه استقامت امور الدین و الدنیا پس بو تقدیرجه حضرت
مولانا طالبلره خطابا بیورورلر که ای طالب حق اولاه
قلمک تحریر و تسطیر قلدوغی کفتاری ایشت و انک لسانندن
جاری اولان اسرار ایله ایش ایت کور که سکا زبان حال ایله
نه سویلر و لسان معنا ایله نه تقریر ایلر انک ایچون حکما قلمه
انسانک بر لسانی بوددر دیمشلردر نته کیم القلم احد اللسانین
الانسان یؤدی به ما فی الجنان و تبلیغ البعید به کما یبلغ القریب
باللسان دیو تعبیر ایتمشلر پس نیدن باده قلم بو معنای مذکوره
یا حالا سویلر و یا قالا تقریر ایلر اگر سویلدیکی مراد اولنورسه
کوش هوش ایله استماع ایله که اول سکا لسان حال ایله نه سویلر
دیمک اولور و اگر قالا سویلدیکی مراد اولنورسه کوش حسله
اصغا قل که قلم سکا تقریر و تحریر ایلر دیمک اولور تا القلم مراد ۲ قلمدن

علی طریق الاستعاره ولی کامل و مرشد فاضلک وجودی
اولدیغی تقریرجه بینهماده مشابهت حرکات سکنات قلم
بالکلیه کاتبک اولدیغی کبی اولیانک دخی حرکات و سکنات
و تصرفات و حالات و کلمات و کلاملری بالکلیه واجب بالذات
اولان مبدع کائناتکدر دیمک اولور نته کیم بو ابیات شریفه
بو معنالی شریفه یی اشارت ایلر مثنوی اولیا اصحاب
کهفند ای عنود در قیام در تقلب هم رقود خفته از
احوال دنیا روز و شب چون قلم در پنجۀ تقلیب رب
آنکه او پنجه نه بیند در رقم فعل پندارد بجنبش از قلم
و یا علی وجه الاستعاره قلم اعلی یعنی حقیقت محمد مصطفی
صلعم مراد اوله جناب حق اول حقیقتده ن والقلم وما
یسطرون دیو قسم بیوردی و اول حضرت بو حقیقتک
شاننده اول ما خلق الله القلم دیو تعبیر بیوردی پس
اول حضرتک حقیقتی نقوش کائنات و ارقام موجوداته
سبب اولدیغی جهتدن قلم اعلی دینور نته کیم حیات بخش
جمیع ممکنات اولدیغی اعتباریله روح محمدی تعبیر اولنور
پس اول ما خلق الله عقلی هب بر معنایه اشارت قلنور
و لغز طریقیله دخی نیدن مراد حضرت مصطفی و قلم اعلی
النوردر زیرا لفظ نی ابجد حسابی اوزره التمسدر لفظ
سین دخی التمسدر پس حضرت محمدک اسمیدر کما قال
الله تعالی فی کتابه یس قال ابن الحنفیه یا محمد وفی

الحدیث

الحدیث ان الله تعالی سمانی فی القرآن بسبعة اسما المزمل
المدثر عبدالله محمد احمد طه یس یس
بو تقدیرجه بشنو این نی معناسی حضرت محمددن
ایشت دیمک اولور ولکن بو رادده مصراع ثانیله بر سؤال
لازم کلور که چونکه نیدن مراد اولیا و یاخود حضرت
مصطفی اوله پس بونلر خود عین وصلتده در اوله
اولیجق فرقتدن نه کونه شکایت ایدرلر و نه وجهله جدا
لقلرندن اشتکا سمعنه کیدرلر بو سؤاله بر قاچ وجهله
ویریلور اولا اولیا و انبیانک بو شکایتی قبل الوصال
اولان احوال ماضیه یه نسبت ایلدرلر و احوال ماضی نقل
ایلملرندن مراد ارباب غفلته تنبیه و اصحاب عطلته ارشاددر
ثانیا دنیاده کمال وصول ممکن اولمز اکرچه وحدته مستغرق
ایسه لرده ینه تعین حکمی قومز پس پیراهن وجود مادامکه
موجود اوله کمال وصال مفقود اولور پس بو کمال وصاله
مانع اولان تعین صوریی حد الکلر عد ایلیوب
انلردن شکایت ایدرلر ثالثا عند الاولیا مرتبۀ جمعه مستغرق
اولمقدن لذتلو بر حالت یوقدر زیرا بو مرتبه ده مغایرت
و اثنینیتدن عاری کلفت و مشقت و کثرتدن
بری اولورلر اول وقتده بونلری مرتبۀ جمعدن ارشاد
ناس ایچون مرتبۀ فرق و تمیزه کوندردکلرنده کن و مکی دیو امر
و نهی قلنورلر و نیک و بدده الم و زحمت کورورلر و معنا

بوده

واحدده قابل متصف اولورلر اکرچه وحدتی کثرتده
کورلر ایسه ده بو مرتبه‌یی جدالکلر عد ایلیوب اندن
شکایت ایدرلر نته کیم حضرت نبی ع م بیورر لیتنی لم
اخلق ولیت امی لم تلدنی دیو بو جدالکلردن شکا یت
قلورلر ایدی حال انکه اول حضرتک مرتبه‌لری مقام جمع
الجمع ایدی و شام جمعه معراج ایدوب محبوب حقیقینک
وجمیع ارواح اولیا و انبیانک و ملائکه مقربین و اهالی
علیینک التفات و تعظیمنه حوذکرا ولمش ایکن مرتبه کثرته
تنزل قلدقده ابو جهل و ابو لهبک طعن و تحقیرینه مبتلا
اولمشلر ایدی انکیچون ما اوذی النبی مثل ما اوذیت
دیو بو فراقده واذیته اشارت قلمشلر ایدی زیرا بو مرتبه
دعوت مرتبه‌سی فرقتدر اکرچه وصلتده ایسه لرده فافهم
سائر الاولیاء والمرشدین وقس علیه والله اعلم بالیقین
فقال سلطان العارفین مثنوی ، از نیستان تا مرا ببریده اند
وز نفیرم مرد وزن نالیده اند ، بو بیتده شرحین نیستاندن
مراد مرتبه احدیتدر اولسه ده قابل و مرتبه اعیان اولمغده
شامل و مرتبه احدیت اولدن بحثه دیرلر که حقایق شئونات
الهیه حضرت ذات مقدسه‌دن ودخی بعضیسی بعضیسندن
ممتاز اولمیه و اصلا لا علما ولا عینا وجوده کلمیه بو مرتبه
کان الله ولم یکن معه شیء و غنی من العالمین و کنت
کنزا مخفیا مرتبه‌سیدر غیب هویت و غیب اول دخی دیرلر

پس

پس بو مرتبه‌یه مبداء ظهورات حقایق شئونات اولدوغی
ایچون نیستان تعبیر ایلمک صحیح اولور بو مرتبه‌دن صکره
اولان مرتبه‌یه غیب ثانی و تعین ثانی و مرتبه اعیان ثابته دخی
دیرلر اعیان ثابته شول صور علمیه الهیه‌درکه هنوز دخی
رایحه وجودی استشمام ایتمشلردر لکن وجود علمی
ایله موجود اولوب بربرندن تمیز اولنمشلردر حقایق موجوداته
اول کلی مرتبه‌ده شئونات ذاتیه دینور بو مرتبه‌ده ماهیات
اشیا و اعیان ثابته و حروف عالیات تعبیر قلنور کما قال
الشیخ الاکبر رضی الله تعالی عنه ، نظم ، کنا حروفا عالیات لم نقل
متعلقات فی ذری اعلی القلل ، انا انت فیه ونحن انت وانت هو
فالکل فی هو هو فسل عمن وصل ، بو بیتک موجز مفیدک
معناسی بودرکه بز مرتبه علمده جمله اعیان ثابته‌دن شول
حقایق غیبیه و حروف عالیه ایدک که نقل اولنمدق یعنی
ایجاد تعلقی ایله موجود قلنمدق و بز تعلق ایله تجلی ایدک
قلدلرک ذروه اعلاسنده قلدلردن مراد اسما و صفات و اعیان
مراد امهات سبعه و ذروه سندن مراد اسماء ذاتیه و مفاتح
غیبیه اولا لا یعلمها الا الله انک شاننده بیورلمشدر پس
بو مرتبه ذاتیه‌ده جمیع افراد انسان بعضیسی بن سن سن و بز
سن سن و سن او لسن پس کلیسی اندر او در پس واصل
اولاندن سؤال قل که بو مرتبه‌ده متکلم و مخاطب و غایب
و واحد و متعدد عین واحدر بو اعیان ثابته‌یی

شیخ محمد سیلربن دخی حروف عالیات ایله تعبیر ایدوب
بیورمشلر شعر · لقد کنا حروفا عالیات · نزلنا فی
سطور سافلات · ظهرنا بعدما کنا خفیا · وصرنا الآن
کل الممکنات · وما الاکوان الا نحن حقا · فانا کائنات
ممکنات · الی اخره · اما حضرت مولانا بو مرتبه یه نیستان
تعبیر ایدرلر و اعیان ارواحی نیه تشبیه ایدرلر و بو عالمدن
منقطع اولوب تا عالم انسانیته کلنجه دیدکه هر بر عالمدن
ایلدوکی نفیر و نالدی تقریر ایدرلر بو معنانک توضیحی
بودرکه ابتدا حرکت جسمیه و میل ذاتیه کمال جلا و استجلا
اقتضا ایدوب مرتبه احدیتدن بو شئونات ذاتیه نک
بواسطة الفیض الاقدس مرتبه علمه کلدکلرنده هر بری
علی ما هو علیه علم ازلیده سبی اوزره ممیز اولدقده پس اسم مبدینک
باعثک تجلی سیله مرتبه نیستان اعیاندن دخی بونلری
قطع ایدوب عالم ارواحه کتوردکده اسما و صفاتک فاعله
و مؤثر اولدقلری جهتدن مردانه مشابه و اعیان ممکنات
قابله و منفعله اولدقلری حیثیتدن زنانه مماثلدرلر انک
تقریرندن انلر دخی لسان علمله ناله و افغان ایلدیلر نته کیم
کاملر بو معنایی نظمه کتوروب سویلدیلر · نظم
نی که اغاز شکایت میکند · زین جدائیها حکایت میکند ·
تا بنیع فرقتم ببریده اند · از نفیرم مرد و زن نالیده اند ·
کیست مرد اسماء حق و دود · کان بود فاعل در اطوار وجود ·

چیست

چیست زن اعیان جمله ممکنات · منفعل کشته ز اسما و صفات ·
چون همه اسما و اعیان بی قصور · دارد اندر رتبه انسان ظهور ·
جمله را در ضمن انسان نالهاست · که چرا هر یک ز اصل خود جداست ·
شدکیها بکیر شاحب الوطن · این بود سر نفیر مرد و زن ·
پس هر بر روح بو عالمدن الست خطابن کوشیده ایدوب
ربیلر بنی بیلوب هر بری استعدادی مقدارین بلی دیدوب
وجنود مجنده اولوب هر روح کندو نوعیله تعارف قلوب
و بربیلرنک بر نیجه فتوحات بولوب بو عالم ایله دخی کمال
انسیت حاصل اولدقده حرکت حسیه و میل ذاتیه نک کمال
ظهور و اظهاره توجهی بونلری بو عالمدن دخی اسم باعثک
حکمیله قطع ایلدیلر و عالم مثاله و عالم مثالدن دخی اجرام سماویه یه
کتوردلر پس رجال مرتبه سندن اولان عقول و نسا مرتبه سندکی
اولان نفوس انک فرقتندن لسان روحانی ایله نالیه کلوب معنوی
اه و افغان قیلدیلر و عالم مثالدن و اجرام سماویه ده دخی نیجه
عجایب و غرائب کوروب بو عالملرله دخی انسیت حاصل
اولدقده تقدیر علیم و حکیم انلری بو عالملردن دخی قطع ایدوب
عالم عناصر و موالید ثلاثه یه کتوردکده انک بو غربت و غفلتلرنده
ایریلوب اسفل السافلین رده اولندقده غربتنه مرد و زن کبی اولان
اسمان و زمین ملال و کریان اولدیلر کما قال عم روی فی حدیث
مرفوعا بکت السموات السبع و من فیهن و من علیهن والارضون
السبع و من فیهن و من علیهن لعزیز ذل و غنی افتقر بو اسماندن

وزمینک بکاسی ایت کریمه‌ده دخی واقع اولمشدر ولکن
انبیا و اولیا و مؤمنینک فراقنه کافر و عاصی اولنلر دکل
که بو دنیا انلره جنت کبیدر کما قال الله تعالی فما بکت علیهم
السماء والارض وما کانوا منظرین بو اسمان و زمینه فصحاء
مفسرین دخی عرض و زنه تشبید ایتمشلردر کما قال البیضاوی
فی تفسیره وانزلنا من السماء ماءً فاخرجنا به من الثمرات
رزقا لکم وخروج السماء بقدرة الله ومشیته ولکن جعل
الماء الممزوج بالتراب سببا لاخراجها ومادة لها کالنطفة
للحیوان او ابدع فی الماء النازل من السماء قوة کاملة
فاعلة وفی الارض قوة قابلة یتولد من اجتماعها انواع
الثمار پس انسان صلب سمادن بطن ارضه کلوب
اندنده دخی تولد ایدوب عالم نباتاته اندنده دخی عالم حیواناته
اندنده دخی مرتبهٔ انسانه کلورنته کم حضرت عالم جماددن
مرتبهٔ انسانه کلنجیه دک بو بیتلرله خبر ویریر مثنوی

امدن اول باقلیم جماد ۔ وز جمادی در نباتی اوفتاد
وز نباتی چون بحیوان اوفتاد ۔ نامدش حال نباتی هیچ یاد
باز از حیوان سوی انسانیش ۔ میکشید ان خالقی که دانیش

مثلا قوت فاعلهٔ سماویه وانلره نازل اولان مایله قوت قابلهٔ
ارضیه مجتمع اولوب بو ایکیسینک اجتماعندن نبات تولد ایدوب
اول نباتی باراده الله حیوان ییوب سخاصت وجسامت بولوب
بعده نباتک لطیفی و یا حیواناتدن حاصل اولان لقمه‌نک

نفسی

٨٠

نفیسن انسان ییوب هضم رابعک فضله‌سندن نطفه
حاصل اولوب حین مجامعتده صلب رجلده ترائب
مرددن چقوب بطن مادرده ممزوج اولوب اننه کیم بو حدیث
شریف طورا بعد طور مرتبهٔ انسانه کلنجیه دک خبر ویرور
عن ابن انفقا علی الروایة عنه قال ع م ان خلق
احدکم یجمع فی بطن امه اربعین یوما یعنی بردن
بریکوز ماده خلقتی که ماء رجل و ماء مرءه در رحم مادرنده
جمع قلنور قرق کوندن پس اول نطفتین ممزوجتین
شیء واحد حکمنده اولوب مادرک قوه جاذبه‌سی درحال
رحمه جذب ایدوب قوت ماسکه‌سی انی امساک ایدوب
و فم رحمی قبض قلدقدن صکره ید قدرت او ماء ممزوجی
قرق کونه دک تدبیر بجلهٔ ترتیب ایدر ثم یکون علقة مثل ذلک
اندن صکره قرق کونده دم غلیظه کبی اولور ثم تکون مضغة مثل ذلک
اندن صکره اول قرق کونده درحال چینمش ات پاره‌سی کبی اولور
ثم یرسل الله الیه الملک فینفخ فیه الروح اندن صکره الله تعالی
اول جنینه بر ملک ارسال ایلر پس اکا نفخ روح ایلر نفخ
بلی امساک ایلمکه صالح اولان جسمک بجو نفنده او فورمکه دیرلر
لیکن بو محلده ماده قابله‌یه حیات حقیقیه‌یی بالفعل افاضه
ایلمکدن کنایه‌در پس نفخک ملکه اسنادی مجازیدر زیرا نفخ
واحیا افعال الهیه‌در کما قال تعالی فاذا سویته ونفخت فیه
من روحی پس اول جنینده حیات بولدقدن صکره و مدتی

تمام اولدقدن صکره تولد ایلر بعد التولد بیوب ایچوب
و ایام طفولیتی کچوب عقل و تمییز صاحبی اولوب کندیده
بر شخص معین بولور اکر عنایت و هدایت الهیه یار ایسه
قبلدن ایسه مبداء و معادینی تذکر قیلور و بو عالم فانی
و غربت سرا ایلوب کندونی بوندن غریب کورر نیستن نیستاندن
حقیقتدن ایرالدوغی بیلوب بو هجرانده نی کبی نفیر و ناله قیلور
انکر درد عقل و دخی نفسی دخی انک نفیرندن ناله ایدرلر روحک
فراقی ایله دخی متأثر اولوب انک مرادی جانبنه کیدرلر و بو
مثنوی عقل و نفسک مردودندن مشابه اولمسنه حضرت مولانا اشارت بیورمشلر

ماجرای مرد و زن افتاد نقل — ان مثال نفس خود میدان و عقل
این زن و مرد که نفس است و خرد — درنکی بسته است نیک و بد

بعده بو مرتبه لردن ترقی قیلوب بر کاملک ارشادی ایله
مبداء و معادینه وصول بولوب تکرار ارشاداً للطالبین
بو عالم فراقه تنزل ایدوب احباب و اصدقاسنه نیستاندن مردودینه
حقیقتی ایرلیوب بو عالم غربته دوشدوکینی بونلره ارشاد ایچون
حرارت و کرمیت اه و نفیر ایله سویلسه بونلر دخی انک تقریرینی
مثنوی نفیر و ناله و انفعال قیلورلر بو ابیاتک مضمونی ایله مترنم اولورلر دیورلر که

حبذا روزی که پیش از روز و شب — فارغ و ازاده بودیم از طلب
متحد بودیم با شاه وجود — حکم غیریت بکلی محو بود
ناکهان در جنبش امد بحر جود — جمله ازخود زخود با خود نمود
واجب و ممکن زهم ممتاز شد — رسم و آیین دوی اغاز شد

کره کردم

٨١

کره کردم بارها او زین سفر — نیست از ما هیچکس مهجورتر

بو جمله معانی مذکوره • از نیستان تا مرا ببریده اند
مصراعنده کی نا لفظندن منفهم اولوردی بو معنای نیستاندن نداء
سبی قطع ایدلدن بری بنم نفیرمدن مرد و زن نالیدن در نیستاندن که
شمدی نالان اولالر دیمک اولور الحمد لله علی التوفیق مثل
هذا التحقیق فقال سلطان العارفین • مثنوی

سینه خواهم شرحه شرحه از فراق — تا بکویم شرح درد اشتیاق

پس بعد التنزل من مرتبة الحقیقة الی مقام الدعوة و البشریة
نی کبی دردمندان ماسوادن حالی و نفخات حقله مالی اولان مرشد
عالی رتبه بو عالمده انک کلامنی استماع قیلن و نیستان
حقیقته عرض ابداع ایدوب اسرارنی طالب اولان مردودینه
دیرلر که ای بو عالم فانیده محبوس قلنلر و نیستان حقیقی
مشاهده سندن محروم اولانلر بن بو سوزلری سویلمکده و
بو اسرار و احوالی شرح ایلمکه بر سینه نی کیمنه و بر سکینه
استرم که یا حقیقتنک فراقندن شرحه شرحه اولدی تا بویله بر
قابل و مستعد اولان کمسنه اول حضرته اولان اشتیاقی
سویلیم و انک اسرارنی بو صفتلو اولان کمسنه شرح ایلیم
اکر مستمع و مستفید بو مرتبه مستعد اولمز ایسه اسراری
باری یا کا باری سویلمزلر و درد اشتیاقی اکا شرح ایلمزلر مثنوی

این رسولان ضمیر رازکو — مستمع خواهند اسرافیل خو
تا دهانشان بجا که ناوری — از رسالتشان چه کویند بر خوری

هر ادبستانکی همی ایدبیند کامدندایشانز ایوان بلند

ایوان بلند نیستان حقیقی ومقام اصلیدر وبونلرک اصل اولی
یار حقیقی مطلبن بک دل وبکجهت اولمق وجملهنی انک عشقنده
ترک قلمق وسینه سنی بریان وکوزلرین کریان ودمبدم نی کبی
نالان اولمق وبوکونه صفتلر ایله تحصیل استعداد قلمقدر تا بونلرک
سرینه وسوزینه قابل اولهسن فاذا علمت هذا وجب علیک
اولا تحصیل الاستعداد وقابلیة ارشاد الاستاد وذلک انکسار
الفواد من الفراق وامتلاء الصدر من الاشتیاق حتی تعرف
مقال ارباب الکمال وتفهم اسرار اصحاب الاحوال ولذا قیل لا یعرف
ذا الحال الا ذو حال ولا ذا الکمال الا ذو کمال کما قال شیخنا سلطان
من کان من جنسنا وسائر الناس منکرون وقال ایضا نظم

پرسید یکی که عاشقی چیست کفتم که چو من شوی بدانی

فبعض الشارحین فی هذا البیت انتفس من لفظ شرحا انشراح
الصدر وکبر حجم الکتاب بالبسیط والتکرار وزعم انه بحر زخار
وبعضهم کحاطب اللیل لا یمیز الرطب والیابس والنافع والضار
فاعتمد علی اقوالهم ان کنت عارفا بکلام الکبار لان شرحهم
وتفسیرهم خارج عن دلالة اللفظ بالمطابقة او بالتضمن
او بالالتزام فاذا کان التفسیر خارجا عن هذه الدلالات لا یقبل
عند اهل الدرایة فافهم ولا تغفل اولکی بدی مرتبهٔ اعیانده
مرتبهٔ انساننده اولان سیر ونزولی بیان ایدر وبو بدی مرتبهٔ
انسانیده اولان عالمده مشتاق وتحصیل استعداد قلن وبونلره

بومرتبه

بومرتبه ارشاد ایدن کمسلرک حالنی بیتنی درر بو بیتک
عقبنده کلن بیتده مرتبهٔ انسانده بینه نیستان اعیانده اولان
سیر وعروجی بیان ایدر اولوری که بو بیتدر قال سلطان العارفین فی مثنوی

هر کسی کو دور ماند از اصل خویش باز جوید روزکار وصل خویش

بو بیت شریف بر تمهید مقدمه یه محتاجدر که اول مقصود در
ای اخی بلکل که ذات احد بک صور علمیه سنده هر بر تعینی صورتی
ایچون بر نسبت خاصه وار در که اول نسبتک جمله سنه نسبت
اسما دیرلر وصور علمیه اعیان ثابته دیرلر واعیان ثابته صور اسماء
الهیه یه اطلاق ایدرلر واسمادن مراد بو اسماء ملفوظه دکلدر
بلکه جناب حقک بر صفتله ظهوریدر بر اسم تعبیر ایدرلر انک ایچون
بو طائفه علیه نک قتلرنده اسم عین مسمادر مثلا علیم ذات
مع العلم وقدوس ذات مع القدسه دیرلر پس تعینات کلیه
وجزئیه دن هر بری اسماء کلیه وجزئیه دن البته بر اسمک
مظهریدر بعضیسی بر اسمک مظهریدر وبعضیسی بر نیچه اسمک
مظهریدر اما حقیقت انسان جمیع اسمانک مظهریدر مثلا کروه
ملائکه سبوح قدوس اسملرینک مظهریدر انک ایچون ونحن
نسبح بحمدک ونقدس لک دیدیلر وزمرهٔ شیاطین مضل
ومتکبر وعزیز اسملرینک مظهریدر انک ایچون فبعزتک دیو عزیز
اسمیله قسم قلدی وحقنده ابی واستکبر ایتی نازل اولدی
با حقیقت انسان بو جمله اسماء متقابله ومتضاده یی جامعدر
انک ایچون کاه مطیع وکاه عاصی وکاه قریب وکه قاصی اولور

اکرچه مختلفدر نکه احکامی حقیقت انسانیده ده ظاهر اولور
بحکم اسماء المختلفه هم اندن برشانله کارفرمالور لیکن هر بر
انسان علی حدة مرتبهٔ اعیانده حقیقتا بر اسمک مظهریدر اول
اندن حاکم و ربدر و اول انسان انک محکومی و مربوبیدر دایم الکالسان علمله دیرلرم
چند روزی هر کجا خواهی برو • بازگشت آخر کار در منم •
پس انک مبدائی اول اسمدر آخری دخی اکا منتهی اولور مثنوی
صورت از بی صورتی آمد برون • بازشد کانا الیه راجعون •
پس بو مقدمه عالم اولدیکه ایسه و اصلندر بیلدک ایسه بحکم
البدایة و النهایة و انطباق کل واحد منها علی الآخر سیر و
سلوک دوری اولور و نیستان اعیانده نزولی و ینه اکا
عروجی کدائره مفروضه متوهمه علی کرة دیو تعبیر
قلنور پس مرتبهٔ انسان نهایت تنزلات نصف قوس وجود و
بدایت نصف قوس عروجیدر انکیچون انسانه برزخ جامع
و مطلع الفجر دخی دیرلر انسان نهایت ظلمت شب کثرت
و بدایت روز وحدت واقع اولمشدر کما قیل • بیت •
هست انسان برزخ نور و ظلم • مطلع الفجر شو ازین گفتند هم •
پس بو سیر و جوعی و عروجی نک مبداء مرتبهٔ انسان اولدوکن
بیلدک ایسه بونی دخی بیلکه مرتبهٔ انسانده اعیانده و حضرتک
اصل خویشه دیدکی سیر ایکی نوع اوزره در بر نوعی
اضطراری و بر نوع اختیاری اضطراری اولان سیر
اولدرکه بر کمسنه بو نشوء دنیویده یارادیلنه اسم هادی
مقتضاسی

مقتضاسی اوزره عالم اصلیه توجه ایلمز و بو دنیاده اول
حقیقت ایله آشنالق کلمز بلکه مقتضای نفسی اوزره
سیر ایدر پس آخر الامر موت اضطراری کلوب اپی فنا
قلوب عالم اصلنه کیدر و لیکن اول حقیقتدن بهره دار
اولمز بلکه بو عالمدن آنی بلمدی ایسه اندن دخی بلمز و خیر
و شر کسب ایلدکندن ماعداهرنه ایسه غیری بر بهره بولمز اما
اختیاری اولان سیر اولدرکه سالک عالمی پادشاه شیخ
کامل طریق تصفیه سالک اولوب و تزکیه درونده اشتغال
قلوب حتی صفات عنصریه و نباتیه و حیوانیه دلدن قوپوب
و سرنی اغیار و ماسوادن خالی بولوب تا بتجلی احدیتله
باطنی منور اولدقده کندو اصل و حقیقتنی بو نشاده
بولور و بیلور یعنی بیلورو انوکله آشنالق قلور پس حضرت
مولانانک هر شول کیمسه که اصلندن دور قالدی بوزکار
وصلینی کیرو دیلردیه سندن مراد اصل بو معنا اولور فال سلطاننا
من بهر جمعیتی نالان شدم • جفت بدحالان و خوش حالان شدم
بو بیته کلنجیه دک مبداء و معاد و سیر و عروج و نزولنک
اسرار و احوالینی بیان ایلدیلر بو بیتده مرشد اولانلرک نیکه مرید
ایله الفت قلدقلرینی و انلره اسرار نیستانی قابل اولدقلرینی
بیان ایدرلر یعنی درونی کبی اغیار ماسوادن و نفخهٔ الهی
ایله مالی اولان بر مرشد عالی مرتبه و الی ولایته دیرکه بنم مرابت
سلوکده هر بر مرتبه ده اسرار نیستان حقیقتدن کویا اولدم

وعشقی احدیتی ایله نالان قلدم وهر بر مرتبه نک اهالیسنی
نیک وبد ایله خبط اولدم یعنی هر کس بکا کندو ظننجه یار اولدی
زیرا ما بعدنده اولان بیت بو بیته خبردر وبوده جایزدر که
جمعیتنده مراد جمعیت وعظ وتذکیر اوله وخوش حالاننده مراد
نیکوکاران اوله وبدحالاننده مراد اهل عصیان اوله پس
مذکر فان الذکری تنفع المؤمنین فحواسنجه نیکوکاران
اولان مؤمنلر انبیا واولیا مرتبه احدیتنه تذکیر ایدرلر واسرار
حقیقتی انلره تقریر ایدرلر وجانب رحمت وملایمته کیدرلر وتبشیر
وتذکیر ایدرکه عالم اصله تحریض ایدرلر وبدحالانک خوش حالان
اوزده تقدیمنده بر نیجه نکته عظیمه واردر هذا ما خطر لی اولسه ده
نظمده خلل کلمزدی اولا نکته بودر که ابتدا ارشاد وتذکیر انلره
لازم اولدوغی مذکر اولورلر وانلرک مرتبه ارشاد وتربیه ده
تقدیم اولنمه سی واصلاح ایچون مقدم انلرله صحبت قلنمه سنی
اشعار قلور ثانیا کیم بو فقیرلرک صحبت بربرکا ایله اولئک قوم
لا یشقی جلیسهم سعادتنه ایرلر وبونلر ایله جفت اولدلرکی
جناب حقدن هدایت ومغفرت کورنلرو بر نکته دخی بودر که
ارشاد وصحبته قریب ولان بدحال بعید اولان نیک حالدن بونلره
اقرب واولیدر زیرا بعضی عاصی ظالم لنفسه عجز وانکسارلری
سببیله رحمت وقربته واولیایه تعیینی اولورلر وبعضی خوش
حال طاعت وصلاحنه اعتماد قلمدوغی ایچون حقدن واولیادن
دور قلور بو نکته اشعار ایچون جناب حق جل شانه کلام مجیدنده

ظالم لنفسه مقتصد وسابق بالخیرات اوزده تقدیم قلوب
بیوردیکه قال فمنهم ظالم لنفسه ومنهم مقتصد ومنهم
سابق بالخیرات قال ابن عطا قدم الظالم لئلا ییأس من فضله
لانه لم یکن له شیء یتوکل علیه الا رحمته فاعتمد علی رحمته واخر
السابق لیعلم ان المنة هی علیه حیث وفقه لذلک وان لا
یؤمنه ذلک من طرده پس بو اجلدن مرشدان الهی نیک وبد
ایله صحبتنی ونصیحتنی دریغ ایتمیوب هر بر بنه بحسب استعدادهم
نیسنا حقیقتنی سویلرلر واول جانبه بونلری دعوت ایلرلر
ولکن هر کس کامل اولمدوغی تقدیرجه بونلری انجق کندو ظننده
یار اولورلر وبونلری کندو محبلری بیلورلر اما کوره قیاس قلور
نته کیم بیورمشلر قال سلطان العارفین فی مثنوی
هر کسی از ظن خود شد یار من ۞ از درون من نجست اسرار من
یعنی نی کبی نغمات حقله الحاقلی ومرشد بو نی تعبیر ایلر کرچه
بن اسرار حقیقتی هر بریندن سویلدم وبدحالان وخوش حالان ایله
صحبت ایلدم ولکن بونلردن هر بری کندو ظننجه باکه یار
اولوب بنم درونمده اولان اسراری دیلمدی ومقصود
بالذات نه بیلمدی زیرا ظن ایله بر شیئک حقیقتنی بلنمز
وسری فهم اولنمز بلکه هر شیئک حقیقتنی بلمکه وسرینه واصل
اولمغه علم کرکدر کما قال الله تعالی ان یتبعون الا الظن
فان الظن لا یغنی من الحق قال البیضاوی فان الحق
هو حقیقة الشیء لا یدرک الا بالعلم والظن لا اعتبار

في المعارف الحقيقية فاما العبرة في العلميات حتی شيئك
حقيقتني دیمک ایله تفسیر ایلدی بر شيئك حقيقتي نفس
الامرده اولدوغي ماهيتنه دیرلر بو ایسه ادراک اولنمز الا
علم اليقين ایله پس ظنك معارف حقيقيه ده اعتباري
يوقدر ظنك اعتباری علميات وشرعيات وعرفانياتده در
ومعارف حقيقيه بونلرك اصطلاحنجه اشيا ایچون ثابته
اولان ماهيته اشيايه دیرلرکم جاعلك جعلی اکا تعلق
قلميه اما معارف غير حقيقيه مثلا مباحث شرعيه وعرفيه کبي
بونلرده ظنك اعتباری واردر پس اولياءنك درونلرنده
اولان اسرار حقيق ولطايف حقايقدر وظن وقياسك بونده
مدخلی يوقدر انکچون پيغمبر عليه السلام اياکم والظن فان
الظن اکذب الحق لطن بيوردي پس اولياءنك اسرار
درونلرنه واصل اولمق دیلين کمسنه یه لازمدر که ظنی ترک ایليه
وبونلرك علمندن علم تحصيل ايليه حتی بونلره یاررازدار
ومحرم اسرار اوله ودرونلرنده محزون اولان انوار وكلام کبار لرندن
مدفون اولان رموزده يول بوله زيرا بونلرك اسراري
دورده کلدکلری علمی اولمدقلرينه بيورلر قال سلطان الواصلين مثنوی
سر من از ناله من دور نيست • ليک چشم وگوش را آن نور نيست
بو بيت شريف کاتب سؤال مقدرك جوابيدر وبو نی ناله دن مراد
گفتار باصوابيدرکه سؤال لازم کلدی که بونلرك درونلرنده
اولان اسرار بر نيجه حبست وجوابي نه وقلبلرنده اولان
معارف

معارف حقيقيه بی بز نیجه فهم ایدرلوم جواب ویردلرکه
درون نی کبی باسواددن خالی اولان ولی کامل بو کلامي
تالی اولورکه بنم سرم بنم کلام مملو دور دکلدر زيرا کلام
متکلمک صفتيدر تبيين صفت موصوف وکلام متکلمه دلالت ایلدکیچون
نظم کلام منبع اولور معلوم کشینک کندو مقدار يکه
نثر دیمشلر ونطق اسرار حقيقيه به علامت اولدوغيچون
نظم سوزنلری اکلنور دایم ولينك بونجه اسراري
دیو تعبیر قلمشلر وانلر غزل خوش نهانی خاهم کشت دیلر
بو معنایه مشير اولمشلردر نته کیم بو معنايه بر شاهد داخي حضرتی
مولانانک مثنويلرنده وارد اولمشدر بر کوک اولحضرتي یاد الله
خطابا بيورمشلر یاران من این جسم نیستم که در حضور شمایم
بلکه من ان ذوق خوشیم که از کلام من در باطن من پیدا
من بر می زنند الله الله ان ذوق راکه بیابید وان خوشی راکه
بچشید غنیمت دارید وشکر ها کنارید که من ان ذوقم ام
پس قاري کفتار انبيا واولياء تالی کلام سعادت انجام خدا
اولان متکلمک انوار ذات واسرار صفاتنه مطلع اولمق استر
ایلینه کلامه لرينه نظر قلسونده ومناظر کفتارلرنده اسرارلرينه
واقف اولسون انکچونده امام جعفر بن محمد باقر رضی الله عنه سویلمشلر
قال لقد تجلی الله لخلقه في کلامه ولکنهم لا يبصرون يعني حق تجلي
الهي مطلع کلام ربانيده پيدا وهويدادر ولکن بصر بصیرت
خلوت انک مشاهده سندن نابيناءدر کذلك اولياءنك دخی کلام منبع

جناب حق متجلی و انلرک کفتارندن اولان اسرار و انوار حضرتی بر ودر کاردر
ولکن خلقک چشم و کوشنده اول نور یوقدر که بونلرک ایدیکی
کفتارلرندن اولان وجه اسراری مشاهده قیلهلر و کفتارلرینک
باطنلرینک انوارینه مطلع اولهلر اما اول عارفلر که چشم و کوشنده
نور معرفت وار در انلر اولیاالک کفتارینک اسرارینه مطلع و واقف
اولورلر و حالت درونده شعور بیلورلر و متکلم اولان ولی
اکر حیاتده ایسه انک وجودینی مانند درخت موسی یا خود
نای ذات الله برنای پر نواکبی عد ایدرلر و انکه خلقتنده
ظهور کلی انوار و اسراری حقه بیلورلر و نای خلقتی صدر
قلوب کفتاری فحوای ان الله یقول علی لسان عبده وجود
مطلقه استماع قیلورلر و اکر متکلم حاضر دکل ایسه بلکه کلامی
کتب صحایفده مسطور ایسه اول مسطوره اولان کلماتک
مناظره انک سرینه واقف اولورلر و حقیقته اطلاع بولورلر
زیرا بر شیئک اعیانده وجودی و اذهانده وجودی و عبارتده
وجودی و کتابتده وجودی وار در پس فانی الکتابه مافی العبادت
دلالت ایدر و مافی العباده مافی الاذهانه و مافی الاذهان مافی العیانه
دلالت ایدر پس کتابتده اعیانه واقف اولورلر بلکه جمیع اشیا
حقه قایم اولدوغی حیثیتله کتابتده و عبارتده و اذهانده و اعیانده علی الاطلاق جناب حقی مشاهده قیلورلر و نایک بنم سرم بنم نالمدن
دور دکلدر دیدوکی بو معنی اولور اما حقی بر پرده ملاحظه و
مشاهده قیلمیان قلب بو معنادن غافل اولور انکچون جناب حق
جل شانه

جل شانه کلام مجیدنده موجود اولان ذکری عبرت بشیر عهد البری
قلب عظیم مالکلرینه و القای سمع ایلین مشاهده صاحبلرینه
مخصوص بیوردی که قال ان فی ذلک لذکری لمن کان له قلب
او القی السمع و هو شهید یعنی بو قرآن عظیم الشانده قلب
عظیم صاحبی ایچون بو عظه و ذکر حق وار در و بلخود ظاهرا
و باطنا حاضر اولدوغی القای سمع ایلیه کیمسنه ایچوندر پس چشم
قلبی و کوش دلی پر نور اولمیان کیمسنه قرآنده اولان اسراری
و اولیاالک کفتارنده اولان اسراری مشاهده قیلمز قال سلطان العاشقین
تن ز جان و جان ز تن مستور نیست لیک کس را دید جان دستور نیست
بو بیت شریفا و لکن بلبیه تمثیل طریقیله تن و جاندن تعریف در
یعنی نیکیکه الله حق و مظهر فیض مطلق اولان محققلر دیرلر که
بزم سر بیمر بزم کلو بمزدن دور دکلدر نته کیم تن جاندن و جان
مستور دکلدر لکن بر کیمسنه جانی کورمکه دستور دکلدر اکرچه
جانی کوزیله کورملر و لکن تدبیر و تصرفنده خواص و کمالاتنی
جهتنده مستور دکلدر بو حیثیتله بلکه ایدینه سنده جمال روح
نمایاندر اما ماهیتنده قل الروح من امر ربی دیمکله قرآن عظیم
الشانده خبر و برلدوکی نیجه کاندر هیچ کس بو حقیقت روح نبله
بلده مشدر و انک ماهیتینه واقف اولمامشدر انکچون هر کس
عقلی یتدوکی قدر انده کلمات مختلفه سویلمشدر انکچون متکلمینک
بعضیلری دیرلر که روح بر جسم لطیفدر بدنده سریان ایلر ماء
ورد کور ده و دهنک سمسمده و نارک حدیده سریانی

ايله وكي كبي وعليه اكثر المتكلمين بر اهل السنة والجماعة متكلمين
ديرلر كه روح عبارتدر شول اجسام نورانيه وسماويه‌دن كه تغيّر
وتبدّل وتجزّي قبول ايلمز مثل ضوء الشمس فجوف بدنه مكوّن
وسوري اولمسا اول اجسام شريفهٔ الٰهيه باذن الله نافذ بدن اولور
مثل نفاذ النار في الحديد وماء الورد في الورد والدهن في السمسم
بو دخي اول كي سوزه مشابهدر وقال بعضهم الروح جوهر لطيف
قائم في كثيف البصر في الحدقة وفيه نظر وقال الجنيد الروح شيء
استأثر الله بعلمه لا يجوز عنه العبارة يعني روح الله تعالينك علمنده
مستقل اولدوغي شيلردندر انده عبارت جائز دكلدر صدر قونوي
حضرتلري ويسئلونك عن الروح قل الروح من امر ربي
آيتينك تفسيرنده بويورر لكن سؤال اولنورسه كه حضرت معادن
علوم وينابيع فهوم ايكن كشف حقيقت روحدن نيچون منع اولندي
الجواب ولرزماننده سائل اولنلر قوم يهود ايديلر اكي على طريق
الامتحان قريشه ديديلر كه پيغمبركزدن اوچ نسنه سؤال ايلك اصحاب
كهفي وذو القرنيني وروح اكر بو جمله‌دن خبر ويررسه نبي دكلدر
واكر بعضيسندن خبر ويروب بعضيسندن سكوت ايلرسه صحيح
پيغمبردر ديديلر وسكوت عنه اولنان روح مراد ايدلرسه حضرت عم
اصحاب كهف وذو القرنينك قصه‌لريني بونلره بيان ايليوب
سر روحي ابهام ايلدي وهو المبهم في التورية روح حقنده
مشايخك وعلمانك چوق كلمات مختلفه‌سي واقع اولمشدر اما بونه
كلمات بو نقل اولنانلردر ولكن بو فقير روحي بو كونه تعريف

ايسه كه

ايلرم كه روح اسم حقك بر توري وتجلي‌سي بر نور الٰهيدر عالم
امردن داخل بدن وخارج بدن دكلدر وبدنده متصل وبدندن
منفصل دخي دكلدر بو تعريف اولنان روح الٰهيه‌نك بدنده
لطافت اختلاطدن حاصل اولان بر لطيفه‌سي واردر كه بدنك
جميع اعضاء واعصابنده وقلبنده مثل سريان النار في الحديد
والدهن في السمسم سرايت ايدر وحامل قوى وحواس اولوبدر
پس بو روح حيوانينك بدنه نسبت كمال لطافتي اولدوغي
اجلدن روح الٰهينك مشيتي اولوب بدنده تدبير وتصرف
قلور وحسن جمال وربّي سنده اخذ ايلدوكي علم وكمالي هر نه
قدر ايسه روح حيواني واسطه‌سيله بدننده مظهر اولور پس
عالم وعارف اولان كيمسنك اقوالي وحالي واداب ونظر قلور
انك بو ظاهرده كورينن آثارندن اسرارينه مطلع اولور روح
حقله اولان آشنالغي ومعامله‌سي وماهيتني بيلوب بو ذكر
اولنان جهتدن روح تنده مستور دكلدر زيرا انلدن كورينن لطافت
وملاحت اولسون وباخود بلاغت وفصاحت وعلم ومعرفت
وصنعت اولسون رازلردر اما حقيقت جهتندن روح بو
كوز ايله كورلمز ولكن ديده حق بين ايله كورلمكدن منع اولنمز زيرا
مشاهدهٔ حق ايليجي چشم روحي مشاهده ايلر قال سلطان العارفين
آتش اين نايكه نايي نيست باد * هر كه اين آتش ندارد نيست باد
نيكه بو روحي ماسوادن خالي ونفحات الٰهيه‌دن مالي اولان
مرشد عالي كهتند كهتار پر انواع حقنده على طريق الاستعاره

بو کلامی تالی اولوب بیورمشلرکه بو نایک صداسی یعنی اولیای
خدانک کلامی بر آتش سوزندر و حرارتده هستندر و کرمیتدر
تننده درکه غل و غش و ماسوادن درونی احراق و ازاله ایلر
و ظلماتی بطونی گیدروب انارت و اضاءت قلوب و هوای
نفسدن حاصل اولان قیل و قال پر و بال گبیدر کلدرکه جناب
حق کلام مجیدنده رسولنک نطق شریفی حقنده و ما ینطق
عن الهوی ان هو الا وحی یوحی • بیوردی پس اولحضرته
وارثت کامل اولنلرک نطقنده دخی بو آیت کریمه نک معناسی
شامل اولور زیرا کامل و مکمل اولان اولیانک دخی بانکی و
صداسی هوای نفسدن دکلدر بلکه وحی الهی و الهام ربانیدر
پس هر کیم بونلرک سوزندن اولن سوزی طوطمیه و بو جانشیندن
بر لذت طتمیه فنا اولسون و بو قلوب بولسونده فنادن تجلی
اقتباسه و آتشدن نور اولیایی القاسه وسیله بعضیلر فهم
حضرت مولانانک نیست باد بیوردقلرین دعا زعم ایتمشلر
و تأویل ایدوب بیانه کیتمشلر خبرلری یوقدر که طریق اولیاده
مقصد اقصی و مطلب اعلی یوق اولمقدر نته کیم بیورمشلر
چیست معراج فلک این نیستی • عاشقانرا مذهب و دین نیستی
کارگاه گنج حق در نیستی • غره هستی چه داند نیست چیست
هر کس بو یولده فنا بی معنایه بقا بولور و بو قولده خلاص اشتیاق
اولور فاذا کان کذلک طریق اولیاده و السنه اصفیاده یوق
اولمقده خبر لوده عا اولمز قال سلطان الواصلین

آتش

آتش عشقست کاندر نی فتاد • جوشش عشقست کاندر می فتاد
بو بیت اولیانک درونندن و کلامندن اولان آتشنه آتش دیرانی
بیان ایلر بیورمشلرکه آتش عشق الهی در کدرونی ماسوادن خالی
اولان کبارک قلبلرینه واقع اولدی و انلر بو آتشله معشوق بابلده
ماعدا ییی احراق قلدی بیت عشق آن شعله است کو چون برفروخت
هر که جز معشوق باقی جمله سوخت • عشق شول افراط محبته دیرلر که
عاشقک جسم و جاننه و جمله قواسنه و جنابنه داخل اوله و معشوقدن
غیریسنک دیدیکی دلنی بالکلیه محو قله نته کیم شیخ اکبر حضرتلری
فتوحاتده بو کونه تعریف ایدوب بیورمشلر قال الشیخ العشق
افراط المحبة وکنی عنه فی القرآن شدة الحب فی قوله
والذین آمنوا اشد حبا لله وقوله تعالی قد شغفها حبا
ای صار حبها یوسف علی قلبها کالشغاف وهی الجلدة
الرقیقة التی تحتوی علی القلب وهی ظرف له محیطة
فالعشق التفاف الحب علی المحب حتی خالط جمیع اجزائه
واشتمل علیه اشتمال الصفقة وقال فی محل اخر فاذا عم الحب
الانسان بجملته واعماه عن کل شیء سوی محبوبه وسرت
تلک الحقیقة فی جمیع اجزاء بدنه وقواه روحه وجرت فیه
مجری الدم فی عروقه ولحمه واتصلت جمیع اجزائه جسما
وروحا ولم یبق فیه متسع وصار نطقه به وسماعه منه و
نظره فی کل شیء الیه ولا یری الیه شیئا الا ویقول هو هذا
حینئذ یسمی ذلک الحب عشقا کما حکی عن زلیخا انها افتصدت

فوقع الدم في الارض يوسف حيث سقط الدم الجريان ذكر
يوسف مجري الدم في عروقها كلها وهكذا حكي عن الحلاج
لما قطعت اطرافه انكتب بدمه في الارض الله الله حيث
وقع ولذلك قال رحمة الله عليه بيت ما قد لي عضو ولا مفصل
الا وفيه لكم ذكر ومحبة • وهؤلاء هم العشاق الذين استهلكوا
في الحب هذا الاستهلاك • پس روحه اوليايه واقع اولان
بو آتش عشقدر كه محبوبدن ما سوا غيريني بونلرك درونندن قومز
وكذلك جوشش عشقدركه بونلرك خم قلبنده اولن مي معانيه
دوشوب واول مي معاني بو ذوق ايله جوشه كلوب بونلرك باشندن
آشوب بونلر درا اول حيندن اول شراب نابي اقداح الفاظه
قويوب شاربه مي محبتله ماليه لر انلر دخي اول مي معاني
كوش كوشلري ايله نوش ايدرلر و مست و مدهوش انك ميخانه سي بو
بولنه كيدرلر و بر معناي لطيف دخي بودركه ميدن مراد
هر كسك روحيدر اولسه اكا ذوق ونشاط وبردوكي خمدن مراد وجودندن
هرانده برشانده غلباتي قلدوغي مده بسه ايله جابودر پس هر كسك
روحنده دوشن جوشش محبت ذاتيه نك جوششيدركه بحكم
فاحببت ان اعرف هر كسك وجودي كوبنه سرنانه قلدوغي
انك ميجانش بو كونه نشانه غلباتي قلمشدر و اول محبتك
جنبش و خروشيدر كه نظام عالم وانتظام بني ادم حاصل
اولمشدر قال سلطان العارفين وبرهان الواصلين
في عرفه هر كه از يار خبر بريد • پردهايش پردهاي ما دريد •

بو بيت

بو بيت شريف درونلري اسرار حقله پر انوار اولان كبار بحسب
الحقيقه يارده راني تذكر ايلرسويرلر نيجه كيمسي درونلري ما سوادن خالي
اولان مرشد وهاديلر سول عاشق زارلر يارده يرلوكه دوكلي
يارنك وجميع كارده يارنك منقطع اوله بلكه كندو نفسنك و جمله
هوا و هوسنك كندر قلد ماكم بو وجهيله انلرك صحبتنده وارشادنده
بولنه بوله حتي انلر دخي من حيث الحقيقه انلرله يار اوله زيرا
كبار براي مصلحت وقت اكثر ما سلر دخي بحسب الصوره يار اولورلر
ولكن • همنشينت من نيم سايه منست • مفهوم من تذكر قلورلر
پس بونلرله مناسبت وجهيله تقبل وانقطاع شرطيدر وجهينه
امر الله نبيه عليه السلام ارشادا للطالبين واذكر اسم ربك و تبتل
اليه تبتيلا اي ادم علي ذكر الله ليلا ونهارا وانقطع العبادة
وجرد نفسك عما سوا الله مصرع ثانيده نك پرده لرندن مراد
مقاماتدر اوليادر انچون علم موسيقيده واصطلاح مطربانده
سرود ايلدكلري مقاماته پرده تعبير ايدرلر نته كم مقام راست و
مقام عراقه پرده راست و پرده عراق ديرلر و پردهاي ما دريدن
پرده لرندن مراد سالكك حجابات نوراني و ظلماني اولان پرده
لريدر پس بو تقديرجه معنا بودركه نفي مشابه سندن الحق
ومظهر فيض ذات مطلق اولان مرشد اول طالب مستعدك
يار يدركه دوكلي يارنك منقطع اوله و نفسنك و هوا و هوسنك
نجات بوله اول مرشدك مقامات عاليه و مراتب سميه و سفينه سي
برزم حجابات نورانيه وظلمانيه مزي هتك ايلدكي و اسرار حقي

وانوار ذات مطلقی هر مرتبه دن بزه کشف ایدوب سویلدی
پس سالکه ابتدای حالده مراتب الهیه دن هر بر مرتبه بر پرده
قویدر اول وقته دکه اکا جمیع مراتب الهیه نک اسراری عالم
اولور مرشد مرتبه مرتبه سویلیه و روحانی و جسمانی هر ملکک
حقیقتنی اکا کشف ایلیه اکا یقینی نکورکه شیخک مقامانی اکا
حجاب اولان مرتبه لری هتک ایدوب عینی اول حجابلر نورانی
وظلمانیدن بری اولوب مشاهده قلور وغیری کوردوکنی عینی لولور شنوب
همچو نی زهری و تریاقی که دید همچو نی دمساز و مشتاقی که دید
بو بیت شریفده زهر قهردن و تریاق مهردن استعاره در تقدیر کلام
درونی ماسوادن خالی اولان مرشد عالی کبی قهر و لطیف صاحبی
کم کوردی یعنی بونلر کبی زهر و تریاق معدنینی کیمسه کورمشدر
زیرا مرشد خلیفه حقدر و خلیفه کامل اولدرکه مستخلفک وجوب
ذاتیه دن هر نقدر صفات متقابله و اسماء متضاده سی وار ایسه
انکله متصف اوله کما قال الشیخ نظر جمیع ما فی الصورة الا الهیة
من الاسماء فی هذه النشاة الانسانیة فحازت رتبة الاحاطة
ولهذا کان ادم خلیفة ای لاجل حصول هذه الجمعیة صار
خلیفة فی العالم ان لم یکن ادم ظاهرا بصورة من استخلفه
فما یکون خلیفة فی العالم پس جناب حق جل شانه نیجه قهر و
لطف ایله متصف ایسه بونلر دخی بو صفتلرله متصف اولوب
شریعت و طریقت مقتضاسی اوزره محل لطفده لطف
و محل قهرده قهر ایدرلر مؤمن و موحد اولنلره تواضع و ملایمت

وکافر و

وکافر و فاجر اولنلره شدت و غلظت جانبنه کیدرلر کما قال
الله تعالی فی شان اصحاب رسول الله ع م اشداء علی الکفار
رحماء بینهم پس اصل فی الحقیقة کمال بو صفتینی شفا بالتمام
ایله متصف اولوب مستحق مرحمته مرحمت و مستوجب قهره قهر قلمقله
وضع الندی فی موضع السیف کوضع السیف فی موضع الندی
بیت اذا انت اکرمت الکریم تملقا واذا انت اکرمت اللئیم تمردا
دیو تحقیق ایتمشلردر انکچون جناب حق جل شانه حبیبنه کفار و
واهل نفاقه غلظت و شدت ایلمکه امر ایدوب بیورمشلر که
یا ایها النبی جاهد الکفار والمنافقین واغلظ علیهم
یعنی ای نبیم کاه انکار کفار شعار و حق کردار و اهل نفاق ضلالت
شعاره ملایمت و ملاینت ایلمه که بونلر محل لطف دکلدر بلکه
اجرای حدود ایله مجاهده و غلظت و شدت ایله معامله
ایله که بونلره اولی بودر حضرت رسولک ع م ذات شریفلری
نیک و بد بلکه هر احده بونلرده مقدم ملایمت و احسان اوزره
ایدی جناب حضرت بو خصلتی علی العموم هر کسه اجرا ایلمکه روا
کورمدی تا کیم هر حقی ذی حقه اعطا ایلمش اوله و اوصاف
مستخلفه ایله اتصافده کمال اعتداله معتدل اوله و اول
حضرتک کمال حلم و ملایمتلری بو ایتی کریمه دن قیاس ایله که
جناب حق اکا غلظت و شدت ایله دیو امر ایلر و حضرت موسی نک
ذات شریفی فهم ایله که جناب حق انلره و قولا له قولا لینا
دیو لینت و ملایمت امر ایلر پس معلوم اولدی که کامل و مکمل

اولنلر بو زهر و تریاقی عبارت اولان صفتلری متقابلتی ایله
متصف اولمق ممدوح ایمش بو اجلدن حضرت مولانا نیک
الله حق اولنلری مدح ایدوب نیکی زهر و تریاق کبی کوریشدر
بیورملر و دخی بونلر کبی طالب حقده مساز و مشتاق کبی کورینورلر
دبو اداقلرنده کم حضرت عمر زمان شریفلرنده صکره کلن امتنه
واشوقاه الی لقاء اخوانی دبو عرض اشتیاق ایلمشلردی
کذلک اول حضرتک وارثلری دخی طالب حق اولنده مساز و مشتاق
اولوب بو خصلتده طریق حقده کیدرلر والله اعلم قال سلطان العارفین
نی حدیث راه پر خون میکند ● قصه‌های عشق مجنون میکند ●
یعنی ولی کامل و مرشد فاضل اولنلر پر خون اولان طریق
عشقک سوزینی سویلرلر و اولمزدن اول اولمنک سرینی نقل
ایلرلر و بو راه عشقه پر خون تعبیری انکچوندر که البته
عاشق اولمینجه رتبه سنی کورمز و محبوبنه ایرمز پس طریق
عشقک نتیجه سی موت ارادی و قتل اختیاریدر کما قال ابن الفارض
هو الحب فاسلم بالحشا ما الهوی سهل ● فما اختاره مضنًی به وله عقل ●
وعش خالیا فالحب راحته عنا ● واوله سقم واخره قتل ●
وان شئت ان تحیی سعیدا فمت به ● شهیدا والا فالغرام له اهل ●
وقل لقتیل الحب وفیت حقه ● وللمدعی هیهات ما الکحل الکحل ●
و حضرت مولانا بشنیدن جلدده بر حکایه ایراد ایدوب بیورمشلرکه
بر عاشق معشوقنه انک بولنمه ایلدوکی وفاسنی و غم
و هجرانی اولان صفاسنی دیکجه قائم و کوندزلر صائم

اولمسی

اولمسون عبادلری و بونک کبی عبادات و طاعات هر نه ایسه
معشوقک مرحمتی ایچون احصا ایدوب سویلدی پس معشوق
دخی انکا بو کونه جواب ایلدی بیت کفت معشوق این همه کردی و لیک ●
کوش بکشا بهن و اندر یاب نیک ● انچه اصل اصل عشقست و لاست ●
آن نکردی این چه کردی فرعهاست ● کفتش آن عاشق بکو آن اصل چیست ●
کفت اصلش مردنست و نیستیست ● پس وصلت یاره موت
اختیاریه مربوطدر و محبتک نتیجه سی اولمکه منوطدر
انکچون جناب حق جل شانه حدیث قدسیده بیورمشلر
من احبنی قتلته ومن قتلته فعلی دیته ومن علی دیته
فانا دیته بو اجلدن حضرت مولانا بو راه عشقه پر خون
تعبیر بیوردی اکرچه بر راه پر خونند اما معنا عشاقه
پر خوانند وانما الحیوة فی الموت فحواسنجه بونلر اولمک
آب حیوان و حیات جاوداندر و دخی اولکبار مجنون
عشق بی‌پروردکار اولان عاشق زارلرک قصه لرینی سویلرلر
ویر فحوای لا یکمل الایمان احدکم حتی یقول الناس
انه مجنون ● بونلر ناس بر وسواس زعملرنجه مجنوندر
بحسب عندالله و عند انبیائه بونلر کامل العقل والایمان
بر ذو فنوندر نته کم جناب خالق بیچون حضرت رسالت
پناه حضرتنه کافرلرک حکایت ایدرلرکه و یقولون انه
مجنون انک امورنده متحیر اولان عقللرنده و شان شریفنی
بلمدکلرندن اول حضرته تحقیق بو مجنوندر دیدیلر

بو عاشقلرک دخی عقل و سمتی اهل دنیانک عقلندن اوزاده غنیدر
انلری مجنون زعم ایدرلر فی الحقیقه دیوانه لک بونلره کندیلر کیدرلر
او سبب دیوانه کز دیوانه نشد * هر عسس را دیده در خانه نشد *
هر چه غیر از شورش و دیوانگیست * اندرین ره دوری و بیگانگیست *
ذاکه این دیوانگی عام نیست * طب را ارشاد این احکام نیست *
قال سلطان العارفین * محرم این هوش جز بیهوش نیست *
مر زبان را مشتری جز گوش نیست * یعنی بو ذکر اولنان هوشک محرمی
دگلدر الا عقل معاشدن بیهوش اولنلر و اهل دنیایه پیغمبر عم
کبی * انتم اعلم بامور دنیاکم * دنیلدر زیرا حکمت
الهیه هر شی بر شیئه لایق و هر کسی بر مصلحته سابق
قلمشدر مثلا زمانه طالب و مشتری اولن کوشدر کذلک
بو هوشه کلنه عاشق محرم اولان بیهوشدر کما قال ابو یزید
البسطامی علم الله استعداد عباده فمنهم من لم یصلح العشق
والمحبة فشغلهم للخدمة والعبادة فهم العابدون والزاهدون
ومنهم من یصلح للمحبة فاختصهم لمحبته فهم العاشقون الوالهون
قال سلطان العارفین * هر کسی را بهر کاری ساختند *
میل آن را در دلش انداختند * پس بو هوشه محرم اولیمیدن
لابد لازمدر که بیخودلق شرابی ایچه و مست اولوب کندندن
کچه حتی محبوب حقیقی اکا بر قپویی فتح ایده باجدین حضرت
مولانا بو هوشه محرم اولان عقل جزویدن بیهوش قلوب
کیمسه لر ایدوکن بیان ایلدی وکندی صکره کونلری عقل معاش

غمزه

غمزه ضایع اولی کیمسه لرک حالنی علی قاعدة اسلوب الحکیم
تقریر ایدوب بیورلر قال سلطان العارفین ببیت
در غم ما روزها بیگاه شد * روزها با سوزها همراه شد *
بو بیت شرحنده اسلوب حکیم قاعده سی امرزده در اسلوب حکیم
اولدرکه بر علیم کیمسه بر نیجه کیمسه یه ارشاد و نصیحت قلدقده
اغماض نصح ایچون انلر مابیننه کندوزینی ادخال ایلیوب
نصیحتی اولا کندو نفسنه سویلیوب انلره تعریض ایلیه
وا اول قومه بو اسلوب اوزره کلام حکمت امیزی سویلیه
کما ورد هذا الاسلوب فی القرآن قال الله فیه حاکیا عن حبیب
النجار ومالی لا اعبد الذی فطرنی والیه ترجعون
اول زمانده که حبیب نجار حضرتلری قوم انطاقیه یه
حضرت عیسی نک کوندردکی رسللرن خبر الدقده مغارده
چقوب بونلره کلوب ارشاده کمال تلطف مراد ایتمکله اولا
نفسنه تعریض نصیحت ادخال ایدوب انلره علی وجه التعریض
والتصریح دیدیکه ایا بنم ایچون نه شی وار در که بنی یرادن
وار ایلیین الهه عبادت ایتمیم حال بو که سزک جمله کز
اول حضرته راجعدر اما مقتضای ظاهر بوایدیکه
ومالکم لا تعبدون الذی فطرکم والیه ترجعون
پس بونلره اغماض نصح و کمال تعریض ایچون بو قاعده اختیار
اولنوب بو اسلوب عدول اولندی * قال سلطاننا
خواهی این معنی شود بر تو عیان * مالی لا اعبد از قرآن بخوان *

میکند تعریض آن مستکبران ٭ که بر ایشان شبکی ابد کران
بکذر هدار بی رهی از ره روند ٭ همچنین واصل نشسته پیش یار
میکند از هجر نالشهای زار ٭ تا شود مجهود و محروم از وصال
واقف از هجران پر رنج ملال ٭ روی بر تابد ز ظل احتجاب
زود بشتابد سوی حسن المآب ٭ حضرت مولانا بو قاعده نی
حضرت مثنویده چوق محلده اجرا ایدرلر نته کیم بو ارادن معلوم
اولنه کیم بر محلده دخی بیوررلر **مثنوی**
چون ننالم تلخ از دستان او ٭ چون نیم از حلقهٔ مستان او
چون نباشم همچو شب بی روز او ٭ بی وصال روی روز افروز او
بو ذکر اولنان قاعده اوزره حضرت مولانا بو بیتی دخی
ادا بیوررلر که بزوم اول هوشده محرم اولمز غمندن و نایافته لک
المندن کونلر بی نیکاه اولدی سوزکلر ایلن همراه اولدی
اما مقتضای ظاهر بو ایدی که م در غم ما روزها بیگاه شد
دیلوردی پس بو اسلوبدن عدول بو ذکر اولنان نکته یی
اشعار ایچوندر ظریفی حسن بو معنای فهم ایتمیوب روزها
مرشد کامل اولنلردن استعاره دیر بو کونه تعبیر ایدرکه
اولیاء عظام چند و مرشدان که نشستند در ارشاد کردن ما غم
خوردند بو سوزک بو کلامده مناسبتی یوقدر و بونک
شرحنده سروری دخی غیری خطا ایلمش چوقدر لکن بو ذکر
اولنان اسلوبده غریبه مساغ یوقدر قال سلطان العارفین
روزها کر رفت کو رو باک نیست ٭ تو بمان ای آنکه چون تو پاک نیست

یعنی کونلری

یعنی کونلر اکر کیتدیسه و ایام عمری هوا و هوس ضایع اندیسه
اولکونلرن کیتسون دیکه باک یوقدر سن قل ای مرشد کامل که
سنک کبی پاک یوقدر سنک تربیه و همتک سببیله بزم تدارک
مافات و تلافی ضایعاتمز ممکندر تو بمان خطابی جناب حقه
دخی اولسه جایزدر ولکن شویله بر حسن تعبیر ایتمکله سنک
عنایت احسانک قلسون ای شول خالق کون مکان که سنک
کبی پاک سبحان یوقدر شول کیمسه که عنایت الهی یار اولور
مافاتی تدارک قلور و مظهر کلامیه اولور و انوار هدایتی بولور
کما قال المشایخ العنایة تهدم الجنایة توجب الهدایة تورث الولایة
بو بیتده مقصر اولنلر و اسرار الهیه دن محروم قالنلر تسلیه
واردر کاتا بیوررلر که ای مقصر کونلرک ضایع اولدیسه و هوا
و هوس عمر نازنینک تلف قلدیسه غم یمه شول وقتده که بر مرشد
بولدیسن و اکا اقتدا قلدیسن انک همتی بر برکاتلری ایله وار
باسعادتلری سببیله جمیع سیئاتک حسناته و ضایعاتک
محصولاته مبدل اولور مفرداتم همنشینی مقبلان چون کیمیاست
چون نظرشان کیمیای خود کجاست ٭ و یا خود جناب حقه
توجه قلدسن و عنایت الهیه یی بولدسن پس محروم و مغبون
داسنلک فوز بلوب سعادته ایرسن اکر بو ایکی امردن بریسی
اولمزسه نعوذ بالله خسران و خذلان و ورطهٔ سنگ قلورسن قیل م
بی عنایات حق و خاصان حق ٭ کر ملک باشد سیاهستش ورق
کما قال سلطان الواصلین ٭ هر که جز ماهی ز آبش سیر شد

هر كه بي روزيش رود نيست ديرشد • بو بيت شرحنده اهل سلوكك
اوچ نوع اولمسنه اشارة واردر نوع اول شول ماهيلردر كه درياي
محبتده غواص انوار مطلقدرلر ماهي شال اب زلال وصاله
سير اولميوب هل من مزيد نعره سن اورلر اكر درياي
هزار نوشش ايلسه بلكه نيچه بيك مراتب ومقاماتي كچوب كيتسه لر
ينه زياده اولمزلر وطلب اشتياقي الدن قومزلر نوع ثاني
شول قانعان اب وصلت وقاعدان كوي طريقتدر كه بركيم
نيم جرعه دن سكران ويك كوزه دن رياَن اولورلر ونوع ثالث
بو قصه دن بي حصه وبو روزيدن بي بهره وبر غصه قلورلر
اولكي طائفه شالي بايزيد كبي ايكنجي طائفه نك شالي معاذ
رازي كبي اوچنجي طائفه نك شالي سائر اهل الغيبه بارزي
كبيجه دركه كم معاذ رازي بايزيد حضرتلرينه بر كوز يازدوب كوندردي كه
بيت سكرت من شربة من كاس حبه • يعني بن سكران اولدم
انك حبي كاسنك شربتندن پس بايزيد دخي اكا يازوب كوندردي كه
بيت شربت الحب كاسا بعد كاس • ولا نفد الشراب ولا رويت
ساع ريّ وعدم ريّ ايكي طرفدن المشكلدر بر قسمي دركه
سالك مشاهده لوح محفوظده ما كان وما يكون وحقايق
اشيايي بولدقدن رياَن اولور وعطشي مندفع اولوب
طلبدن قلورلر وبو قدرله اكتفا قلورلر كما قال الشيخ في الفتوحات
الريّ ما يحصل به الاكتفاء ويضيق المحل عن الزيادة اعلم
انه لا يقول بالريّ الا من يقول بان ثم نهاية وغاية وهم

المكشوف

المكشوف لهم عالم الحيوة الدنيا ونهايات مدة تمامهم اهل
الكشف في اللوح المحفوظ المعتكفون على النظر فيه اومن
كل كشفه في نظرة الوجود على ما هو عليه ثم يدل الحجاب
دوننه ترى الشاهد اذ كل ما دخل في الوجود متناه وليس
لصاحب هذا الكشف الاخروي شيء فمن اى الغاية قال
بالريّ وعلو الهمة بالغاية وبر قسمي دخي بردركه ظهورات
الهيه يه نهايت يوقدر وتجليات ربانيه قتي جوقدر
پس عطشان اولن عاشق جانبي نه مرحله ده رياَن اولور
كما قال الشيخ في هذا الباب بيت الريّ قال به قوم ليس لهم علم
بان وجود الريّ معدوم • لو كان الريّ شاهدي الامر وانقطعت
امداده وزياداه وتعليم • فالامر ليس له حد يحيط به
لكنه الرزق من الا شجار مقسوم • وحضرت مولانا دخي ريّ
بو قدر دين طائفه عليه دن اندن كم بو غزلده غالبا بيورر
ديك زاب سير شد من نه شدم زهي زهي • لا بو اين كمال من
بنيست زهي زهي • نتركم بو محلده دخي • بيت
اي برادر بي نهايت دركهيست • بر هر انچه مي رسي بالله مايست
بو بيتلركيبي بو مقدمه معلوم اوله ديسه معناي بلمنه ديمك
اولوركه هر شول كيمسه لر كه ماهي بحر احديتك غيريدر يعني
دريايي وحدتك ماهي بودر كلدر بو ذكر اولنان اسرارك صونيدي
سير اولمز بو قدرله قناعت قلوب ريّ بولمز وهر
شول كيمسه كه بو روزيدن بي نصيب در بولنان بي روزي قلدي

انك روزنجه دیر اولدیغی دیمک عجم ایچنده ضرب مثلدر
ننه کیم هرکه بی صبر ست روزنش دیرست دیرلر وبونی
اج اولنلك كونی غم اندوه ایله کچدکی کنایه ایدرلر وفی
الحقیقه بو لذتدن بی نصیب اولن وبو شربتدن بی بهره قلون
کمسلرک دنیا واخرتده عیشی یوقدر بیت فلا عیش فی الدنیا
لمن کان صاحیا ؞ ومن لم یمت سکرا بها فاته الحزم ؞ علی
نفسه فلیبک من ضاع عمره ؞ ولیس له نصیب ولا سهم ؞
قال سلطان العارفین ؞ درنیابد حال پخته هیچ خام ؞
پس سخن کوتاه باید والسلام ؞ یعنی پخته اولنلرک وکماله
ایرنلرک حالنی هیچ خام وناقص قلن ادراک ایدمز انکچون
مشایخ لایعرف الکامل غیره حتی ینتهی الیه سیره دیمشلردر
ولایعرف ذا الفضل الا ذووه دینلر خویادا الیمشلردر
زیرا کاملرک حالی مع الله تعریفه اولنمز وبو ذوقی طتمیانه
بلنمز لکن کامل پخته کیملردر ومرتبه لری ندر تحقیق ایدم لم
تاکیم اهل کماله مرتبه لرینه علم حاصل اوله قال ابن العطا
فی الحکم الکامل عبد اذا استر یا ازداد صحوا واذا اغاب ازداد
حضورا فلا جمعه یحجبه عن فرقه ولا فرقه یحجبه عن جمعه
ولا فناءه عن بقاءه ولا بقاء عن فنائه بعطی کل ذی
قسط قسطه ویوفی کل ذی حق حقه وقد قال ابو بکر
الصدیق لما نزلت برائت عایشه من الافک لعایشه یا عایشه
اشکری رسول الله صلی الله علیه وسلم فقالت واهلا اشکر

الا الله

الا الله دلتهما ابو بکر رضی الله عنه علی المقام الاکمل المقتضی
لاثبات الاثار وقد قال الله تعالی ان اشکر لی ولوالدیک
وقال رسول الله صلی الله علیه وسلم من لم یشکر الناس
لم یشکر الله تعالی بو کلام مع فهم اولنا او للدکه کامل
وحدتی کثرتده وکثرتی وحدتده کورندر وهر بر مرتبه نک
حکمنی اجرا ایدوب حقی ذی حقه ایدکورندر ونیجه مرتبه
تفرقه ده دخی غیر کثرت ایله مرده اولنلر علم توحید
ایله دیرکورندر لیس بو مرتبه ده اولان هما مکی احوال ولا
انجامنی عوام کالهوام ومقلد خام فهم ایدمز وبحرد
ظن وقیاس ایله بونلرک راهنه کیدمز فاذا کان کذلک
سوزکوته کرکسدر
والسلام

١٢٠

الامر حسما دبره القضاء السماوي

الشاهد على ذلك محمد جلال الدين غفر له

٥